

KOHTLA-JÄRVE LASTEAED KIRJU-MIRJU

ÕPPEKAVA

**Kohtla-Järve 2015.a.
Kehtib alates 01.09.2015.a.**

SISUKORD

Lasteaia missioon ja visioon.

1. Sisu ja korraldus
2. Lasteasutuse liik ja eripära
 - 2.1. Süvaõppesuunad
 - 2.2. Rühmade koosseis
 - 2.3. Tegevuse põhimõtted
3. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted
 - 3.1. Kasvatuseesmärgid
 - 3.2. Mäng ja õppimine
 - 3.3. Mängu liigid
 - 3.4. Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel
4. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus
 - 4.1. Õppe- ja kasvatustegevuse ajaline korraldus
 - 4.2. Rühmade õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine
 - 4.3. Õppe- ja kasvatustegevuse päevik
 - 4.4. Planeeritud õppe- ja kasvatustegevused rühmades nädalas
 - 4.5. Õppe- ja kasvatustegevuse sisu
 - 4.6. Mina ja keskkond
 - 4.7. Keel ja kõne
 - 4.8. Eesti keele kui teise keele õpe
 - 4.9. Matemaatika
 - 4.10. Kunst
 - 4.11. Muusika
 - 4.12. Liikumine
 - 4.13. Terviseõpetus
 - 4.14. Liikluskasvatus.
 - 4.15. Kiusamisest vabaks
 - 4.16. Ettevõtlik õppe.
 - 4.17. Robootikaõppe - „Lego WeDo“
5. Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted
6. Erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted
 - 6.1. Andekas laps
7. Lapsevanematega koostööpõhimõtted
8. Sisehindamise põhimõtted ja süsteem
9. Pedagoogilise nõukogu läbiviimise kord
10. Täiendkoolituse läbiviimise kord
11. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

Missioon:

Oleme lasteaed, kus iga laps tunneb end turvaliselt, kus õpitegevus on kodulooline ja kasvatusteaduste seisukohalt uuesuunaline.

Missiooni täitmiseks:

- loome lapsele arengut soodustava kasvukeskkonna, tagame turvatunde ja eduelamused;
- soodustame lapse kasvamist aktiivseks, vastutus-, otsustus- ja valikuvõimeliseks, teiste suhtes avatuks, teisi arvestavaks, tundlikuks ja koostöövalmis inimeseks;
- toetame lapse loomulikku huvi hankida teadmisi ja saada kogemusi ümbritseva elu, looduse ja ühiskonna nähtuse kohta;
- toetame last ümbritseva maailma mõistmist ja tervikliku maailmatunnetamise kujunemisel;
- toetame ja abistame vanemaid õppe- ja kasvatusküsimuste lahendamisel, vajadusel nõustame neid;
- oleme kodule partneriks, lapsele parima arengukeskkonna loomisel.

Visioon:

Lasteaed Kirju-Mirju on lasteaed...

KUHU LAPS TAHAB TULLA, SEST TA

- tunneb end siin hästi ja turvaliselt;
- teab, et siin on toetav, positiivseid emotsioone, eduelamusi ja suhtlemisvõimalusi pakkuv õhkkond;
- saab aktiivselt ja loovalt tegutseda, mängida, õppida ja tegevust valida;
- saab õppida eesti keelt, eesti keelest erineva kodukeelega laps.

KUHU LAPSEVANEM TAHAB OMA LAST TUUA, SEST TA

- tunneb, et tema laps on lasteaeda oodatud ja on õpetaja jaoks tähtis;
- teab, et siin arvestatakse tema arvamuste, soovide ja kasvatuspõhimõtetega;
- on kindel, et lasteaed on turvaline ja seal loodud keskkond võimaldab tema lapse võimetekohast arengut;
- tahab ja saab pidada õpetaja ning teiste last toetavate pedagoogidega nõu lapse individuaalsest arengust ja selle toetamise võimalustest.

KUS ÕPETAJA TAHAB TÖÖTADA, SEST TA

- armastab lapsi ja austab nende isikupära;
- suudab olla lapsevanemale hea partner ja nõuandja;
- tahab end arendada ja tõsta oma professionaalsust;
- teab, et lasteaias on hea mikrokliima, mis loob head võimalused loominguliseks tööks.

1.SISU JA KORRALDUS

Lasteaed Kirju-Mirju õppekava määrab kindlaks:

1. õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted
2. õppe- ja kasvatustegevuse korralduse
3. valdkondade õppe-eesmärgid ja -sisu, lapse arengu eeldatavad tulemused
4. lapse arengu hindamise põhimõtted

Lasteaed Kirju-Mirju õppekava on õppe- ja kasvatuskorralduse alusdokument. Õppekava on

koostatud riikliku õppekava alusel.

Lasteaed Kirju-Mirju õppekava koostamisest ja arendamisest võtavad osa lasteasutuse pedagoogid kaasates lapsevanemaid.

Lasteaed Kirju-Mirju õppekavas esitatakse:

1. lasteasutuse liik ja eripära
2. õpp- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti.
3. õppe- ja kasvatustegevuse korraldus, päevakava koostamise põhimõtted, õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise perioodi pikkus, sealhulgas suveperioodil.
4. lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas korraldus.
5. erivajadustega laste arengu toetamise põhimõtted, sealhulgas korraldus.
6. Lapsevanematega koostöö põhimõtted, sealhulgas korraldus.
7. õppekava uuendamise ja täiendamise kord.
8. sisehindamissüsteemi põhimõtted, sealhulgas korraldus.

2.LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA.

Lasteaed töötab kella 7.00 – 18.00, aiarühmas töötab kaks õpetajat, kes üks on tööal hommikupoolikul 7.00 – 14.00 ja teine 11.00 – 18.00. Sõimerühmades töötavad üks õpetaja, lapsehoidja ja õpetajaabi. Õpetaja töötab iga päev kella 7.00 – 14.00, lapsehoidja kell 10.00 – 18.00, kusjuures vahepeal on tal lõunaaeg kell 14.00 – 14.48. Oma töös kasutame paindliku päevakava. Õppeaasta on planeeritud terveks aastaks, algab 1. septembril ja kestab 31. augustini. Käsitletavat teemat on jaotatud kuude lõikes, millest hargnevad konkreetsete teemad nädalaks ja päevaks. Õpetajad lülitavad oma päevaplaani ka laste ideid ja mõtteid.

Õpetajad ei ole surutud kindlale tegevuse aegade raamidesse, kuid jälgivad, et kõik planeeritud nädala jooksul läbi võetud saaks. Hommikuti arutletakse lastega tegevuskava lahti ja lapsed saavad valida rühma tegevuspaigad, kus leiavad meelepärast tegevust. Iga päev on ühe kuni kolme aastastel lastel planeeritud tegevusi kuni kaks, kolme kuni kuueaastastel lastel kolm ja kuue kuni seitsmeaastastel lastel neli, mis on jaotatud päeva ulatuses. Osa planeeritud tegevusi langeb õhtupoolsesse aega. Lõuna süüakse rühmaruumis. Noorematele lastele katab lauad õpetajaabi, vanemad lapsed abistavad õpetajaabi laudade katmisel.

Kõikides rühmades harjutavad lapsed eneseteenindamist ja häid lauakombeid. Peale lõunasööki toimub lastel puhketund lasteaias. Lapsed kuulavad enne uinumist muinasjutu või muusikapala. Peale õhtusööki saavad lapsed mängida kojumine kuni. Olenevalt aastaajast viibivad lapsed peale õhtusööki kas rühmaruumis või õues. Üks kord nädalas toimub 6-7 aastaste laste rühmas rahvatantsuring, mida viib läbi tantsuõpetaja. Üks kord nädalas toimub lastele peale õhtusööki muusikaring. Õppeaasta jooksul korraldame mänguhommikuid, väljasõite, teatrikülastusi, tähistame eesti rahvakalendritähtpäevi. Suuremad peod on isadepäev, Kadripäev, jõulud, Vabariigi aastapäev, emadepäev, õppeaasta lõpetamine ja lastekaitsepäev.

Laste aktiivset ja sisukat tegutsemist soosib mitmekesine keskkond, mis rikastab tundeelu ja avardab silmaringi, arvestades laste soove ja vajadusi. Igapäevase tegevuse juurde kuuluvad:

1. kujutavad tegevused
2. lauamängud
3. ehitusmängud
4. nukunurk
5. uurimine ja katsetamine
6. lugemise ja kirjutamisega tegelemine
7. matemaatiliste algteadmiste omandamine

8. vee- ja liivamängud
9. muusika- ja liikumistegevused
10. robotikaõppe

Kunsti tegevustega tegelemise jaoks on laste laud, riulid vajalike töövahenditega. Kunsti tegevusteks kasutame valget ja värvilist paberit, liimi, kääre, värvi- ja viltpliiatseid, rasvakriite, vesi- ja guaššvärve, tesktiilmaterjali, nahka, lõnga, niiti, nõela, plastiliini, savi, kirjaklambreid, klammerdajad, augurada jms. Kunsti tegevused arendavad laste loovust, pakuvad emotsionaalset rahuldust. 6-7 aastaste rühmas tegeleb joonistamis, maalimistegevustes lastega kunstnik.

Lauamängud asetsevad kappides, kust lapsed saavad neid vastavalt meeldivusele võtta ja laua taga koos kaaslastega mängida. Lauamängudega mängimine arendab peenmotoorikat, käe ja silma koostööd, kõneoskust. Lapsed õpivad suhtlema, reeglitest kinni pidama.

Klotsinurgas on valik erineva suurusega klotse, legosid, autosid. Ehitamine arendab mõtlemisoskust, osavust, keskendumist, fantaasiat.

Nukunurgas on sisustatud kööginurk, elutuba, magamistuba. Siia kuuluvad riideesemed, pärlid, kübarad, kotid jms., mis õpetavad lastele katsetama erinevaid rolle. Õpetajad vahetavad ja täiendavad vahendeid vastavalt sellele, mille vastu lapsed huvi ilmutavad. Uurimise ja katsetamise nurgast võib leida mitmesugust looduslikku materjali, mida koos lastega kogutud. Lastel on võimalus uurimistes kasutada erinevaid luupe, mõõtmisvahendeid.

Eraldi on puutöövahendid naelad, haamrid, tangid, puidumaterjal, traat, nahk jms. Kevadel külvame koos lastega seemneid, jälgime taimede kasvamist. Kõrgetamisega tegelevad kõik rühmad, selleks on personali puhketoas pliit ahjuga, mida saavad rühmade õpetajad oma rühma laenutada..

Muinasjutuvahendid asuvad metoodilise materjali ruumis, kust iga rühm vastavalt vajadusele laenutab käpiknukke, lauateatrivahendeid, et ilmetada jutukesi, luuletuste esitamist. Muretsetud on lastele erinevaid kostüüme teatrietenduste läbi viimiseks.

Veemängude jaoks on kahel rühmal spetsiaalsed vannid, teised rühmad kasutavad plastmasskausse selleks. Veemäng mõjub hästi agressiivsete laste rahustamiseks.

Rühmaruum on jaotatud õppimiseks, söömiseks, mängimiseks. Magamiseks on igal rühmal magamistuba mugavate voodidega.

Robotikaga tegelemiseks on sisse seatud eraldi ruum, kus asuvad laste jaoks arvutid, Lego Wedo komplektid, Bee-Bot Mesimummud, Lego Education jutualustaja komplektid, Lego Education jutualustaja muinasjutu lisakomplektid, Lego Education eneseväljenduse komplektid. Samas ruumis asub ka suur interaktiivne tahvel, kus õpetajad viivad läbi erinevaid tegevusi, nagu matemaatika, keele õppe, muinasjuttude koostamine jne.

2.1. SÜVAÕPPESUUNAD

1. Mitte eesti keelt rääkivate lastele eesti keele õpetamine keelekümblusmeetodil.
2. Keskkonnakasvatuse, mille käigus püüame selgeks saada, et oleme osa loodusest ja meie ülesanne on looduse kaitse.
3. Terviseõpetus tervistendava lasteaiana, mille käigus õpetame lastele tervislikke eluviise, tervislikku toitumist, ohutut käitumist.
4. Koostöös MTÜ Lastekaitse Liidu projektiga „Kiusamisest vaba lasteaed“ õpetame lastele üksteisega arvestamist, sallivust, austust, hoolivust, julgust.
5. Ettevõtlusõppe abil toetada läbi mängu ja tegevuste last, kes mõtleb loovalt, tegutseb arukalt, algatab julgelt, vastutab ja hoolib.
6. Robotika õppe kasutades Lego Wedo 1,0 baaskomplekte, Bee-Bot Mesimumme, Lego Education jutualustaja komplekte, Lego Education jutualustaja muinasjutu lisakomplekte, Lego Education eneseväljenduse komplekte.

2.2. RÜHMADE KOOSSEIS

Lasteaia rühmade komplekteerimisel arvestatakse lastevanemate soove. Rühmad on komplekteeritud erivanusega lastest 1 – 7 eluaastani. Rühma suuruseks on sõimerühmas 14 last ja aiarühmas 20 last.

Lapsi on Kohtla-Järve linnast ja ümbruskonnast. Lasteaias töötavad kaks sõimerühma, kolm keelekümbelrühma, neli aiarühma. Laps tegutseb selle nimel, et muuta iseennast, kasvada ja areneda. Lasteaiaõpetaja ülesandeks on suunata laste tegevust, korraldada laste iseseisvat tööd, luua valikuvõimalusi meelepärase tegevuse leidmiseks. Põhieesmärgiks on soodustada laste aktiivset ja sisukat tegutsemist.

2.3. TEGEVUSE PÕHIMÕTTED

Töötame selleks oma lasteaias, et meil on me lapsed, kes on teadmishimulised, aldid kõiki uut ja huvitavat vastu võtma. Aitame lastel teadmiste, oskuste ja vilumuste kujundamisel, mis annab ruumi loovusele ja avatusele õpetamiseks – kasvatamiseks. Oleme seisukohal, et lapse arengus on keskseks laps ise oma individuaalsete iseärasustega. Leiame, et kõigepealt peavad saama rahuldatud madalama astme vajadused, alahoiu ja füüsilise turvalisuse tarbed, edasi tarve olla armastatud ja armastada ning vajadus olla aktsepteeritud, tunnustatud. Oma töös lähtume printsiibist, et last peavad saatma rahu, rõõm ja naeratus ning lapse usaldust äratavad täiskasvanud. Kõige aluseks on lapsepõlves lapsele mäng ja kasvatus – õppeprotsessid lasteaias olgu seotud mänguga, kus arenevad lapse sotsiaalsed võimed. Oleme seisukohal, et iga laps vajab eakohast kasvukeskkonda, mis ergutab teda ise tegutsema ja maailma avastama. Kogu meie lasteiaa personali ülesandeks on kujundada võimalusterohke ja huvitav ning arengut soosiv keskkond.

R. Šteineri pedagoogikast juhitudult lähtub lasteaias elu ja tööruumi aastaegadest ja rõhuasetus on iga üksiku lapse vajadusel tegutseda aktiivselt ning loovalt. Oma tegevuses kasutame meie lasteaias ameerika psühholoogi Abraham Maslowi, Fr. Fröbeli, Montessori, R.Šteineri, Paul Keesi, J. Käisi, Ülo Vooglaidi, „Hea Alguse“ programmi, ettevõtlikkuse, terviseedenduse, kiusamisest vaba teoreetilisi aluseid ja põhimõtteid. Meie lasteaias õpetajad töötavad Paul Keesi poolt pakutud didaktika printsiibil - lapsele ei tohi survet avaldada, väikelapse eas peab õppimine toimuma mängu kaudu, väikelapse õppimise aluseks olgu tema enda aktiivne ja praktiline tegevus, arengut soodustab muude asjaolude kõrval ka kogemuste mitmekesisus ning õpetamise üks põhimeetodeid on võrdlemine. Lasteaia õpetajad suunavad lapsi isetegevusele, kasutavad individuaalset tööviisi ja kasutavad üldõpetuse koduloolisust. Koduloo teemad valime Kohtla-Järve ja Ida Virumaa elust ja loodusest, kooskõlas aastaegade vahetusega. Õpetajad arvestavad laste individuaalsust ja eripära, lapsed tegutsevad rühmaruumis vastavalt oma võimetele ja arengutasemele. Lastele on jäetud vabadus tegutseda rühmaruumi piires iseseisvalt, kusjuures on võimalus paluda nõu ja abi õpetajalt. Vabadusega kaasneb alati ka vastutus, vabadus ei tähenda, et teen mida tahan. Õpetaja on rühma töö korraldanud põhimõttel, et oleks võimalus teha võimalikult palju valikuid. Õpetajaabid tagavad rühma ruumis lastele igakülgse arenemise võimaluse, hoides ruumid puhtad, korras, tuulutades neid õigeaegselt. Õpetajaabid abistavad lapsi nende vajadusel, tagavad õigeaegse söömise ja une režiimi, abistavad õpetajaid jalutuskäikudel.

Lasteaia direktor komplekteerib rühmad, tagab lastele turvalisuse, arvestades lastevanemate soovi. Direktor suunab kogu lasteaias personali tööd, et lapse päev lasteaias kujuneks võimalikult sisukaks ja huvitavaks. Õppealajuhataja suunab ja abistab õpetajaid, et nad saaksid lastele õpetada teadmisi. Ta muretsseb lastele mänguasju ja õppevahendeid, et tagada

lastele igakülgset arenemist mängu kaudu.

3.ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED ÜLDEESMÄRK:

Lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös.

ÜLDEESMÄRGIST LÄHTUVALT:

1. TAGADA LAPSELE TURVALINE PÄEVAHOID:
 - 1.1. Vaba- ja valiktegevuse võimaluste loomine päevarütmis
 - 1.2. Muusikaliste ja kehaliste võimete arendamine nii vaba kui valiktegevustes
 - 1.3. Lapse ealiste, sooliste ja individuaalsete võimete arvestamine igapäevategevustes
 - 1.4. Toetada lapse omaalgatust, huvisid, individuaalsust ja tegutsemistahet
 - 1.5. Soodustada sõbralike ja usalduslike suhete kujunemist lapse ja täiskasvanu vahel
2. ÕPETADA JA AIDATA LAPSEL MÕISTA ENNAST – MINA TEADVUSE KÜJUNEMISEL ABISTAMINE:
 - 2.1. Kujundada lapses positiivne suhtumine iseendasse - tervise õpetus
 - 2.2. Salliva suhtumise kujundamine kaaslastesse, ka endast eripäraste suhtes – abivalmidus, kaastunne, lohutamine
 - 2.3. Soorolli omaksvõtt - õpetajate eeskuju ja suhtumise kaudu
3. AIDATA LAPSEL MÕISTA JA AVASTADA LOODUST, LUUA ETTEKUJUTUS MAAILMAST - TOETUDES LAPSE LOOMULIKULE HUVILE TEDA ÜMBRITSEVA SUHTES:
 - 3.1. Õppekäigud ja tegevused looduses
 - 3.2. Loodusvaatlused 1x nädalas lasteaia õuealalt välja
 - 3.3. Looduslik aastarütm – aastaajad ja nende vaheldumine, inimese ja loomade heaolu ning tervise sõltuvus loodusest, aastaegade kajastumine elus
4. KODUKULTUUR JA KOMBEÕPETUS:
 - 4.1. Suunata lapsi nägema ilu ümbritsevas elus, looduses, inimese töös ja käitumises
 - 4.2. Toetada lapse soovi ise ilu luua ja oma tegevusega kasu tuua
 - 4.3. Eesti kultuurile omaste käitumisharjumuste ja viiside omandamine – suhtlemine erinevate põlvkondadega, tähtpäevad, tavad, kombed
 - 4.4. Viisakad kombed, väärikas käitumine ja suhtlemine erinevates kohtades ja olukordades – tänaval, teatris, ühissõidukis, kalmistul, kirikus
 - 4.5. Rikastada lapse tundemaailma erinevate emotsioonidega – rõõmu, kurbuse, kaastunne, meeleheide, jms. kogemuste kaudu – teater, kirjandus, kunst, muusika, rahvatraditsioonid, loodus ja loodusrütmi kaudu
5. EMAKEELE RIKASTAMINE JA VÄLJENDUSVÕIMALUST LOOMINE:
 - 5.1. Muukeelsetele lastele eesti keele õpetamine keelekümblusmeetodil
 - 5.2. Emakeele häälikute õige moodustamine, sõnade selge hääldamine, puhas diktsioon ja mitmekesine intonatsioon
6. PEREKESKSE KASVUKESKKONNA LOOMINE, LASTEVANEMATE NÕUSTAMINE:
 - 6.1. Luua lastevanematele võimalus osaleda lasteaia igapäevarütmis
 - 6.2. Kaks korda aastas korraldada näitus - sügis ja talvenäitus
 - 6.3. Laste tööde näitus üleval aastaringi
 - 6.4. Igal rühmal viia läbi üks kord aastas ühisüritus vanematega
7. ÜHISÜRITUSED LASTELE ÕPETAJAD KOOS MUUSIKUGA :
 - 7.1. Tarkusepäev, Kadri- ja Mardipäev, Sõbrapäev, Eesti Vabariigi aastapäev
8. PEOD MUUSIKU KORRALDADA:
 - 8.1. Isadepäev, Jõulud, Emadepäev, Lõpupeod
9. LIIKUMISEÕPETAJA KORRALDADA:
 - 9.1. Sügis- ja kevadmatk, vastlapäev, nõidade trall

3.1.KASVATUSEESMÄRGID

Kohtla-Järve lasteaia Kirju-Mirju õppekava ülesandeks on süstematiseerida õppekasvatustöö sisu, määratleda lähemad ja kaugemad ülesanded. Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärgist lähtuvalt toetab lasteaed lapse vaimset, kehalist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel terviklik ja positiivne minapilt, ümbritseva keskkonna mõistmine, eetiline käitumine, esmased tööharjumused, kehaline aktiivsus ja arusaam oma tervise hoidmise tähtsusest ning kujunevad mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtteks on:

1. Lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine
2. Mängu kaudu õppimine
3. Humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine
4. Lapse arengut soodustava keskkonna loomine
5. Lapsele turvatunde ning eduelamuste tagamine
6. Üldõpetuslikest põhimõtetest lähtumine
7. Kodu ja lasteasutuse koostöö
8. Eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine.

I VAIMNE KASVATUS:

1. Hoida lapse mõistus uudishimulik, paindlik ja avatud.
2. Arendada vaatlusoskust ja mõtestada taju, näha seoseid ja neid seletada.
3. Arendada kõnet ja väljendusoskust.
4. Arendada mälu ja mõtlemist.
5. Arendada loovust, kujutlusvõimet ja leidlikkust.

II FÜÜSILINE KASVATUS:

1. Tagada tervise säilimine ja tugevdamine.
2. Luua piisavalt liikumisvõimalusi.
3. Arendada liikumisosavust ja kehalisi võimeid.
4. Arendada huvi liikumise ja sportimise vastu.
5. Tagada peenmotoorika maksimaalne areng.

III EETILINE KASVATUS:

1. Kasvatada hoolimist ühiskonna, oma maa ka keskkonna vastu.
2. Arendada oskust kriitiliselt mõelda ja valikuid teha.
3. Süvendada viisakussõnade kasutamist ja viisakusreegleid.
4. Eetiliste tundmuste süvendamine - ausus, õiglus, headus, julgus, tõde, tagasihoidlikkus.

IV ESTEETILINE KASVATUS:

1. Arendada ilumeelt, õpetades mõistma ja nägema ilu enda ümber.
2. Äratada huvi erinevate kunstiliikide vastu.
3. Tajuda rahvakunsti olemust, kordumatust, ilu.

V SOTSIAALNE - EMOTSIONAALNE KASVATUS:

1. Õige ja positiivse enesehinnangu kujundamine.
2. Süvendada eneseusku.
3. Tunnetada oma kohta kodus ja lasteaias.
4. Õpetada kinni pidama „reeglitest“, nii mängus kui ka „ühiselu reeglitest“ igapäevaelus.
5. Õpetada väljendama oma tundeid ja arvestama kaaslaste tunnetega.

6. Õpetada tegutsema koos ühise eesmärgi nimel.
7. Süvendada teistega arvestamise oskust ja soovi säilitada enese ümber sõbralik õhkkond.
8. Süvendada suhtlemisoskust igapäevaelu erinevates olukordades.
9. Arendada võimet olla ise probleemide leidjaks ja lahendajaks.

VI TURVALISUS:

1. Tagada turvaline koht koosmängimiseks, luua võimalused uurimiseks, katsetamiseks, eneseteostamiseks, teha vigu ja neid parandada, väljendada tundeid, saavutada tunnustust

VII INTEGRERITUS:

1. Võimaldada õppida mitmete mooduste kaudu - mängimine, näitlemine, ehitamine, lugemine, kirjutamine, katsetamine, käsitöö, kunst jne.

VIII JÄRJEPIDEVUS:

1. Õppetegevuses kasutame põhimõtet kergemalt raskemale, lihtsamalt keerulisemale, lähemalt kaugemale. Harjutamiseks piisavalt aega.

IX ÜHISTÖÖ:

1. Õppimine on vastastikune aktiivne protsess lapse ja täiskasvanu vahel, teiste laste ja keskkondade vahel, millega lapsed kokku puutuvad.

X INDIVIDUAALSUS:

1. Kõik pakutav olgu lastele huvitav, eakohane ja loovust arendav.
2. Tööviiside ja meetodite valikul arvestame Johannes Käisi pedagoogilisi printsiipe:
 - 2.1. Terviklikkus - kogu õppekasvatustöö annab lapsele terviklikku pildi ümbritsevast elust
 - 2.2. Lapsepärusus - kõige aluseks on lapsepärusus ja huvi äratamine lapses.
 - 2.3. Elulähedus - õppekasvatustöö on korraldatud lapsele tuttava ja arusaadava põhjal.
 - 2.4. Iseseisvus ja aktiivsus - uusi teadmisi ja oskusi hangitakse palju uurides, katsetades, mitmete meelte abil tajudes, ning kinnistatakse praktilises tegevuses. Lapsel on õppetöös aktiivne roll.
 - 2.5. Koduloolisus - väljendub keskustes teemade valikul.
 - 2.6. Individuaalsus - arvestades iga lapse individuaalsust on õppekasvatustöö korraldatud vastavalt lapse võimetele ja arengutasemele.

Õppekasvatustöö eesmärkide ellurakendamiseks kasutatakse erinevaid tööviise:

1. Vaatlus.
 2. Vestlus, jutustamine.
 3. Õppemängud.
 4. Õppekäigud.
 5. Katsed, uurimised.
 6. Iseseisev töö.
 7. Rühmatöö.
 8. Lavastusmängud.
- Lisaks rühmas toimuvale tööle osutatakse logopeedilist abi, kõneravi ja korrektoori. On võimalus ka valiktegevusteks - tantsimine, laulmine, lastepillide mängimine, näitlemine, käeline tegevus, kokandus, terviseõpetus.
- Õppekasvatustöö temaatika jälgib aastaegade vaheldumist, rahvuslikke tähtpäevi ja päevakorda kerkinud olulisi ning lastele huvipakkuvaid teemasid. Lugema, kirjutama õpetamise ning matemaatika algetadmiste andmise osas jälgitakse õpetamise põhimõtteid,

kasutades sobivat ainemetoodikat. Rahuldavate tulemusteni jõudmiseks on oluline järjepidev harjutamine, kordamine ning uute teadmiste ja oskuste kasutamine igapäevastes toimingutes. Tegevuste eesmärgiks on arendada last mitmekülgset ning tagada intellektuaalne, emotsionaalne, sotsiaalne ja füüsiline areng, luua alus oskustele kuulata, vaadelda, uusi teadmisi olemasolevaga seostada ja neid ka praktikas rakendada.

Õppekasvatustöö toimub nädalaplaani alusel. Täiskasvanu osaleb õppeprotsessis juhendajana ja suunajana. Laps võib anda hinnangu oma tegevusele, võrrelda seda teiste omaga ja teha järeldused. Iga lapse areng on individuaalne ning kulgeb oma ajas ja ruumis. Õppekava eesmärgiks on kindlustada laste areng selliselt, et lõpptulemuseks oleksid teadmised ja oskused, mis tagaksid eduka toimetuleku koolis. Koolivalmiduse all peame silmas laste individuaalseid, sotsiaalseid, vaimseid ja kehalisi võimeid, mis võimaldavad tal koolitööga toime tulla. Koolivalmiduseni jõuavad lapsed samm, sammult ja oma individuaalse tempoga. Kasvatades praegu, peame mõtlema sellele, missuguses ühiskonnas elab laps täiskasvanuna ja missugust inimest vajatakse siis. Kuna praegune ühiskond soosib edukat ja läbilöögi-võimelist inimest, seepärast ei ole meie eesmärgiks pelgalt tähtede ja numbrite õpetamine vaid lapse igakülgne ettevalmistamine eluks. Laps peab saama kogeda nii head kui halba, nii rõõmu kui kurbust, nii õnnestumisi kui ka ebaõnnestumisi. Meie lasteaias õpetajad püüavad kasutada korrektset emakeelt lastega suheldes. Nii puhas, rikas, aus ja heasoovlik kui täiskasvanu keel, nii puhtalt, selgelt, ausalt hakkab rääkima ja mõtlemaka laps. Oma töös taotleme, et kunagi võiksime kuulda oma praeguste kasvandike käest suureks saades lauset „mul oli õnnelik lapseõlv“.

3.2. MÄNG JA ÕPPIMINE

Koolieelses eas on põhitegevuseks mäng ja liikumine. Mängus õpib laps suhtlema ja teiste lastega arvestama, omandab käitumisnormid ning saab ettekujutuse endast kui koostöö partnerist. Reeglite täitmine arendab omakorda tahet pingutada meeldiva koostöö nimel. Mängulisele tegevusele annavad eelised kõrge motivatsioon ja vabatahtlik tegutsemislust, mis juhivad inimest seestpoolt.

Mäng mõjub soodsalt lapse tahte arengut, avaldab mõju lapse vaimsele tegevusele, aitab kaasa mõtlemisele kujutluste laadis. Mäng annab võimaluse asuda inimeste seisukohale, näha ette nende käitumist ja luua oma käitumist. Laps mängus matkib, jäljendab tegelikkust. Mäng arendab last mitmekülgset ja mängu kaudu laps väljendab ennast. Lasteaias käib õppetöö mängu kaudu, üks teema käib läbi kõikide tegevuste, mille käigus teadmised kinnistuvad. Mäng on iseõppimine. Lasteaias on mäng lastele meelepärane ja rõõmutoov tegevus, millel on sisemine motivatsioon. Mängus pääseb laps täiskasvanute maailma, selle sisuks oleneb lapse teadmiste pagasist. Mängus arendab laps oma teadmisi ja oskusi. Mängus saab laps uusi kogemusi, laieneb silmaring. Mängu kaudu on kõige kergem last kasvatada. Õppimine kasvab välja mängust. Õpitemegevus lasteaias oma algetapil tihedalt seotud mänguga, on sellega läbi põimunud. Mängu kaudu õpivad lapsed aru saama ümbritsevast, laps õpib kuulama, nägema, vaatlema, jne. Lasteaias anda lastele ise otsustada, õpetaja on ainult suunaja laste teadmiste omandamisel. Selleks, et lastel areneks ja sujuks mäng tuleb püüda anda rohkem võimalusi mänguks. Mäng on esikohal ja ka selleks mureseme lastele huvitavaid ja arendavaid mänguasju. Õpetajad valmistavad koos lastega mänguasju ja võtavad aktiivselt lastemängudest osa.

Õppimine on olemasolevate teadmiste, kogemuste, oskuste süstematiseerimine ja uute omandamine. Lasteaias on õppimine tihedalt seotud mängulise elemendiga. Üks teema käib läbi kõikide tegevuste, mille käigus teadmised kinnistuvad. Õppimine kasvab välja mängust ent on ikkagi vahetu mõjutamise tulemus. 3 aastaseid lapsi õpetatakse mängu vormis, lapse kasvades tekib temas soov saada teada midagi uut, tahe täita ülesandeid. Erinevate planeeritud tegevuste kaudu õpib laps aru saama ümbritsevas tegelikkuses toimuvast, õpib

kuulama, nägema, vaatlema, arutlema, uurima jne. Lastele tuleb selgitada, et haridus on püsiv väärtus. Õpetajad annavad lastele õppimise alusoskused - oskuse vaadelda, kuulata, oskuse teadmine juba olemasolevaga seostada, uuele teadmisele seniste seas õige koht leida, oskuse leida uuele teadmisele kasutusvõimalus. Oskust vaadelda ja märgata eseme või nähtuse tunnuseid ning kuulata ja saada aru sündmuste ahela järjekorrast, kui ka oskust võrrelda, kõrvutada, sarnaste tunnuste alusel rühmitada või erinevate alusel järjestada, mõõtma hakatakse õpetama juba 3-4 aastaselt mängu ja looduse kaudu.

Meie lasteaias õpitakse juba kõige väiksematest lastest alates eneseteenindamist, õiget kõnet liikumist, vorme, värve, avastama loodust, arvutama, lugema, kirjutama, üksteist austama, hoidma ja kaitsma endast väiksemaid ja väetimaid jne. Selleks, et lapsed õpiksid ja omandaksid teadmisi, oskusi, oleme muretsenud lastele huvitavaid mängu, raamatuid, pilte. Oleme kirjutanud projekte ja nendest lastega osa võtnud. Igast uuest ja huvitavast oleme koos õpetajatega kinni haaranud ja kaasa tegutsenud. Õpetamine ja mäng käivad meie lasteaias käsikäes.

3.3. Mängu liigid:

1. Loovmäng:

Loovmängudes saab laps ise valida mängu teema, vahendid ja sisu. Loovmänge algatab laps ise, mängides annab ta mängule oma isiksusliku tähenduse, mõte. Loovmängud on rolli-, lavastus- ja ehitismängud. Lapse arengu seisukohalt on erilise tähendusega, eriti rollimäng. Rollimängus võtab laps kellegi rolli ja käitub selle kohaselt, iga roll sisaldab teatud isiku käitumise ja tegevuse reegleid. Iseseisvalt ja vabalt rollikäitumise reeglitele allumine ongi üks lapse mängu tähtsamaid tegureid. Rollimängus võib eristada rolli, mängu sisu ja teemat. Rollimängu eriliik on režissöörimäng, kus laps võib käituda kui lavastaja ja kui osatäitja. See mäng on omane 4 – 7 aastastele lastele, aga seda hakatakse mängima juba varem kolmanda eluaasta lõpus ja neljanda alguses.

Lavastusmängude sisu, rollide ja tegevuse aluseks on ühe või teise kirjandusteose süžee ja sisu. Need mängud sarnanevad rollimängudega, nii ühe kui teise aluseks on tinglik nähtuste, sündmuste, tegevuste ja inimsuhete loov kujutamine. Lavastusmängu omapära on, et muinasjutu või jutu süžee järgi esitavad lapsed kindlaid rolle ning taastavad sündmuse kindlas järjekorras.

Ehitismängu sisu on ümbritseva elu kajastamine erinevates ehitistes ja nendega seotud tegevustes. Ehitismäng on mõnes mõttes sarnane rollimänguga, sest neil on üks ja sama allikas ümbritsev elu. Rolli- ja ehitismängu sarnasus seisneb veel selles, et need ühendavad lapsi ühiste huvide alusel koostöök ja on kollektiivsed.

2. Reeglimängud:

Reeglimängud on kindlate reeglite ja struktuuriga, mis aitavad muuta õppimise lapse jaoks köitvaks, ühendades mängu emotsionaalset ja tunnetekülge. Loov- ja reeglimängud erinevad selle poolest, et reeglimängus on reeglid tavaliselt varem olemas ning kõik mängijad peavad neid täitma. Reeglimängud on põhiliselt õppe-, laulu-, laua-, liikumis- ja võistlusmängud. Olulisemad on õppemängud, mis kujutavad endast õpetuse erilist mängulist vormi, milles on ühendatud nii õpetuslik kui ka mänguline külg. Õppemängude vältel harjub laps järkjärgult õppimiseks vajalike alusoskustega ning kinnistab ja süvendab oma teadmisi kõige meelepärasemas tegevuses. Õppemängud on seotud eelkõige lapse teadmiste ja oskuste täpsustamise ja kinnistamisega. Mängud erinevate esemete ja mänguasjadega eesmärgiks on äratada huvi mängimise vastu, arendada lapse sensoorseid võimeid, võimaldada omandada erinevate vahenditega mängimise kogemusi. Mängides erinevate

esemetega laps tutvub nende omadustega, need mängud on olulised 2 – 4 aastaste lastega. Soovitatav on seostada neid mängu liikumise, laulu ja muusikaga. Lauamängud aitavad lapsel täpsustada ja suurendada teadmisi ümbritsevast maailmast ja arendada loogilist mõtlemist. Lauamänge mängides süvenevad lapse teadmised. Sõnalised õppemängud on väga olulised eelkõige lapse kõne arengu seisukohalt, sest neis on tema kõnel tähtsaim roll, neis õppemängudes süveneb oskus väljendada kõnes oma mõtteid, kasutada õigeid käände- ja pöördvorme, hääldades õigesti häälikuid, sõnu.

3.4. Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel:

Mänguoskused:

1. laps tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma
2. laps rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast
3. laps algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu
4. laps täidab mängudes erinevaid rolle
5. laps järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada
6. laps suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele
7. laps tunneb rõõmu ja suudab lauda kaotust võistlusmängus
8. laps kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid

Tunnetus- ja õpioskused:

1 - 3 aastased:

1. laps hangib ümbrusest aktiivset infot ning loob selle hankimiseks ise uusi võimalusi
2. laps keskendub lühikeseks ajaks ühele tegevusele, silmatorkavale stiimulile või omadusele
3. laps tegutseb teistega kõrvuti ja osaleb ühistegevuses vahelduvas vormis
4. laps mängib teiste lastega lihtsamaid igapäevaseid olukordi ja tegevusi kajastavaid rollivahetusega mängu
5. laps loob tegevuse kaudu seoseid kõnega, sõnad ja objektid saavad tema jaoks mõiste tähenduse
6. laps suhtleb valdavalt 1 – 2 sõnaliste lausetega nii mängus kui igapäevategevustes peamiselt tuttava täiskasvanuga ja kasutab mitteverbaalset suhtlusvahendeid
7. laps räägib ja saab aru üksnes sellest, mida ta tajub
8. laps tunneb huvi raamatute vastu ja mõistab lihtsaid realistlikke jutukesi, mis seostuvad tema enda kogemustega
9. laps tunnetab keskkonna mõju, avastab seoseid oma tegevuse ja selle tagajärje vahel, lihtsamaid põhjuse-tagajärje suhteid ja saab aru kuuluvusest ning erisusest
10. laps sobitab erinevaid materjale ja esemeid
11. laps rühmitab ühe nähtava omaduse järgi
12. laps omandab uusi seoseid vahetu, korduva ja aktiivse tegutsemise ning käelise tegevuse kaudu
13. laps kasutab omandatud teadmisi, seoseid ja tegevusi sams situatsioonis ning kontekstis, kannab üle lihtsamaid seoseid, kasutab neid sarnastes ülesannetes ja olukordades

3 - 4 aastased:

1. laps leiab tegutsemisajendi, plaanib ja organiseerib tegevusi täiskasvanu abiga
2. laps plaanib osaliselt oma käitumist ja tegevust iseendale suunatud kõne vahendusel
3. laps keskendub tegevusele lühikeseks ajaks, tema tähelepanu ei ole veel püsiv
4. laps tegutseb vahetult nii konkreetsete asjadega kui ka neid kujutavate sümbolitega
5. laps kordab ja jäljendab varasemaid kogemusi ja mäluhilte nii konstruktiivses mängus kui

ka lihtsas rollimängus

6. laps mängib mõnda aega koos teistega ja järgib lihtsamaid reegleid
7. laps on omandanud sõnavara, mis võimaldab tal ennast väljendada
8. laps osaleb dialoogis
9. laps jälgib lihtsaid lookesi ja eristab kogemusele tuginedes realistlikke sündmusi väljamõeldud lugudes
10. laps mõistab osaliselt lihtsamat kõnet ka ilma toetava vihjeta ja saab aru lihtsamatest ülekantud tähendustest
11. laps rühmitab asju ja esemeid ühe või mitme tajutava omaduse ja nimetuse järgi
12. lapsel on ettekujutus arvumõistest ja värvuste nimetustest
13. laps leiab võrdluse alusel asjadest ühiseid ja erinevaid jooni ning nendevahelisi seoseid, kasutab info saamiseks keelt
14. lapse ettekujutus oma teadmistest ja oskustest on ebarealistlik
15. laps omandab seoseid, mõisteid ja teadmisi korduva kogemuse, aktiivse tegutsemise ja mudelite järgi õppimise kaudu

4 - 5 aastased:

1. laps oskab osaliselt oma tegevusi plaanida ja organiseerida ning tegutseb iseseisvalt otsese juhendamiseta, kuid autoriteedi toel
2. laps plaanib minakeskse kõne abil oma tegevust ja lahendab probleeme
3. laps hangib tänu keeleoskusele uut teavet, kõne toetub mälule ja sõltub sellest kellega ja mis olukorras ta koos on
4. laps saab aru mõistatustest ja lihtsamatest piltlikest võrdlustest
5. laps järgib lihtsaid reegleid
6. laps huvitub võistlusmängudest ja tahab olla edukas
7. laps osaleb ühistegevuses ja teeb koostööd teiste lastega, osaleb rolli- ja võistlusmängudes ning loovtegevustes
8. laps liigitab lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse järgi, keskendub tegutsedes mitmele nähtavale ja eristavale tunnusele ning jaotab oma tähelepanu
9. laps saab aru arvumõistest, huvitub tähtedest
10. laps omandab uusi teadmisi praktiliste olukordade, kogetud emotsioonide, kujutluste ja kõne kaudu

5 - 6 aastased:

1. laps tegutseb lühikest aega iseseisvalt, kuid vajab veel täiskasvanu abi tegutsemiskindluse saavutamiseks
2. laps reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga, hakkab oma tegevust planeerides ja korraldades kasutama sisekõnet
3. laps tegutseb koos teistega teda motiveerib tegevus eakaaslastega
4. laps konstrueerib, katsetab, uurib erinevaid võimalusi, kasutades nii sümboleid, kujutlusi kui ka reaalseid esemeid ja objekte
5. lapse keeleline areng võimaldab lahendada ülesandeid ja probleeme ning saavutada kokkuleppeid
6. laps osaleb erinevates mänguliikides ja loovtegevustes
7. laps räägib esemetest, mis pole kohal, olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus, fantaseerib
8. laps keskendub huvipakkuvale tegevusele mõnikümmend minutit
9. laps oskab vaadelda ja märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid
10. laps eristab rühmi ja oskab neid võrrelda ning saab aru lihtsamate mõistete kuuluvusest, alluvusest ja üldistusastmest
11. lapsel on ettekujutus numbritest, tähtedest ja sümbolitest
12. laps omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ja lahendab probleeme
13. laps kasutab teadmiste omandamisel ja kogetu meenutamisel intuiitiivselt lihtsamaid

meeldejätmise viise

6 - 7 aastased:

1. laps plaanib oma igapäevategevust, seab eesmärged ja üritab alustatud tegevused lõpetada
2. laps suudab keskenduda tegevusele vähemalt 20 – 30 minutiks
3. laps kasutab kujutlusi luues ja tegevusi planeerides sisekõnet
4. laps kasutab kõnet info saamiseks, tegelikkuse adumiseks ja uute teadmiste omandamiseks
5. laps järgib ühistegevustes reegleid ja suudab neid selgitada
6. laps kasutab sidusat kõnet, tema dialoog on suunatud rohkem endale
7. laps osaleb aktiivselt käelistes ja loovtegevustes
8. laps saab aru asjade suhetest ja omadustest ning ajalis-ruumilisest järjestusest
9. laps kasutab teadmisi igapäevastes situatsioonides, nii uudes kui sarnases olukorras
10. laps kasutab uute teadmiste omandamisel meeldejätmise strateegiaid juhuslikult, teadvustab kordamise vajadust

7 aastased:

1. laps organiseerib ja plaanib oma igapäevaseid tegevusi ja tuttavat keskkonda, seab eesmärged, üritab tegustada sihipäraselt ja lõpetab alustatud tegevused
2. laps suudab reguleerida oma emotsioone ja käitumist, kasutades selleks kõnet nii aktiveerivas kui ka pidurdavas rollis
3. laps toetub tegutsedes oma tegevusele antavale tagasisidele, eakaaslaste hinnangutele ja võrdlusele teistega
4. laps keskendub korraga mitmele tegevusele või stiimulile ja on suuteline kestvamaks tahtepingutuseks
5. laps seab uudsetes olukordades täiskasvanu sõnalise juhendamise järgi eesmärged ja valib tegutsemisstrateegiad
6. laps katsetab, konstrueerib, uurib kasutades oma teadmisi ja varasemaid kogemusi uues vormis ja kombinatsioonis
7. laps osaleb erinevates mänguliikides, järgib reegleid
8. laps liigitab ja tajub esemeid, sündmusi tervikuna, saab aru nendevahelistest seostest ja suudab olulist teadvustada täiskasvanu abiga
9. laps loob uusi seoseid eeskju, seletuste, kuulamise ja nägemise kaudu
10. laps kasutab nii kaemuslik-kujundlikku kui ka verbaalset mõtlemist
11. laps kasutab eakaaslastega suheldes arutlevat dialoogi
12. laps huvitub sotsiaalsetest suhetest, räägib enam iseendast ja tunneb huvi teiste vastu
13. laps teab ja kasutab tähti, numbreid, sümboleid, kirjutab etteütlemise järgi lihtsamaid 1-2 silbilisi sõnu ja teeb lihtsamaid matemaatilisi tehteid
14. laps orienteerub oma teadmistes, märkab detaile ja seoseid, kasutab teadmisi uusi ülesandeid lahendades nii uudes kui sarnases olukorras, kuid vajab juhendamist
15. laps oskab suunamise ja õpetamise korral kasutada lühikest aega õppimisstrateegiaid, tajub oma mälu mahtu ja kordab teadlikult üle meeldejäätavat materjali

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

1 - 3 aastased:

1. laps väljendab lihtsaid emotsioone, mis on tugevad ja vahelduvad kiirsti
2. laps teadvustab ennast, kasutab osaliselt minavormi, proovib ennast maksma panna ja oskab keelduda ja öelda ei
3. laps üritab aru saada teiste inimeste seisukohtadest, kuid tajub on tal enesekesksed
4. laps hindab oma oskusi ja suutlikkust paremaks, kui need tegelikult on

5. laps teab oma ees- ja perekonnanime ja elementaarseid viisakusreegleid ning kasutab neid
6. laps sööb, joob, riietub lahti valdavalt iseseisvalt ja püsib suurema osa päevast kuiv ja puhas
7. laps reageerib sõltuvalt situatsioonist ja ümbritsevate inimeste käitumisest
8. laps mõistab selgelt väljendatud keeldu „ei tohi“, „ära tee“ jne.
9. laps tunneb huvi teiste laste vastu, jälgib neid ja mängib nendega kõrvuti
10. laps toetub võõrastega suheldes ja enesekindluse saavutamiseks tuttavale täiskasvanule
11. laps matkib täiskasvanu tegevusi, millele saab tagasisidet

3 - 4 aastased:

1. laps saab aru, et inimestel võivad olla tema omadest erinevad tunded ja emotsioonid
2. lapsel on osaliselt kujunenud enesetunnetus ja eneseteadvus
3. laps väljendab tugevaid emotsioone, oma mina
4. laps võib karta tundmatuid ja uusi asju
5. laps tahab igapäevastes olukordades valikute üle otsustada ja üritab neid ka täita
6. lapse enesekindlus on kõikuv, ta vajab turvalisust, tunnustust, rutiini ja reegleid
7. laps osaleb täiskasvanuga ühistegevustes, teisi lapsi jälgib, tegutseb nendega kõrvuti
8. laps jagab mõnikord oma asju ka teistega, valdavalt on ta siiski omandihoidja
9. laps loob sõprussuhteid nendega, kellega on tihti koos, tegutseb kontakti luues ja seda säilitades sihipäraselt
10. laps algatab vestlust eri partneritega erinevatel teemadel ja tajub, mida teised teavad ning mis on neile uus
11. laps täidab igapäevaelu rutiini
12. laps järgib lihtsamaid sotsiaalseid reegleid ja eeskujudele toetudes jälgendab igapäevaelu rolle ja tegevusi

4 - 5 aastased:

1. laps väljendab verbaalselt lihtsamaid emotsioone, oma soove, tahtmisi, seisukohti ja püüab jõuda kokkuleppele
2. laps tahab olla iseseisev, kuid sageli ei ole tal endal suutlikkusest realistlikku ettekujutust
3. laps saab hakkama eneseteenendamisega ja on kujunenud tualetiharjumused
4. laps teab oma nime, vanust ja sugu, märkab soolisi erinevusi
5. laps seab endale mõningaid eesmärke ja täidab neid
6. laps väärtustab oma saavutusi, kuid vajab oma tegevuse tunnustamist ja täiskasvanu tähelepanu
7. laps püüab vahel teisi abistada ja lohutada, tal on mõningane ettekujutus teiste inimeste tunnetest ja mõtetest
8. laps osaleb lühikest aega ühistegevuses eakaaslastega, kuid eelistab üht mängukaaslast rühmale
9. laps arvestab reegleid mängudes ja tegevustes, mida juhivad autoriteet
10. laps saab aru lihtsamatest seltskonnas käitumise reeglitest ja järgib neid igapäevases suhtluses, püüab täita kodukorra reegleid
11. laps saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest
12. laps huvitub võistlusmängudest ja tahab olla edukas

5 - 6 aastased:

1. laps hakkab mõistma teiste inimeste tundeid ja mõtteid
2. laps väljendab oma emotsioone ja räägib neist
3. laps suhtleb ja tegutseb enamasti iseseisvalt ja orienteerub oma suutlikkuses
4. laps suudab kuigivõrd vastutada oma tegevuse eest

5. laps on tundlik teiste hinnangute suhtes, need mõjutavad tema enesehinnangut
6. laps imiteerib täiskasvanu tegevusi ja rolle, kasutades tema sõnavara ja maneere
7. laps eelistab sootüübilisi mängu
8. laps naudib rühma kuulumist ja eakaaslaste seltsi ühistegevustes, teeb eesmärgi saavutamiseks koostööd, jagab ja vahetab
9. laps aktsepteerib reegleid, kogemusi, muutusi, jälgib reeglite täitmist teiste poolt, kõne areng võimaldab arusaamatusi lahendada verbaalselt
10. laps oskab avalikus kohas sobivalt käituda ja teab, mida tohib, mida mitte

6 - 7 aastased:

1. laps tajub ja mõistab teiste inimeste emotsioone ja seisukohti ning arvestab neid käitumises ja vestluses
2. laps seab endale eesmärgi ja üritab neid ellu viia
3. laps on oma tegevustes orienteeritud tunnustusele, tähelepanule ja emotsionaalsele toetusele
4. laps eelistab emasoolisi mängukaaslasi ja kujunevad esimesed sõprussuhted
5. laps suudab lühikest aega ilma täiskasvanu kontrollita rühmas mängida ja teha koostööd omal viisil
6. laps järgib mängudes ja tegevustes reegleid, eriti nende täitmist teiste poolt ja oskab reegleid teistele selgitada
7. laps järgib sotsiaalset rutiini

7 aastased:

1. laps mõistab teiste inimeste tundeid ja nende mitteverbaalseid väljendusi
2. laps vastutab rohkem tegevuse eest ja räägib oma kavatsustest
3. laps suudab oma emotsioone ja käitumist kontrollida, oskab ka teisi arvestada ning suhtub teiste laste tegevusesse sallivalt
4. laps suudab tegutseda iseseisvalt ja sõltub vähem oma vanematest
5. laps algatab mängu ja tegevusi
6. laps püüab kõigega hakkama saada, on tundlik oma ebaõnnestumiste ja teiste hinnangute suhtes, otsib vastastikust mõistmist ja kaasaelamist oma tunnete
7. laps hoolib väiksematest, osutab abi ja küsib vajadusel seda ka ise
8. laps loob sõprussuhteid
9. laps järgib rühmas reegleid ja arvestab rühma vajadusi
10. laps talub muutusi ja vanematest eemalolekut, siiski on uues situatsioonis ebakindel ja võib tõmbuda endasse
11. laps arutleb lihtsamate eetiliste probleemide üle ja teeb vahet hea ja halva vahel nii enda kui ka teiste puhul

4.ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

EESMÄRGID:

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on toetada laste kehalist, vaimset ja sotsiaalset, sealhulgas kõlblist ja esteetilist arengut, et kujuneksid eeldused igapäevaeluga toimetulekuks ja koolis õppimiseks. Selleks on vaja:

1. Luua lapsele arengut soodustav keskkond, tagada turvatunne ja eduelamused ning toetada lapse loomulikku huvi hankimaks teadmisi ja saada kogemusi ümbritseva elu, looduse ja ühiskonna nähtuste kohta.
2. Soodustada lapse kasvamist aktiivseks vastutus-, otsustus- ja valikuvõimeliseks, oma

- otsusele ja tunnustatud käitumisnormidele vastavalt käituvaks ning vajadusel teis arvestavaks, tundlikuks, koostöövalmis inimeseks.
3. Toetada last ümbritseva maailma mõistmisel ja tervikliku maailmatunnetuse kujunemisel.
 4. Toetada ja abistada vanemaid õppe- ja kasvatusküsimuste lahendamisel, vajadusel nõustada neid.
 5. Toetada lapse kasvamist rõõmsaks, loovaks ja julgeks.

4.1. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE AJALINE KORRALDUS

1. Õppeaasta algab 1. septembril ja kestab 31. augustini
2. Jõuluaeg 21. 12 - 06. 01.
3. Märts - teatrinädal märtsikuu viimane nädal.
4. Suveperioodil 15.05. - 15.09. toimub õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade sisu kordamine mänguliselt õuesõppe meetodil.

4.2.RÜHMADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KAVANDAMINE:

Õppe- ja kasvatustegevus rühmas tugineb laste individuaalseid vajadusi arvestavale päevakavale. Lapsele võimaldatakse vähemalt üks kord päevane uneaeg. Päevakava määrab päevarütm, kus vahelduvad igapäevatoimingud, mäng ja vabategevused ning kavandatud õppe- ja kasvatustegevused. Päevakava peab võimaldama lastele sujuvat üleminekut ühelt tegevuselt teisele. Rühmaõppe- ja kasvatustegevust kavandades esitatakse kuu ja nädala eesmärgid, teematika, õppesisu, tegevused ja eeldatavad tulemused. Tegevuste valikul arvestatakse nii üldoskuste kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgi, eri valdkondade sisu ja tegevuste lõimimist, vahendite kasutamist. Lapsevanemaid teavitatakse eesmärkidest ja teemaatikast. Lapsi kaasatakse õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisse tehes eakohaseid valikuid õppe sisus, teemaga tegelemise ajas, see võimaldab suurendada laste kaasahaaratust ja õpimotivatsiooni ning toetab õpitu tulemuslikumat omandamist. Teadmiste, oskuste ja vilumuste kujunemisel on asendamatu lõimitud, üldõpetuslik käsitlusviis. Et iga laps jõuaks õpitu üle arutleda kasutavad õpetajad väikestes rühmades tööd, kaasates laste initsiatiivi. Õppe- ja kasvatustegevuse plaanides kajastatakse tulemuslikkuse hindamist, kus hindajaks on laps. Rühmade õppe- ja kasvatustegevuskavad kinnitab direktor käskkirjaga.

4.3.ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÄEVIK:

Õppe- ja kasvatustegevuse päevik on koolieelse lasteasutuse õppekorralduse dokument, mille sisseseadmine kõikide lasteasutuste jaoks ning täitmine lasteaedade õpetajate poolt on kohustuslik sõltumata lasteasutuse omandivormist.

Nummerdatud lehekülgedega päeviku kinnitab lasteaia direktor allkirjaga päeviku viimasel leheküljel.

Päevik täidetakse loetava ja selge käekirjaga, kasutades sinist või musta pastapliiatsit.

Päevik on arvestatud üheks õppeaastaks igale sõime- ja lasteaiarühmale. Üldised andmed lapse kohta kannab päevikusse rühma õpetaja. Andmed tervise kohta kannab päevikusse tervishoiutöötaja. Lapse kõne uurimise tabeli täidab logopeed. Rühma õpetaja kannab päevikusse planeeritud õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ning põhimõtted nende täitmiseks. Rühma õpetaja teeb läbiviidud õppe- ja kasvatustegevuse kohta samal päeval päevikusse sissekande ning kinnitab selle allkirjaga. Lasteasutuse direktor ja õppealajuhataja kindlustavad päeviku hoidmise ja süstemaatiliselt kontrollima selle täitmist. Rühmapäevikud asuvad rühmas ja on kättesaadavad liikumis- ja muusikaõpetajatele, direktorile, õppealajuhatajale, tervishoiutöötajale ja logopeedile.

4.4. PLANEERITUD ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSED RÜHMADES NÄDALAS:

Õppe- ja kasvatustegevused	1 – 3 aastased	3 - 6 aastased	6 – 7 aastase
Mina ja keskkond	1	3 - 4	2 - 3
Keel ja kõne	1	2 - 3	2 - 3
Matemaatika	1	1	1
Kunst	2	2 - 3	3 - 4
Liikumine	1	2 - 3	4
Muusika	2	2	2

1 – 3 aastastel lastel kestab tegevus 10 – 15 minutit, 3 - 5 aastastel 25 minutit ja 6 – 7 aastastel 35 minutit. Suveperioodil 15.05. - 15.09. toimub õppetöö kordamine, kinnistamine ja süvendamine integreeritud tegevuste raames õuesõppe kaudu.

4.5. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE SISU:

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest. Rühma tegevuskavu koostades selgitatakse õppeaasta alguseks välja rühmas olevate laste vanuselised, individuaalsed ja arengulised iseärasused, selleks kasutatakse laste arengu analüüse ja laste arenguestluste kokkuvõtteid.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse alljärgnevatel valdkondades:

1. mina ja keskkond
2. keel ja kõne
3. eesti keel kui teine keel
4. matemaatika
5. kunst
6. muusika
7. liikumine.

4.6. MINA JA KESKKOND:

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on:

1. laps mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult
2. laps omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas
3. laps väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone
4. laps väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult
5. laps väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi
6. laps märkab nähtusi ja muutusi looduses

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu:

1. sotsiaalne keskkond - mina, perekond, sugulased, lasteaed, kool, kodumaa, eesti tähtpäevad, kombed, teised rahvused, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja käitumisreeglid, tervise väärtustamine, tervislik toit, inimkeha, ohuallikad ja käitumine
2. looduskeskkond - kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkon, inimese mõju loodusele
3. tehiskeskkond - ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

1. Õpetajad valivad valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda ning tervise- ja liikluskasvatust
2. Õpetaja suunab last ümbritsevat maailma märkama, uurima, kogema mängu ja igapäevatoimingu kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ja aistinguta abil.
3. Õpetaja lõimib erinevaid tegevusi - võrdlemine, modelleerimine, mõõtmine, arvutamine, vestlemine, ettelugemine, kehaline liikumine, kunstiline ja muusikaline tegevus.
4. Õpetaja suunab last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma terviseseisundis märgatu kohta esitama küsimusi, probleemi püstitama, küsimustele vastuseid leidma, oletusi tegema ja kogetust järeldusi tegema.
5. Õpetaja suunab last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

SEPTEMBER:

TERE LASTEAED JA SÜGIS:

1. Tere lasteaed, liiklus
2. Sügis aias.
3. Sügis põllul.
4. Sügise sünnipäev.

OKTOOBER:

SÜGIS LOODUSES:

1. Ilmad sügisel.
2. Sügis metsas.
3. Linnud sügisel.
4. Loomad sügisel.

NOVEMBER:

PERE JA KODU, RAHVAKOMBED:

1. Isad ja vanaisad.
2. Rahvakalendritähtpäevad novembris.
3. Suhted perekonnas
4. Tööd ja toimetused

DETSEMBER:

JÕULUAEG:

1. Ettevalmistused jõuludeks.
2. Jõuluaeg.
3. Jõulud ja näarikombed.

JAANUAR:

TALV:

1. Talvine mets.
2. Linnud ja loomad talvel.
3. Mina ja talvelõbud.
4. Mina ja minu tervis.

VEEBRUAR:

KODU JA KODUMAA:

1. Minu kodulinn Kohtla-Järve.
2. Ida Virumaa loodus.
3. Eesti linnad.
4. Minu kodumaa.

MÄRTS:

TEATRIKUU:

1. Muinasjutt.
2. Tänapäeva teater.
3. Rahvalooming.
4. Kevadpüha.

APRILL:

KEVAD LOODUSES:

1. Linnurahva kevad.
2. Putukate kevad.
3. Loomad kevadel.
4. Veekogud kevadel.

MAI:

KEVAD INIMESTE TEGEMISTES:

1. Tööd ja tegemised kevadel.
2. Emadepäev.
3. Lasteaed ja kool.
4. Lõpupeod.

TEEMADE KÄSITLEMINE NÄDALATE KAUPA.

SEPTEMBER:

I NÄDAL: TERE LASTEAED, LIIKLUS:

Oma nimi, vanus, sünnipäev, aadress. Lasteaed, lasteaia aadress, nimi, orienteerumine majas ja selle ümbruses.

Käitumine rühmas, toidulauas, üldruumides, tervitamine, viisakussõnade kasutamine.

Liiklus – kõndimine autotee vasakus servas, autoteel ei mürata, ei mängita, tee ületamine vastavas kohas, bussipeatus, käitumine bussipeatuses, bussis, pimedas kanname helkurit, sõidu- ja kõnnitee, lapsed liiguvad tänaval koos.

II NÄDAL: SÜGIS AIAS:

Köögilviljad - kapsas, tomat, kurk, kõrvits, uba.

Juurviljad - porgand, kartul, kaalikas, peet.

Puuviljad - õun, pirn, ploom, kreek.

Nende kasvukohad, nende võrdlemine kuju, suuruse ja värvuse järgi, nende kasulikkus

tervisele, säilitamisvõimalused.

III NÄDAL: SÜGIS PÖLLUL:

Suuremad sügistööd - viljakoristus, kartulivõtt, juurvilja võtmine, puuviljade koristus. Meie põldudel kasvab nisu, oder, rukis, kaer, nende võrdlemine omavahel, mida viljast saab? Taimede osad - juur, vars, leht, õis, vili, mida taime kasvamiseks on vaja. Sügistöödel vajalikud masinad - kombain, traktor, auto.

IV NÄDAL: SÜGISE SÜNNIPÄEV:

Sügisene värviküllus, majahoidja töö sügisel - labidas, reha, luud. Eristada ja nimetada aastaajale iseloomulikke nähtusi - taevaskõlv, pilved varjavad päikese, inimesed käivad vihmavarjuga, jalga pannakse kummikud, sest loigud on maas, hakatakse ruume kütma, riietus vastavalt ilmale, et ei haigestuks.

OKTOOBER:

I NÄDAL: ILMAD SÜGISEL:

Päeval päike veel soe, õhtul, hommikul jahe, öökülmad, sajab vihma, taevaskõlv, puhub külm tuul, sügisesed tormid, tormi kahjustused. Päevad jäävad lühemaks, ööd pikemaks, soojust ja valgust vähe, taimed ei saa kasvada.

II NÄDAL: SÜGIS METSAS:

Värviküllus metsas, vahtra, tamme, pihlaka ja kase tundmine. Puu osad - juur, tüvi, oksad, lehed. Lehed muutuvad kirjuks, langevad maha, puud jäävad raagu. Metsaannid - pohlalad, jõhvikad, seemned. Ravimtaimed, nende kasvukohad – soo, raba, mets. Metsaandide korjamine, kasutamine toiduks, ravimiks. Söögi ja mürgi seemned.

III NÄDAL: LINNUD SÜGISEL:

Rändlinnud - pääsuke, kuldnokk jt. lendavad lõunasse. Linnu kehaosad - pea, keha kaetud sulgedega, tiivad, kaks jalga, saba, nokk. Paigalinnud jäävad talveks - tihane, leevike, varblane.

IV NÄDAL: LOOMAD SÜGISEL:

Loomad valmistuvad talveks, karu, siil, ussid teevad talveunne jäämiseks pesa, karvkatte muutus, muutub tihedamaks, muudab värvi, loomad koguvad toidutagavarasid. Loomade kehaosad - saba, koon, jalad, sõrad jne.

NOVEMBER:

I NÄDAL: ISAD JA VAN AISAD:

Isa osa perekonnas, ka lasteaed vajab isade abi, elukutsed, kus isad töötavad. Vanaisa on isa-isa ja ema-isa, isadepäevnovembri teisel pühapäeval.

II NÄDAL: RAHVAKALENDRITÄHTPÄEVAD NOVEMBRIS:

2. november hingedepäev - surnud esivanemate austamine, küünla süütamine nende auks. 1. november mardipäev - märgib sügistööde lõppu, meeste püha, mardisandiks käimise aeg õhtu enne mardipäeva, mardijooksus käisid peamiselt mehed, mardisa, mardisandid, mardid toovad viljaõnne. 25. november kadripäev - naistepüha, kadrid toovad karjaõnne, kadriema, kadriisa, vitsaga löödi perele tervist. Kadripäeva loeti talve alguseks.

III NÄDAL: SUHTED PEREKONNAS:

Vanemad ja nende vanemad - vanaisa, vanaema. Poiss, mees hoiab ja kaitseb tüdrukut, naist. Pere hoolitseb laste eest. Osasaamine teiste rõõmust, aitamine mures. Pere heaolu ja kodune hubasus sõltub kõigist pereliikmetest.

IV NÄDAL: TÖÖD JA TOIMETUSED:

Erinevad elukutsed - õpetaja, arst, autojuht, koristaja, kaevur, sekretär, pankur jne. Tööl teenitakse raha, raha vajatakse toidu, riiete ostmiseks, kodu korrastamiseks. Kodused majapidamistöid - koristamine, pesemine, triikimine, aiatööd, toiduvalmistamine.

DETSEMBER:

I NÄDAL: ETTEVALMISTUSED JÕULUDEKS:

Jõulud on oodatuid püha, algab talv. Advendiaeg, pühademeeleolu loomine, kodude, rühma-ruumide kaunistamine, jõulukaunistused. Jõuluvana elab Lapimaal, kus on külm.

II NÄDAL: JÕULUAEG:

Jõulude ajal käiakse kirikus, kristliku püha sümbolid - inglid, Jeesuslaps. Pääpikud piiluvad akende taga, poetavad sussi sisse maiustusi. Kirjad ja soovid jõuluvanale.

III NÄDAL: JÕULU – JA NÄÄRIKOMBED:

Jõuluaeg toomapäevast kuni kolmekuningapäevani. Jõulutoidud - verivorst, seapraad, hapukapsas, piparkoogid. Tappa tuuakse kuusk. Jõululaulud, ennustamine, tina valamine, kinkimiseiga valmistame teisele rõõmu, jõulukaartide saatmine.

JAANUAR:

I NÄDAL: TALVINE METS:

Mets on vaikne ja valge, puhkab lumeteki all, lehtpuud on raagus. Okaspuud - kuusk, mänd on igihaljad, männiokkad pikad ja kahekaupa paaris, kuuseokkad lühemad ja ühekaupa kinnituvad oksale. Veekogud on jääkaane all, jää on külmunud vesi, soojaga jää ja lumi sulavad.

II NÄDAL: LINNUD JA LOOMAD TALVEL:

Meil talvituvad linnud - leevike, tihane, varblane, tuvi, harakas. Linnud erineva suuruse, värvusega, talvel lindudel raske toitu leida, vajavad inimeste abi, toidumajad. Loomad talvel - karu, siil, magavad, kitsed, hirved, jäneseid vajavad inimese abi, neile viiakse toitu metsa.

III NÄDAL: MINA JA TALVELÖBUD:

Talispordialad - suusatamine, uisutamine, kelgutamine. Värskes õhus viibimine on tervisele kasulik. Riietumine vastavalt ilmale, villased sokid, sall, müts, kombineson, kasukas, jne. Sportimisel vähem riideid, jalutades rohkem. Spordialad - lumelauasõit, slaalom, jäähoki.

IV NÄDAL: MINA JA MINU TERVIS:

Teda täpselt näo osi - silmad ripsmetega, ninas karvakesed, kõrvad, juuksed, kulmud, keel, huuled, hambad, nende funktsioon ja tervishoid. Et olla terve, tuleb sportida, õigesti riietuda, isiklik hügieen ja selle vajalikkus, õige toitumine.

VEEBRUAR:

I NÄDAL: MINU KODULINN KOHTLA-JÄRVE:

Minu kodune aadress, meie kodulinn on Kohtla-Järve, see on linn Ida Virumaal. Vajalikud asutused - linnavalitsus, kultuurimaja, haigla, apteek, politsei, koolid, lasteaia, bussijaam, kauplused, restoranid jne.

II NÄDAL: IDA VIRUMAA LOODUS:

Ida Virumaa omapära, põlevkivi kaevandused, tuhamäed, metsade rohkus, mere lähedus. Meie lasteaia sünnipäev, ka lasteaial on sünnipäev.

III NÄDAL: EESTI LINNAD:

Meie kodulinn Kohtla-Järve lähim linn on Sillamäe, Kiviõli, Püssi, Narva, Rakvere. Suuremad linnad Tallinn, Tartu, Pärnu, Viljandi, Haapsalu. Igal linnal oma omapära ja oma sümboolika.

IV NÄDAL: MINU KODUMAA EESTI VABARIIK:

Kodumaa, sünnimaa, isamaa - maa, kus sündisin, seal elavad meie vanemad, pere. Meie elame Eesti Vabariigis, pealinn on Tallinn. Eesti Vabariigil on oma lipp ja vapp. Eesti Vabariiki esindab president, tema töökoht on Kadrioru lossis. Eesti Vabariigi valitsus on Toompea lossis. Toompeal Pika Hermannini tornis lehvib lipp. Eesti sümboolikad on veel

suitsupääsuke ja rukkilill. Eesti naaberriigid on Soome, Venemaa, Läti.

MÄRTS:

I NÄDAL: MUINASJUTT:

Muinasjuttude eriliigid - imemuinasjutt, loomamuinasjutt, naljajutud, legendid. Muinasjuttudes sageli esinevad tegelased - kuningas, talupoeg, haldjas, nõid. Loomad - hunt, rebane, karu, loodusjõud, sagedased arvud. Muinasjutud enamasti õnneliku lõppuga.

II NÄDAL: TÄNAPÄEVA TEATER:

Tuntumad teatrid Eestis - Estonia, Draamateater, Ugala Viljandis, Endla Pärnus. Etenduste liigid - draama, ballett, ooper, tragöödia. Etenduse valmimine on suur töö, näitlejatel vaja tekstid pähe õppida, kostüümid vaja õmmelda, valmistada dekoratsioonid.

III NÄDAL: RAHVALOOMING:

Rahvalooming on käsitöö, muistendid, vanasõnad, mõistatused, rahvaluule, laul, tants. Suuline looming anti edasi jutustades. Eesti rahvaeepos „Kalevipoeg“.

IV NÄDAL: KEVADEKUU, KEVADPÜHAD:

Kevade saabumine õues, selle tunnused, esimesed kevadlilled lumikelluke, märtsikelluke, krookus, sinilill, ülane. Mida vajavad taimed kasvamiseks. Kevadpühad - munapühad.

APRILL:

I NÄDAL: LINNURAHVA KEVAD:

Kevadel on kauem valge, päevad on soojemad, kuigi ööd on veel külmad. Ilmade soojenedes puhkevad puudel pungad. Linnud kevadekuulutajad - kuldnokk, künnivares. Linnu kehaosad: pea, silm, nokk, keha, rind, saba, 2 jalga. Paigalinnud muutuvad kevade saabudes elavamaks, hakkavad laulma, pesa tegema. Pannakse üles pesakaste. Linnud on inimeste abilised, hävitavad kahjulikke putukaid aiast.

II NÄDAL: PUTUKATE KEVAD:

Ilmade soojenedes puhkevad puudel pungad, okstel on „hiirekõrvad“. Päikese soojus äratab putukad - kärbes, mesilane, liblikas, lepatriinu, rohutirts. Nende iseloomulikud tunnused, värvused, liikumine.

III NÄDAL: LOOMAD KEVADEL:

Kevadel ärkab talveunest karu, siil, konn, madu. Loomad moodustavad „perekonna“, sünnitavad pojad. Täiskasvanud loomade ja poegade erinevus. Loomade erinevad liikumisviisid, erinevad elupaigad.

IV NÄDAL: VEEKOGUD KEVADEL:

Mõisted - oja, kraav, jõgi, järv, meri, ookean. Veos elavad kalad, nad on erineva suuruse, kuju, värvusega. Kala kehaosad - pea, keha, saba, lõpused, uimed. Kala keha katavad soomused. Konn on kahepaikne.

MAI:

I NÄDAL:

Kevadel tehakse õues koristusõid, riisutakse praht. Kulu põletamise ohtlikkus, maal põllutööd. Mõisted aiamaa, põllumaa, aiatööriistad, põllutöömasinad.

II NÄDAL: EMADEPÄEV:

Igal lapsel on ema, ema on neile elu andja, lastekasvataja ja hoidja. Ema armastab oma last, emal on tähtis roll perekonnas. Emadepäev on pidupäev kogu perele, kingitakse emale lilli, kaart, kink.

III NÄDAL: LASTEAED JA KOOL:

Lapsed käivad lasteaias mängimas ja õppimas. Seitsme aastased lapsed lähevad kooli, koolis

käiakse õppimas, koolis on tunnid, vahetunni ajal saab puhata, joosta, mängida. Koolis lastel raamatud ja vihikud.

IV NÄDAL: LÕPUPEOD:

Lasteaia õppeaasta saab otsa, osa lapsi läheb suvepuhkusele, osa lahkuvad kooli sügisel. Selleks rühmade lõpupeod, hüvastijätuks lasteaia. Algavad suvemõnud, mängud õues, rannas käimine, suvised tegevused õues.

ÕPPETEGEVUSED:

Parima tulemuse annab erinevate tegevuste lõimimine. Õpetajad kasutavad õppetegevusteks:

1. Õppekäigud - saadakse uusi kogemusi, mida pakkuvad vaatlused, vestlused õpetaja ja laste vahel ning tegutsemisvabadus, saadud kogemuste ja kaasatoodud materjalidega jätkatakse tööd lasteaias, kus erinevate töövõtetega mitmekesistatakse laste tegevust ja kinnistatakse teadmisi.
2. Õpperajad - on looduses kindla pikkusega, täies ulatuses märgistatud vaatluspunktidega, seal käimine võimaldab loodusobjekte vaadelda ja võrrelda eri aastaegadel ja neid paremini tundma õppida
3. Katsed ja uurimused - kasutatakse luupe, termomeetrit, mikroskoobe, istutatakse taimi, külvatakse seemneid, kastetakse, toidetakse linde.
4. Vaatlused, vestlused, arutelu
5. Kirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused:

1. Laps tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid.
2. Laps kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone.
3. Laps nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid.
4. Laps nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone.
5. Laps mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused.
6. Laps oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku.
7. Laps julgeb keelduda tegevustest, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik.
8. Laps kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist.
9. Laps järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist.
10. Laps suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolival ning käitub seda säästvalt.
11. Laps kirjeldab kodukoha loodust, tundmatuid taimi, seeni ja loomi.
12. Laps kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites – ööpäev, nädal, aastaring.
13. Laps selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele vajalik.
14. Laps selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest.
15. Laps mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale.
16. Laps kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses.
17. Laps teab kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.

4.7. KEEL JA KÕNE

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

1. laps tuleb toime igapäevases suhtluses
2. laps kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust
3. laps tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja

kirjutamise esmased oskused

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu:

1. keelekasutus, hääldamine, sõnavara, grammatika
2. suhtlemine, jutustamine ja kuulamine
3. lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

1. lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevus kavandamisel
2. peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõigis tegevustes, lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ja tal on vaja ning ta saab ise kõnelda, laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides tegutsedes koos täiskasvanuga
3. lapsi suunatakse ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise kaudu kirjandust mõistma ja hindama, ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, ning lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist
4. õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi seostatult mängude ja igapäevategevustega

ÕPPETEGEVUSED:

1 - 3 aastased:

Suhtlemine:

Laps hakkab kasutama kõnet peamise suhtlusvahendina, mitteverbaalsed vahendid toetavad vajadusel kõnet, lastele meeldib koos täiskasvanuga tegutseda ning ühises tegevuses kujuneb dialoog, kus küsija on põhiliselt täiskasvanu ning vastaja laps. Õpetaja küsibki erinevate tegevuste ajal lapse tegevuse kohta, olulisem ongi saavutada lapse soov meiega kõne abil suhelda, tähelepanu tuleb pöörata sellele, kuidas saada soovitud ja õpetada esitama küsimusi, õpetada kasutama eitavat kõnet.

Grammatika:

Lapsel hakkab kujunema lause ja lauses tulevad kasutusele sõnavormid, toimub kõige aktiivsem grammatika omandamise aeg, täiskasvanu kõne on lapsele näidiseks. Õpetaja jälgib oma lausekasutust, et laps mõistaks öeldut ja suudab enda jaoks edukalt õpetaja kõnest välja korjata mudelid. Õpetaja peab kordama lapse ütlust õigesti, seda laiendama, lisama infot. Lapse tähelepanu tuleb juhtida tegijale, tegevuse sooritajale, tegevuse kohale ja vahendile. Last tuleb õhutada kommenteerima enda tegevust mänguasjadega, õpetaja peab aktiivselt ise kasutama nimisõnade ainsuse ja mitmuse nimetavat käänat, tegusõna oleviku ainsuse ja mitmuse 3. pööret, kohakäändeid, kaasautlevat käänat ja kõike seda õhutama ka lapsi kasutama.

Sõnavara:

Lapse sõnavarasse tulevad sõnad, mis väljendavad objekte, tegevusi ja tunnuseid, mis esinevad korduvalt lapse keskkonnas ning on lapse jaoks hästi tajutavad, oluline on samu

objekte nimetada seoses erinevate tegevustega ning ühte ja sama tegevust seostada erinevate objektidega. Eriti tuleb tähelepanu pöörata tegusõnalise sõnavara laiendamisele.

Häälamine:

Laste sõnad erinevad häälduse poolest täiskasvanu sõnadest, need on lühenenud, paljud häälikud veel puuduvad või asendatud teistega. Häälamise täpsustamine soodustab sõnavara arengut. Kasutada huulte ja keele liikuvist arendavaid mängu, õpetaja peab jälgima, et lapse ebatäpselt öeldud sõnad õigesti kordaks.

Ettevalmistus lugema ja kirjutama õpetamiseks:

Siin saab arendada lugemis- ja kirjutamisoskuste eeldusi. Korraldatakse mängu, kus laps peab ära tundma mingi heli või hääle tekitaja ning selle üles otsima, tähelepanu pööratakse ka heli suunale. Vaadatakse koos õpetajaga pildiraamatuid, millega tekitatakse huvi raamatute vastu. Laps osaleb vestluses, osutades pildile, õpib pöörama raamatu lehti.

SEPTEMBER

TERE, LASTEAED

1. Koduste laste tulek sõime, kohanemine lasteaiaga.
2. Mina olen laps, mul on nimi. Kehaosad
3. Mäng karumõmmiga "Ole minu sõber!" kollektiiviga kohanemiseks

OKTOOBER

SÕBER SÜGIS

1. Luuletus "Sügisel"
2. Lavastusmäng "Mõmmi läheb parki jalutama"
3. Kirjanduspala "Sügisese metsas"
4. Vaatlus "Sügisel annid" (kirjud puude lehed, erinevad köögiviljad jms.)

NOVEMBER

MINU PERE

1. Luuletus "Naerulind"
2. Lavastus "Mida laps isaga teeb?"
3. Kirjanduspala raamatust "Triinu ja Taavi lood" (E. Niit)
4. Vaatlus "Tunne iseennast"

DETSEMBER

IMELINE JÕULUAEG

1. Luuletus "Pikk päkapikk" (K. Kangur)
2. Lavastus "Mõmmi valmistub jõulupühadeks"
3. Vaatlus "Jõuluehtes lasteaias"
4. Mäng "Päkapikk on meie sõber!"

JAANUAR

TALVE MUINASJUTT

1. Luuletus "Linnukene oksal" (J. Oro)
2. Lavastus "Mõmmi sõpradega kelgumäel"
3. Kirjanduspala "Lugu Lumememmest ja Lumetaadist" (L. Remmel)
4. Vaatlus "Majahoidja töö"

VEEBRUAR

MINU KALLIS KODU

1. Luuletus “Kus on minu koduke?”
2. Lavastus “Mõmmi sõidab maale”
3. Kirjanduspala “Töökus” (raamatust “Kenad kumbed” L. Tungal / P. Volkonski)
4. Vaatlus: pildi vaatlus (maja ja tuba)

MÄRTS

KARUPERE TERVITAB KEVADET

1. Luuletus “Karuema laul” (H. Jürisson)
2. Lavastus “Karupere päev” (viisakast käitumisest)
3. Kirjanduspala “Lumikellukese ärkamine”
4. Vaatlus - lumikellukesed

APRILL

KARUPERE IMETLEB KEVADVÄRVE

1. Luuletus “Kuketibu Kiki – Koki”
2. Lavastus “Mõmmi värvib mune”
3. Kirjanduspala “Muna” (J. Oro)
4. Vaatlus – kevadpühade kirevad kaunistused (värvilised suled, urbadega kaseoksad, kirjud munad jms)

MAI

KINGIN LILLED EMALE

1. Luuletus “Võilill” (L. Kõlar)
2. Lavastus “Mõmmi kingib emale lilli”
3. Vaatlus – kevadlilled

JUUNI, JUULI, AUGUST

1. Luuletused ja jutukesed laste tegevusest suvel, suvisest loodusest, putukatest (lepatriinud)
2. Õuealal suvise looduse vaatlus
3. Mängud liiva ja veega

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused:

1. laps suhtleb täiskasvanuga esemetega tegutsemise ajal
2. laps eelistab suhtluspartnerina peamiselt tuttavat täiskasvanute
3. laps kasutab suheldes mitteverbaalseid vahendeid koos üksikute sõnadega
4. laps vastab täiskasvanu küsimusele ja korraldusele tuttavas situatsioonis mingi tegevuse, häämitsuse või 1 – 2 sõnalise ütlusega
5. laps kasutab tuttavas situatsioonis ja tegevuses grammatiliselt vormistamata 1 – 2 sõnalisi lauseid
6. laps kasutab üksikuid käände- ja pöördevorme juhuslikult mõne sõna puhul
7. laps kasutab sõnu enamasti ühes, üksikuid sõnu juhuslikult 2 – 3 vormistamata
8. laps väljendab kõnes mõnda järgmistest suhetest: eitus, kuuluvus, asukoht, omadus, subjekti-objekti suhe
9. laps kasutab oma kogemustega seostuvaid konkreetse tähendusega sõnu
10. laps kasutab nimi- ja tegusõnu, ase- ja määrsõnu
11. laps mõistab sõnu ühes kindlas tähenduses tuttavas olukorras
12. laps hääldab õigesti mõnda üksikut sõnavarasselaps hääldab sõnades õigesti häälduslikult lihtsamaid häälikuid
13. laps vaatab koos täiskasvanuga pildiraamatuid, täiendab täiskasvanu juttu osutamisega pildile või üksiku sõna ütlemisega pildi kohta

3 aastased:

Suhtlemine:

Suhtlusoskust arendatakse ühistegevustes, mis loovad võimaluse dialoogiks, õpetaja kommenteerib lapse ja iseenda tegevust ja palub ka lapsel selgitada tegevustes. Õpetaja tekitab teadlikult oma kõnesse pause, õhutades last lauset lõpetama, vestlust jätkama. Õpetaja jätab aega lapsele oma mõtteid väljendada, laseb tal lõpuni rääkida. Õpetaja ärgitab last küsimuste abil jutustama 2 – 3 lausega oma mängust või tegevusest.

Grammatika:

Laps eksib veel üksikutes grammatilistes vormides, takerdub suhtlussituatsioonides lauset moodustades ja parandab ennast. Õpetaja abistab last õigeid grammatilisi vorme kasutama, kasutades ühiseid lauseid ja kõiki tegevusi lapsele kommenteerides.

Sõnavara:

Sõnavara mahu suurenemisele täpsustub sõnade tähendus, hakkab arenema oskus ise vajaduse korral sõnu moodustada. Õpetaja kasutab pilti tajukogemuse üldistuseks. Õpetaja juhib suunavate küsimustega ja selgitustega lapse tähelepanu tunnustela, mida sõna tähendus haarab. Õpetaja kasutab erinevaid rühmitamisülesandeid, kujundab lapses üldistusoskust, mis on aluseks üldnimetuste omandamisel.

Hääldamine:

Lapse hääldus läheneb täiskasvanu omale, areneb oskus hääldada pikemaid sõnu. Õpetaja kasutab keel- ja huultemänge häälduslihaste arendamiseks.

Ettevalmistus lugema ja kirjutama õpetamiseks:

Õpetaja kasutab huvi tekitamiseks raamatute vastu raamatute ette lugemist või jutustamist, laps kuulab ja leiab sobiva pildi või osutab tegelastele. Õpetaja kasutab muinasjuttude jutustamist ja lugemist, mida saab lasta lapsel imiteerida. Kasutatakse häälikute eristamise oskuse arendamiseks liisu- ja vigursalme ja järelekordamist. Õpetaja kasutab taju arendavaid mänge, puslede, mustrite ladumist, konstrueerimist.

SEPTEMBER:

Kõigi häälikute täpsustamine, hääldamismängud.
Asjade õiged nimed.

OKTOOBER:

Üldmõisted.
Ainsus - mitmus (mängud)

NOVEMBER:

Küsimisperiod - miks, millal, kus?
Mitmuse osastav.

DETSEMBER:

Asjade õiged nimed.
Omalooodud sõnad.

JAANUAR:

Loendamine - ainsuse osastav - kaks karu, autot jne.
Soovide väljendamine sõnadega + määrused.

VEEBRUAR:

Nähtava objekti kirjeldamine.
Võrdlemine - soe, soojem.

MÄRTS:

Ümberjutustus pildi järgi.
Diktsioon - liisusalmid.

APRILL:

Lavastused.
Võrdlemine.

MAI:

Riimkõnes tekstide kuulamine.
Lavastused.

JUUNI, JUULI, AUGUST:

Jutukeste lugemine, jutustamine
Jalutuskäikudel looduse vaatlus
Mängud õues veega, liivaga.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused:

1. laps osaleb dialoogis, esitab küsimusi, väljendab oma soove ja vajadusi, vastab vajaduse korral rohkem kui ühe lausungiga
2. laps kasutab erinevat intonatsiooni ja hääletugevust sõltuvalt suhtluseesmärgist
3. laps kommenteerib enda või kaaslaste tegevust 1 – 2 lausungiga
4. laps mõistab teksti, mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega
5. laps loeb peast või kordab järele 1 – 2 realist luuletust
6. laps mõistab ning kasutab tuttavas tegevuses ja situatsioonis 3 – 5 sõnalisi lihtlauseid
7. laps kasutab kõnes õigesti enamiku käändevorme
8. laps kasutab kõnes õigesti tegusõna käskivat kõneviisi
9. laps kasutab kõnes õigesti tegusõna kindla kõneviisi olevikuvormi
10. laps kasutab kõnes õigesti tegusõna ma- ja da- tegevusvorme
11. laps kasutab nimisõnu, mis väljendavad tajutavat objekte, nähtusi
12. laps kasutab tegusõnu, mis väljendavad tegevusi, millega ta ise on kokku puutunud
13. laps kasutab kõnes värvust, suurust jt hästi tajutavaid tunnuseid tähistavaid omadussõnu
14. laps kasutab kõnes mõningaid üldnimetusi
15. laps kasutab tagasõnu ruumisuhete tähistamiseks
16. laps kasutab oma kõnes tuttavaid 1 – 2 silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris
17. laps hääldab õigesti enamikku häälikuid
18. laps vaatab üksi ja koos täiskasvanuga pildiraamatuid, keerab lehte, osutab pildile ning kommenteerib pilte
19. laps kuulab sisult ja keelelt jõukohaseid etteloetud tekste
20. laps eristab kuulmise järgi tuttavaid häälikuliselt sarnaseid sõnu üksteisest, osutades pildile või objektile

4 aastased:

Suhtlemine:

Laps osaleb aktiivselt dialoogis, repliigid on pikemad kui üks lausung. Laps parandab ise ütlust, kui teised ei mõistnud teda, muudab keelekasutust vastavalt kaaslaste vanusest. Kujunenud on monoloogi alged, laps räägib meelsasti oma tegevustest, jutustades kasutab lausete ahelat, mõistab teksti, mida õpetaja jutustab. Aja kasutab rollinäidisenä ennast mängudes, rollimängudes õpetaja kasutab tuttavate muinasjuttude ja lastejuttude dramatiseeringuid. Jutustamisoskuse arendamiseks kasutab õpetaja vestlust-dialoogi lapsele olulistest sündmustest, jutustamise ajal kasutab pildimaterjali, suunavaid küsimusi.

Grammatika:

Õpetaja julgustab last väljendama oma soove võimalikult täpselt. Mälumahu arendamiseks, lausekonstruktsioonide tutvustamiseks või aktiveerimiseks kasutab õpetaja lausete järelkordamist, lisades lausesse uusi laiendeid. Õpetaja abistab last ka näidislausete esitamine mänguliselt.

Sõnavara:

Aktiivselt areneb sõnamoodustusoskus, sõnade liitmine ja tuletamine. Sõnamoodustusoskuste arendamiseks kasutab õpetaja uute sõnade leiutamise mängu. Detailide nimetuste ja omadussõnade mõistmise ning nende kasutamise oskuste kujundamiseks täiendab õpetaja pilte ja joonistusi ning võrdleb esemeid ja asju, rühmitab erinevalt esemeid, moodustades allrühmi.

Hääldamine:

Vastab peaaegu normidele, esineb üksikuid raskusi pikemate sõnade ja konsonantühendeid sisaldavate sõnade hääldamisel, nende sõnade hääldust jälgib õpetaja pidevalt ja harjutab koos lapsega eraldi. Õpetaja jaotab sõna kaheks ühendi keskelt ning harjutab kummagi poole hääldust eraldi, kasutab ka sõnakasvatamist.

Ettevalmistus lugema ja kirjutama õpetamiseks:

Foneemikuulmise arengu toetamiseks õpetaja harjutab välte poolest erinevate sõnade eristamist, laps kuulab ja kordab ja jäljendab liikumist. Õpetaja aitab lapsel eristada sõnas häälikut hääldades otsitavat häälikut selgemalt ja venitatult. Lapsed õpivad tundma üksikuid tähti, õpetaja loob tähtede uurimiseks ja esimesteks lugemiskatsetusteks soodsa keskkonna, innustab last oma teadmisi kasutama iseseisvas töös raamatutega, leidma tuttavaid tähti. Esimeste tähtede tundmisest peale teeb laps kirjakatsetusi, sobivad vahendid selleks on kriit, tahvel, vaba paberipind. Koos huviga tähtede vastu kasvab laste huvi ilukirjanduse ettelugemise vastu, püsivam tähelepanu võimaldab jälgida sündmuste kulgu ja seda küsimuste toel taastada.

SEPTEMBER:

Omadus-, määrsõna võrdlemine.

S, F - kõlalt lähedaste sõnade diferentseerimine.

Omastav käänne - kelle oma?

OKTOOBER:

Hääliku kuulamine sõnas - A, U, I, L, M, ülipikk S.

Hääliku määramine sõna alguses.

NOVEMBER:

Mineviku vormid - käisin, olen käinud.
Peast kõne, luuletuste esitamine

DETSEMBER:

Küsimisperiood - milleks, millest?
Omastav kääne - kelle oma?
Sõnad moodustavad lause.

JAANUAR:

Vabandamine.
Mineviku vormid - käisin, olen käinud.
Jutustamine küsimuste abil.

VEEBRUAR:

Luuletuste esitamine.
Sõnadega mängimine.
Lause koostamine ja laiendamine küsimuste abil.

MÄRTS:

Hääliku kuulamine sõnas.
Hellitussõnad.
Kõikide häälikute järjekorras kuulmine sõnades.

APRILL:

Lause koostamine.
Mitmes häälik on sõnas.

MAI:

Loovjutustus pildiseerija järgi.
Jutusta oma kogemusest.

JUUNI, JUULI, AUGUST:

Muinasjuttude jutustamine, lugemine
Õppekäigud loodusesse
Mängud veega, liivaga, loodusliku materjaliga.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused:

1. laps algatab ise aktiivselt suhtlust
2. laps suhtleb meelsasti ja aktiivselt eakaaslastega koostegevuses
3. laps küsib täiskasvanult palju küsimusi teda ümbritsevate asjade kohta
4. laps kommenteerib enda ja kaaslase tegevust 2 – 3 lausungiga
5. laps räägib 2 – 3 lausungiga mõnest hiljuti kogetud emotsionaalsest kogemusest
6. laps jutustab pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lausungiga
7. laps kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid, ka koondlauseid
8. laps kasutab kõnes lihtsamaid suhteid väljendavaid rindlauseid
9. laps kasutab kõnes õigesti tegusõna lihtmineviku vorme
10. laps mõistab ja kasutab kõnes nii üld- kui ka liiginimetusi
11. laps kasutab kõnes objektide osade/detailide nimetusi
12. laps kasutab kõnes mõningaid liitsõnu ja tuletisi
13. laps kasutab oma kõnes tuttavaid 2 – 3 silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris
14. laps hääldab sõnades õigesti lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid

15. laps tunneb täiskasvanu häälimise või rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku reas
16. laps tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti
17. laps matkib lugemist ja kirjutamist, kritseldades kriidi või pliitsiga

5 aastased:

Suhtlemine:

Laps hakkab mõistma, et kuulaja teadmised võivad erineda tema omadest ning võõrama inimese ja hea tuttavaga räägitakse erinevalt. Suhtlusoskuse arendamiseks kasutab õpetaja rollimänge ja dramatiseeringuid, kus sõltuvalt rollist tuleb kasutada erinevat suhtlusstiili, intonatsiooni, suhtlemisstrateegiat. Õpetaja õpetab oskust hinnata teiste tegevust ja käitumist, nende sobivust olukorraga, väljendada oma tundeid. Õpetaja kasutab igapäeva elu ja raamatute analüüsi selleks. Laps suudab oma kogemuste alusel koostada 3 – 5 lauselisi jutukesi. Õpetaja arendab lapsel oskust kuulnud jutte ümber jutustada, jutustada piltide järgi ja mõista ka enda kogemuste välist teksti. Õpetaja abistab last küsimuste ja suunavate repliikidega ning esitab näidisjutukesi, lapsed täiendavad ja parandavad õpetaja teadlikult koostatud vigadest juttu, jätkavad seda, mõtlevad uusi algusi või lõppe.

Grammatika:

Suhtlemise- ja jutustamisoskuse areng eeldab keerukamate lausetüüpide kasutamist, õpetaja arendab objektide järjestust, ruumisuhteid, ajasuhteid väljendavate sõnade mõistmist liht- ja liitlausetes. Õpetaja suunab küsimuste abil, kasutab rollimänge ja dramatiseeringuid. Innustab lapsi järelelekkordama keerukaid lauseid.

Sõnavara:

Laps kasutab kõnes nii üld- kui ka liiginimetusi, kujuneb kolmeastmeline üldistus. Õpetaja kasutab erineva üldistusastmega sõnade tähenduse ja kasutamise oskuse kujundamiseks rühmitamisülesandeid, harjutab antonüümide ning sünonüümide leidmist ja märkamist erinevaid tekste esitades, analüüsib inimets ja raamatutegelaste käitumist täpsustades vastavate omadussõnade tähendust ja ärgitab lapsi selliseid sõnu kasutama. Õpetaja kasutab ülesandeid, mis soodustavad omadussõnade kasutamist võrdluste või kirjelduste põhjal.

Hääldamine:

Laps valdab kõiki emakeele häälikuid, eksides vaid erandjuhtudel. Õpetaja arendab diktsiooni selgust, kasutades vigurlauseid või -salme, mida seeb tähtede õppimise ja häälikute oskuse arendamisega.

Ettevalmistus lugema ja kirjutama õpetamiseks:

Laps kuulab meelsasti ettelugemist ja esitab kuuldu kohta küsimusi. Õpetaja innustab last kasutama raamatusüžeesid ja tegelaskujusid oma mängudes, uurima raamatuid. Õpetaja innustab last pealkirjastama pilte, koostama piltidest raamatuid, kirjutama õpetaja abiga kaarte või kirju, õpetaja tekitab soovi last ennast kirja teel väljendada. Õpetaja eeskujul ja abivahendite toel õpib laps häälima 1 – 2 silbilisi sulghäälikuteta ja häälikuühenditeta sõnu. Õpetaja kasutab sõnade mõistatamise mängu.

SEPTEMBER:

Õige välde.

Laadivahelduslikud sõnad - õde – õed – õdede jne.

Lause koostamine.

OKTOOBER:

Hääliku määramine sõna alguses.
Kiirkõne harjutusi diktsiooni parandamiseks.
Hääliku äratundmine sõnas.

NOVEMBER:

Peast kõne, luuletuste esitamine.
Häälikute arv ja järjekord sõnas, häälimine.
Vastandid.

DETSEMBER:

Sõnad moodustavad lause.
Mitu sõna lauses.
Sõnalooming.
Mitmuse osastava võimalused.

JAANUAR:

Mineviku vormid - käisin, olen käinud.
Jutustamine küsimuste abil.
Tuttavate tähtede leidmine tekstist.

VEEBRUAR:

Sõnadega mängimine.
Lause koostamine ja laiendamine küsimuste abil.
Loovjutustus pildiseeria järg

MÄRTS:

Kõikide häälikute järjekorras kuulmine sõnades.
Suhtumine vandesõnadesse - „rumalad sõnad“.
Mitmuse osastava võimalused

APRILL:

Lause koostamine.
Mitmes häälik on sõnas.
Sõna häälihaaval häälimine.

MAI:

Jutusta oma kogemusest.
Fantaasiajutud.
Küsimuste esitamine.

JUUNI, JUULI, AUGUST:

Jutukeste koostamine, fantaseerimine viibides looduses
Jalutuskäigud, õppekäigud
Mängud veekogu ääres, õues

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused:

1. laps algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool tegevussituatsiooni, vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal, esitab tunnetusliku sisuga küsimusi
2. laps kasutab rollimängus erinevat intonatsiooni ja hääletugevust
3. laps kasutab õigesti mõningaid viisakusväljendeid
4. laps kirjeldab täiskasvanu abiga olulist ja annab edasi pildiseerial kujutatud sündmusi

5. laps annab kuuldu teksti sisu edasi täiskasvanu suunavate küsimuste abil, väljendades end peamiselt üksikute, sidumata lausungitega
6. laps jutustab nähtust, tehtust ja möödunud sündmustest 3 – 5 lausungiga
7. laps loeb peast kuni 4 realisi liisusalmel/luuletusi
8. laps mõistab teksti, mis pole otseselt seotud tema kogemustega
9. laps kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid
10. laps kasutab kõnes nud- ja tud- kesksõnu
11. laps kasutab kõnes omadussõna võrdlusastmeid
12. laps kasutab tingivat kõneviisi
13. laps ühildab sõnu arvus ja käändes
14. laps kasutab kõnes õigesti enamikku nimisõna käändevorme
15. laps kasutab kõnes vastandsõnu
16. laps kasutab kõnes mõningaid iseloomuomadusi ja hinnangut väljendavaid omadussõnu
17. laps kasutab kõnes aega väljendavaid nimisõnu hommik, päev, õhtu, öö
18. laps moodustab vajaduse korral sõnu uudsete või võõraste objektide, nähtuste või tegevuste tähistamiseks
19. laps hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid
20. laps hääldab õigesti 3 – 4 silbilisi tuttava tähendusegasõnu
21. laps hääldab õigesti kõiki häälikuühendeid 1 – 2 silbilistes tuttava tähendusega sõnades
22. laps hääldab õigesti sageli kasutatavaid võõrsõnu
23. laps tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades
24. laps kuulab ettelugemist, olles seejuures aktiivne
25. laps kirjutab õigesti üksikuid sõnu trükitähtedega.

6 aastased:

Suhtlemine:

Laps suhtleb meelsasti nii täiskasvanute kui ka eakaaslastega, see on rohkem suunatud teadmiste edastamisele ja saamisele, laps jutustab meeleldi oma kogemustest, kuuldu teksti ja vaadeldava pildi põhjal, laused on omavahel paremini seotud, kasutab jutustades liitlauseid. Õpetaja pöörab rohkem tähelepanu oskusele kuulata partnerit ning arendada teemat, oskusele valida sõltuvalt situatsioonist väljendusvahendeid ja suhtlusstrateegiaid, suhtlema õpib laps õpetajat jäljendades. Õpetaja pöörab tähelepanu jutustamisoskuse arendamisel lausete seostamisele, kasutades jutustuste võrdlemist. Õpetaja laseb lapsel alustatud teksti lõpetamist, täiendamist uue, väljamõeldud infoga, algse teksti muutmise. Õpetatakse lapsele oskust lühidalt arutlemist tähtsate probleemide üle.

Grammatika:

Lapsele võivad valmistada raskusi pikad ja keerukad konstruktsioonid, mille mõistmine eeldab suuremat töömälu mahtu. Laps hakkab kasutama erinevaid liitlausetüüpe. Õpetaja soodustab keerulisemate lausete kasutamist moodustades pildi või tegevussituatsiooni alusel lause näidislausete järgi või lõpetades õpetaja alustatud lauset.

Sõnavara:

Laps hakkab rohkem kasutama inimest ja inimese tegevust iseloomustavaid sõnu, mille tähendus on esialgu piiratud. Õpetaja tutvustab lapsele abstraktseid sõnu ning ärgitab neid kasutama, kasutatakse lühitekste. Õpetaja aktiveerib teatud teemade käsitlemist mingi konkreetse liite kasutamisel, nimetab võrreldavaid nähtusi, aitab lapsel leida ühiseid tunnuseid, mille alusel ülekannet on tehtud.

Hääldamine:

Õiged hääldamisvilumused on kinnistumas, laps võib eksida mõnes tema jaoks tundmatus sõnas, kuid eeskuju järgi suudab ennast parandada ja õigesti hääldada. Õpetaja pöörab

rohkem tähelepanu võõrhäälikuid sisaldavate sõnade hääldamise täpsustamisel.

Ettevalmistus lugema ja kirjutama õpetamiseks:

Õpetaja jätkab häälikuanalüüsi oskuste kujundamist, lapsed omandavad oskuse sõnu jaotada häälikuteks määrata häälikute järjekorda sõnades ning seostada häälikuid tähtedega. Õpetaja kasutab häälimisoskuse kujundamisel 1 – 2 silbilisi häälikuühenditeta sõnade rühmitamist häälikulise koostise ja silbistruktuuri järgi. Lapsel areneb oskus hääldada võrdlevalt välte poolest erinevaid sõnu, otsustada mis häälik kostab teistest pikemalt.

SEPTEMBER:

Lause koostamine.

Võõrsõnade hääldamine.

Sõnade tähendus - sünonüümid.

Kirja eelharjutused.

OKTOOBER:

Hääliku äratundmine sõnas.

Liisusalmid.

Võrdlusastmed kolme asjaga - väiksem, suurem, kõige suurem.

Vertikaaljooned.

NOVEMBER:

Häälikute arv ja järjekord sõnas, häälimine.

Vastandid.

Sõnade moodustamine liidete abil - ke.

Umbisikuline tegumood.

DETSEMBER:

Sõnalooming.

Mitmuse osastava võimalused.

Jutustamine teema järgi.

Kirja eelharjutused, vertikaaljooned.

JAANUAR:

Tuttavate tähtede leidmine tekstist.

Hääliku asukoht sõnas - alguses, keskel, lõpus.

Omadussõnad nimisõnade täiendajana.

Kirja eelharjutused, kaldjooned.

VEEBRUAR:

Lause koostamine ja laiendamine küsimuste abil.

Loovjutustus pildiseeria järgi.

Lause lõpumärgid intonatsiooni määramisel.

Kirjajarjutused mustri rütmi jälgimine.

MÄRTS:

Suhtumine vandesõnadesse - „rumalad sõnad“.

Mitmuse osastava võimalused.

Ümberjutustus ilma pildita.

Jutustamine teema järgi.

Kirjajarjutused

APRILL:

Lause koostamine.

Mitmes häälik on sõnas.

Sõna häälihaaval häälimine.

Hääldamisharjutused keelele, huultele, põskedele, lõuale.

MAI:

Lavastused.

Loovjutustus pildiseerija järgi.

Jutusta oma kogemusest.

Fantaasiajutud.

Küsimuste esitamine.

JUUNI, JUULI, AUGUST:

Õuesõppe meetodil kordamine

Õppekäigud, jalutuskäigud loodusesse

Mängud õues, veekogu ääres

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused:

1. laps räägib iseendast ja esitab küsimusi täiskasvanu kohta
2. laps kasutab ja mõistab suhtlemisel nalja, narritamist
3. laps püsib teemas, vajaduse korral läheb kaasa teiste algatatud teemamuutusega
4. laps annab edasi kuulnud teksti sündmuste järgnevust, põhjusi ning tegelast käitumist täiskasvanu suunavate küsimuste/korralduste abil
5. laps jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausungitega
6. laps jutustades seob lausungeid peamiselt sõnadega ja siis, siis, ja
7. laps suunab kõnega kaaslaste tegevust ja annab sellele hinnanguid
8. laps kasutab kõnes õigesti saava ja rajava käände vorme
9. laps märkab grammatikavigu täiskasvanu kõnes ning osutab neile
10. laps kasutab kõnes enamasti õigesti umbisikulist tegumoodi
11. laps kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid mäarsõnu eile, täna, homme
12. laps kasutab kõnes mõningaid samatähenduslikke sõnu
13. laps mõistab samatüveliste sõnade tähenduste erinevusi
14. laps kasutab õigesti sihilisi ja sihituid tegusõnu
15. laps nimetab ühe õpitud kategooria piires vähemalt 2 sõnaloominglaps kordab järele ja hääldab ise õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu
16. laps häälib täiskasvanu abiga 1 – 2 silbilisi sulghäälikuta ja häälikuühendita sõnu
17. laps määrab hääliku asukoha häälikuühendita sõnas
18. laps kordab täiskasvanu eeskujul eri vältes kahest sõnast koosnevaid ridu
19. laps loeb üksikuid sõnu kindlas situatsioonis

7 aastased:**Suhtlemine:**

Laps suhtleb ja kasutab viisakusväljendeid nii täiskasvanute kui ka eakaaslastega, oskab arvestada suhtluspartneri vanust ja suhtlusolukorda. Rollimängudes ja dramatiseeringutes saab suhtlemisoscuse arendamiseks õpetaja kasutada rohkem kujuteldavate situatsioonide ja kirjandustekstide arutelu. Kasutada rohkem arutlemist, õpetada last asetama ennast teise inimese rolli, selleks on eeskujuks õpetaja. Õpetaja ergutab last koostama suuliselt tegevuskava, plaanima oma tegevust.

Grammatika:

Laps valdab erinevaid liht- ja liitlauseid. Õpetaja juhendab jutustamisoskuse arengus last tekstis lauseid seostama, sõnu asendama, kasutama siduvaid sõnu. Õpetaja oma eeskujuga õpetab last lauseid muutma, alustades või lõpetades ise lauset, lõiku, jutukest.

Sõnavara:

Laps tutvudes kirjandus- ja meediatekstiga puutub kokku ülekantud ning kujundlike väljendite ja sõnadega, tundeid ja vaimset tegevust tähistavate sõnadega. Õpetaja juhib lapse tähelepanu sellistele väljenditele ja täpsustab nende tähendust. Vajadusel suudab laps jutustades ja suheldes vajaliku sõna ka ise moodustada.

Lugemis- ja kirjutamisoskus:

Laste oskused on erinevad, osa lapsi õppivad nähtamatult ise lugema, teisi tuleb pidevalt abistada ja juhendada. Õpetaja loob motivatsiooni lugemiseks, kirjutamiseks. Lapsele tuleb tekitada huvi ja tahe lugemiseks. Laps peab oskama kooli minnes häälima 1 – 2 silbilisi sõnu. Õpetaja aitab lapsi mänguliselt ja lapse jaoks mõttekas vormis, tekitab eesmärgi, mille jaoks on vaja lugemise, kirjutamise oskust.

SEPTEMBER:

Tähtede I, L, T, H, E jäljendamine.

Kirjarahjutused - horisontaal- ja vertikaaljooned.

Mõisted häälik ja täht.

OKTOOBER:

Kirja eelharjutus - kaldkriips.

Tähed V, A, Ä, M, N, K.

Mõiste täishäälik.

NOVEMBER:

Tähed D, P, R, B, U, Ü, O, Ö, Õ.

Täishäälikute kinnistamine.

Mõiste kaashäälik.

DETSEMBER:

Tutvumine liikuva aabitsaga.

Tähed S, G, J, F, C.

Kirjavahemärgid - punkt, koma.

Hääliku järjekorra määramine sõnas.

JAANUAR:

Loetud sõnade tähenduse mõistmine.

Lause lõpu ja alguse otsimine.

Kirjavahemärgid - hüüumärk, küsimärk.

Hääldamises ühe ja kahekordse tähe kõrvutamine.

VEEBRUAR:

Sõnadest lausete koostamine.

Mitu sõna on lauses?

Tugevad ja nõrgad kaashäälikud - sulghäälikud.

MÄRTS:

Kahe tähe seotult kokkulugemine.

Hääliku pikkuse võrdlemine.

Suurte ja väikeste trükitähtede otsimine tekstist.

Suur algustäht lauses, lause algab suure tähega, lause keksel on nimi suure tähega

APRILL:

Nõrk sulghäälik sõna sees ja lõpus.

Silbis hääliku muutmine - silbi alguses.

Vältemuutus ühesilbilistes sõnades.

Sõnade tähendused ühesilbiliste sõnade kokkulugemisel.

MAI:

Nõrga ja tugeva sulghääliku võrdlemine sõnas.
Kui sõna lõpeb B-ga, näitab tegevust.
Kui sõna lõpeb D-ga, näitab mitmust.
Sõna koostamine silpidest.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused:

1. laps kasutab dialoogis erinevaid suhtlusstrateegiaid sõltuvalt suhtluseesmärkidest
2. laps valib intonatsiooni ja sõnu olenevalt kaassuhtlejast või suhtlusolukorrast
3. laps mõistab kaudseid ütlusi
4. laps jutustab olu- ja tegevuspiltide järgi, kirjeldab tuttavaid esemeid ja nähtusi, andes edasi põhisisu ning olulised detailid
5. laps tuletab mõttelüngaga tekstis iseseisvalt puuduva info
6. laps räägib sellest, mida hakkab tegema
7. laps laiendab jutustades täiskasvanu suunamisel teksti
8. laps jutustamise ajal parandab ja täpsustab oma teksti
9. laps kasutab kõnes kõiki käändevorme ainsuses ja mitmuses, ka harva esinevaid
10. laps kasutab kõnes käändevorme harva esinevates funktsioonides
11. laps kasutab kõnes õigesti osastava ja sisseütleva käände erinevaid lõpuvariante
12. laps kasutab kõnes enamasti õigesti laadivahelduslikke sõnu
13. laps kasutab õigesti põimlauseid, mis väljendavad põhjust, tingimust, eesmärki
14. laps selgitab kuulnud kujundlike väljendite tähendust oma sõnadega ja toob enda kogemustega seotud näiteid
15. laps kasutab kõnes mõningaid abstraktse tähendusega sõnu
16. laps kasutab kõnes inimesi ja inimese tegevust iseloomustavaid sõnu
17. laps liidab ja tuletab analoogia alusel tuttavas kontekstis keelenormi järgides sõnu
18. laps kasutab õigesti aja- ja ruumisuheid väljendavaid sõnu
19. laps mõistab abstraktseid üldnimetusi õpitud valdkondades
20. laps kordab õigesti järele tähenduselt võõraid sõnu
21. laps hääldab õigesti võõrhäälikuid tuttavates sõnades
22. laps nimetab ja kirjutab enamiku tähti
23. laps veerib 1 – 2 silbilisi sõnu kokku, pikemaid sõnu loeb aimamisi ja eksib sageli
24. laps häälib õigesti 1 -2 silbilisi ka sulghäälikuid sisaldavaid häälikuühenditeta sõnu
25. laps kirjutades märgib õigesti 1 – 2 silbiliste häälikuühenditeta sõnade häälikstruktuuri
26. laps eristab häälikuühenditeta sõnas kuulmise järgi teistest pikemat häälikut
27. laps jagab kuulnud lause sõnadeks, kasutades sõnade arvu märkimiseks abivahendeid
28. laps muudab täiskasvanu eekujul sõna vältestruktuuri
29. laps tunneb ära luuletuse ja muinasjutu kui kirjandusžanri

4.8 .EESTI KEELE KUI TEISE KEELE ÕPE

Eesti keele õppe toimub keelekümbelprogrammi õppekava alusel. Õppekava valdkonnad on omavahel temaatiliselt integreeritud. Õppimisel suundutakse tervikust osade poole, sest lapsed tajuvad tervikut tunnetades paremini ka terviku erinevaid osi. Õpetamine on lapsekeskne ja lapsest kui tervikust lähtuv. Õppekava on sisust lähtuv, kus eesti keel ei ole ainult eesmärk, vaid uute teadmiste ja kogemuste omandamise vahend. Õpitemgevused sisaldavad laste jaoks mõttekaid eesmärke praegusel hetkel. Lapsed omandavad teadmisi, mida nad vajavad praegu. Neile antakse võimalus valida, mida nad õpivad ja missugustes tegevustes toimub teadmiste omandamine. Nad kajastavad teadmisi, mida nad on omandanud nii lasteaias kui ka väljaspool lasteaeda. Teises keeles omandatakse suuline ja kirjalik keel samaaegselt. Õpetaja loob keelekümbelrühmas turvalise, motiveeriva ja

rikkaliku keelekeskkonna, kus lapsed omandavad eesti keele loomulikus sotsiaalses keskkonnas mitmekesistes tegevustes teadmisi omandades.

Keelekümblusprogrammi põhimõtted:

1. üks inimene, üks keel
2. järjekindel sihtkeele kasutus
3. õppimine mängu kaudu
4. lapsekeskne rühmaruum
5. perekonna osalus
6. keeleprogramm ning täiskasvanute ja laste ühine tegevus peavad olema kooskõlas laste individuaalse arenguga ning arvestama laste isikupära ja perekondlikku tagapõhja
7. õpetaja koolitus, metoodiline nõustamine

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

1. laps tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastupidavust
2. laps soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui täiskasvanutega
3. laps tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest
4. laps kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtluses

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu:

1. kuulamine
2. kõnelemine
3. eesti kultuuri tutvustamine

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

1. peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst
2. pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele, kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid
3. suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevatoimingutes ning suheldes, luues selleks lapsi huvitavaid olukordi ka väljaspool lasteaeda
4. korraldatakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega, liikumine, laulmine, käelised tegevused, vaatlemine, uurimine
5. vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus
6. valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ette- ja ühislugemiseks
7. pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, korrates sõna või fraasi korrektselt

SEPTEMBER:

1. Mina ja lasteaed:
 - 1.1. Nimi, sõber, lasteaed, päevakava, ilmakaru
 - 1.2. Poiss, tüdruk, riided, jalanõud, sügis.
 - 1.3. Kehaosad, parem – vasak, loeme kokku
 - 1.4. Sünnipäev, vanus, kalender.
2. Lasteaed ja kool:
 - 2.1. Kooli ja lasteaia võrdlemine, uued asjad ja tegevused, reeglid.
 - 2.2. Meenutusi suvest.
 - 2.3. Iseseisev lugemine.
 - 2.4. Aeg, kalender, kell.

OKTOOBER:

1. Minu perekond ja kodu:
 - 1.1. Ema, isa, õde, vend, vanavanemad, lemmikoomad.
 - 1.2. Kodu, maja, asukoht - ees-taga, kõrval, siin, seal.
 - 1.3. Ruumid ja esemed.
 - 1.4. Tegevused ja päevakava.
2. Sügis minu ümber:
 - 2.1. Sügisemärgid minu ümber.
 - 2.2. Sügis metsas - seen, siil.
 - 2.3. Sügis aias.
 - 2.4. Sügise tähtpäevad.

NOVEMBER:

1. Linnas, tähtpäevad sügisel:
 - 1.1. Liiklus tänaval, ohutu liiklemine.
 - 1.2. Turul, poes.
 - 1.3. Mardi- ja kadripäeva.
 - 1.4. Lastekohvikus.
2. Eluring:
 - 2.1. Vanavanemad, hingedepäev.
 - 2.2. Vanaema ja vanaisa lapsepõlv.
 - 2.3. Tähtsad päevad meie peres.
 - 2.4. Beebi.

DETSEMBER:

1. Talvel, jõulud:
 - 1.1. Talv, linnud ja puud (kuusk).
 - 1.2. Päkapihud.
 - 1.3. Jõulud, küünlad ja tuleohutus.
2. Jõululood ja jõulutegemised:
 - 2.1. Advendikalender.
 - 2.2. Teeme piparkooke.
 - 2.3. Jõululaps ja jõuluõhtu.

JAANUAR:

1. Tähtsad elukutsed, ema ja isa töö:
 - 1.1. Arsti juures ja haiglas.
 - 1.2. Tuletõrjejaoskonnas.
 - 1.3. Politseijaoskonnas ja teised töökohad.
2. Muinasjutud, fantaasia ja reaalsus:
 - 2.1. Kurjad võõrasemad, vaeslapsed, haldjad ja kuningad.
 - 2.2. Nõiad ja nõiutud asjad.
 - 2.3. Printsid ja printsessid.

VEEBRUAR:

1. Talvetegemisi ja tähtpäevi:
 - 1.1. Jääkaru ja tegevused õues.

- 1.2. Sõbrapäev, nädalapäevad.
- 1.3. Lumemängud, väljamõeldis - tõsi.
- 1.4. Vastlad.
2. Eestimaa ja teised maad:
 - 2.1. Eestimaa.
 - 2.2. Reisime mööda maad, rong, buss.
 - 2.3. Reisime mööda merd laevad.
 - 2.4. Reisime õhus lennukid.

MÄRTS:

1. Loomad ja loomamuinasjutud:
 - 1.1. Loomad ja tegevused farmis.
 - 1.2. Loomad metsas ja loomaaias.
 - 1.3. Loomamuinasjutud, loe 7-ni.
 - 1.4. Jutustused loomadest, loe 10-ni.
2. Ehitame linna:
 - 2.1. Ehitame linna - inimesed, tegevused, masinad ja märgid.
 - 2.2. Vaatame töökohti, ruume, tegevusi, inimesi ja masinaid.
 - 2.3. Vaatame veel töökohti, ruume, tegevusi, inimesi ja masinaid.
 - 2.4. Ehitame teid, sildu, liiklus ja märgid.

APRILL:

1. Kevad, aastaring, tähtpäevad:
 - 1.1. Kevad, päikesevalgus, vari.
 - 1.2. Aastaajad, loodus.
 - 1.3. Munadepühad, jänkud, tibud.
 - 1.4. Lilled toas, aias ja metsas.
2. Uurime loodust:
 - 2.1. Taimed - seemnest puuks.
 - 2.2. Kevadpühad.
 - 2.3. Kalad.
 - 2.4. Kahepaiksed.

MAI:

1. Lapse töö, emadepäev:
 - 1.1. Mida ma oskan ja kuidas ma seda õppisin, jalgrattasõit.
 - 1.2. Emadepäeva tähistamine.
2. Mida ma olen õppinud:
 - 2.1. Mida ma õppisin ja kuidas ma seda tegin.
 - 2.2. Kokkuvõtte.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused:

3 - 4 aastased:

1. laps tunneb huvi eesti keele vastu
2. laps kuulab ja tajub eesti keele kõla
3. laps kordab järele lihtsamaid sõnu
4. laps tunneb huvi Eesti rahvussümbolite vastu

4 - 5 aastased:

1. laps reageerib adekvaatselt lihtsamatele korraldustele
2. laps kuulab eestikeelset ettelugemist või jutustamist
3. laps mõistab lihtsamaid õpitud küsimusi
4. laps tunneb ära õpitud sõnad ja väljendid ning mõistab neid
5. laps teab lihtsamaid viisakusväljendeid
6. laps tunneb aktiivset huvi asjade nimetuste vastupidavustlaps kordab järele õpitud sõnu ning kasutab neid tuttavate esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks
7. laps oskab vastata lihtsamatele küsimustele
8. laps hääldab järele kuulnud sõnu
9. laps tunneb ära Eesti lipu ja oskab seda kirjeldada
10. laps oskab nimetada mis riigis ta elab
11. laps tunneb huvi Eestis tähistatavate rahvakalendritähtpäevade vastu
12. laps tunneb huvi eesti rahvaloomingu vastu

5 - 6 aastased:

1. laps tunneb huvi eesti keele vastu
2. laps kuulab ja tajub eesti keele kõla
3. laps omandab oskused ja strateegiad, mis aitavad tal vaadates, kuulates ja lugedes eestikeelse teksti tähendusest aru saada
4. laps reageerib adekvaatselt eesti keelse antud korraldusele
5. laps tunneb tuttavas kontekstis ära lihtsamad õpitud sõnad ja väljendid ning mõistab neid
6. laps mõistab esitada küsimusi
7. laps kuulab ja mõistab kõnet, mis on vahetult seotud suhtlussituatsiooniga
8. laps kasutab elementaarseid viisakusväljendeid
9. laps kordab järele õpitud sõnu ja fraase ning kasutab neid tuttavate esemete, etegvsuet ja omaduste nimetamiseks
10. laps oskab koostada lihtsamaid fraase ja lauseid
11. laps kasutab endast rääkides sõna mina
12. laps vastab küsimustele õpitud sõnavara piires
13. laps teab peast mõnda eestikeelset laulu, luuletust, liisusalmi
14. laps tunneb aktiivset huvi asjade nimetuste vastupidavlaps hääldab järele kuulnud sõnu
15. laps tunneb kirjapildid ära oma nime ja mõned eestikeelsed sõnad
16. laps oskab kirjutada oma nime trükitähtedega
17. laps tunneb huvi eesti keeles lugemise ja kirjutamise vastupidavlaps tunneb ära õpitud häälikud ja tähed ning nimetab neid
18. laps tunneb huvi Eesti rahvussümbolite vastupidavlaps tunneb Eesti rahvussümbolitest ära Eesti lipu, rahvuslille ja -linnu ning oskab neid nimetada
19. laps teab ja oskab nimetada, mis riigis ta elab
20. laps oskab nimetada mõningaid Eestis tähistatavaid riiklikke ja rahvuslikke tähtpäevi
21. laps oskab laulda mõnda tuntud eesti lastelaulu, rahvalaulu
22. laps teab mõnda eestikeelset liisusalmi

6 - 7 aastased:

1. laps reageerib adekvaatselt eesti keelse antud korraldusele
2. laps kuulab ja mõistab kõnet, mis on vahetult seotud õpitud suhtlussituatsiooniga
3. laps mõistab etteloetud või jutustatud eakohase eestikeelse teksti põhisisu
4. laps mõistab esitatud küsimusi
5. laps tunneb ära õpitud, omandatud sõnad ja väljendab ning mõistab neid
6. laps kasutab elementaarseid viisakusväljendeid erinevates suhtlussituatsioonides
7. laps kõneleb õpitud sõnavara piires, suudab algetada ja lõpetada lihtsamat vestlust
8. laps vastab küsimustele ning oskab ise esitada lihtsamaid küsimusi

9. laps moodustab ise lihtsamaid fraase ja lihtlauseid
10. laps räägib õpitud sõnavara piires endast ja oma perest ning vestleb õpitud teemadel
11. laps teab peast mõnda eestikeelset luuletust ja laulu
12. laps tunneb eesti keele häälikuid ja tähti
13. laps hääldab korrektselt lihtsamaid häälikuid
14. laps tunneb kirja pildid ära mõned eestikeelsed sõnad
15. laps oskab kirjutada oma nime trükitähtedega
16. laps teab ja oskab Eesti rahvussümbolitest kirjeldada Eesti lippu, rahvuslille, rahvuslindu ja nimetab vähemalt kaks eesti rahvustoitu
17. laps oskab kirjeldada mõne Eestis tähistatava tähtpäevaga seotud kombeid oma kogemuste põhjal
18. laps oskab laulda mõnda lihtsamat eesti rahvalaulu
19. laps tunneb ära eesti rahvarõivad

4.9. MATEMAATIKA

Matemaatika on oluline toimetulekuks igapäevaelus ja tihedalt seotud teiste valdkondadega

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

1. laps rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki
2. laps järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuse põhjal
3. laps tunneb lihtsamaid ajamõisteid ning kirjeldab ja järjestab oma päevategevusi
4. laps mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude raes
5. laps mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid
6. laps suudab kirjeldada ümbritsevat ruumi kujundimõistete abil
7. laps näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu:

1. hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine
2. suurused ja mõõtmine
3. geomeetrilised kujundid

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

1. õpetaja innustab last nähtuste ja esemete maailma korrastama ja kujundama ning selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemetes erinevusi ja sarnasusi ning oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada
2. õpetaja harjutab last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ning kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks
3. mängu, vaatlused, vestlused, igapäevatoimingud matemaatikaga, ergutab selajuures last kasutama erinevaid aistinguid
4. õpetaja suunab last ümbritsevat matemaatilist kirjeldama
5. õpetaja toetab üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist erinevates objektides sarnaste ja erinevate tunnuste, omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu

SEPTEMBER:

1 - 3 aastased:

1. Ümbruskonnast põhivärvide leidmine.
2. Ringi ja ruudu ning mõistete kandiline, ümmargune tutvustamine.

3 - 6 aastased:

1. Põhivärvide nimetamine sõnadega.
2. Nelinurga tutvustamine.
3. Nurkade loendamine, nende võrdlemine ringiga, erinevate leidmine.
4. Kahe eseme järjestuse määramine - on suurem kui, on väiksem kui.
5. Hulkade mõiste tutvustamine, ühiste tunnustega esemete hulga leidmine.
6. Mõistete kõrge – madal, raske – kerge, paks – peenike tundmaõppimine.
7. Ümbritsevate esemete asukoha määramine lapse suhtes - mõisted ees, taga, üleval, all, keskel, äärel.
8. Mõisted öö ja päev.

6 - 7 aastased:

1. Ruumiliste kujundite kera ja kuubi tutvustamine ning võrdlemine tasapinnaliste kujunditega, nende rühmitamine ja leidmine ümbruskonnast.
2. Paaride moodustamine.
3. Sõnade üks, mõni ja kõik kasutamine esemete arvu kirjeldades.
4. Pikkuse, laiuse, kõrguse mõõtmine, mida väljendatakse arvu abil või kokkulepitud mõõduga.

OKTOOBER:

1 - 3 aastased:

1. Kontrastsete värvide eristamine - kollane, must, sinine, valge, punane, roheline.
2. Ringi eralamine teistest kujunditest.
3. Aastaaegade oluliste tunnuste leidmine - sügis – vihm, pori, lehetede langemine.

3 - 6 aastased:

1. Oranži, lilla, pruuni värvi tutvustamine.
2. Sarnasuse põhimõttel geomeetriliste kujundite ring, ruut rühmitamine.
3. Kolme eseme järjestuse määramine - väike, suurem, veel suurem.
4. Esemete kuuluvus või mittekuuluvus hulka.
5. Kõrvutiasetatud ühetüübiliste esemete võrdlemine suuruse, pikkuse, laiuse, kõrguse järgi.
6. Esemete asukoha kirjeldamine teiste esemete suhtes, mõisted all, peal, keskel, äärel, kohal.
7. Mõisted hommik, lõuna, õhtu.

6 - 7 aastased:

1. Geomeetriliste kujundite rühmitamine mitme tunnuse järgi.
2. Järgarvu mõiste tutvustamine.
3. Seosed ühe, kahe, kolme võrra suurem ja ühe, kahe, kolme võrra väiksem.
4. Pikkusmõõtude sentimeeter, meeter, kilomeeter tutvustamine, nende kasutamine.
5. Mõistete varem, hiljem, noorem, vanem tutvustamine

NOVEMBER:

1 - 3 aastased:

1. Tuttava värvi leidmine.
2. Samasuguse kujundi leidmine pealeasetamise teel, ring ringi, ruut ruudu peale.
3. Aastaaegade oluliste tunnuste leidmine - raagus puud, pori, vihm.

3 - 6 aastased:

1. Kõigi õpitud värvide nimetamine sõnadega, nende leidmine ümbruskonnast.
2. Kolmnurga tutvustamine, selle nurkade loendamine, teiste kujunditega võrdlemine.
3. Kolmnurga kompimine ja leidmine teiste kujundite hulgast.
4. Esemete rühmitamine ühe tunnuse järgi - värv, suurus, pikkus, laius, kõrgus, paksus.

5. Arvu kolm moodustamine.
6. Loendamine kolmeni.
7. Ruumi jaotamine kaheks tsooniks - ees, taga.
8. Mõisted eile, täna, homme.

6 - 7 aastased:

1. Konstrueerimine näidise järgi.
2. Esemete asukoha määraminejärjestatud reas järgarvude abil.
3. Sõnade pluss ja miinus ning tehtemärkide +, -, = kasutamine.
4. Massimõõtude - gramm, kilogramm ja mahumõõtude liiter tutvustamine, nende kasutamine.

DETSEMBER:

1 - 3 aastased:

1. Praktilises tegevuses põhivärvide eristamine.
2. Ruudu eraldamine teistest kujunditest.

3 - 6 aastased:

1. Värvitoonide eristamine - hele, tume, helepunane, tumepunane jne.
2. Eraldi ruudu ja ristküliku kirjeldamine, nende külgede arvu ja pikkuse võrdlemine.
3. Tulemuste sõnastamine - arv kui loendamise tulemus.
4. Ümbritsevate esemete võrdlemine järgmiste mõistete abil - suurem, väiksem, laiem, pikem
5. Mõistete parem, vasak õpetamine.

6 - 7 aastased:

1. Kujundi jaotamine osadeks, osadest kujundi moodustamine.
2. Hulkade moodustamine kasvavas ja kahanevas järjekorras.
3. Liitmine ja lahutamine 5 piires.

JAANUAR:

1 - 3 aastased:

1. Värvide järgi sortimine - pildid, esemed, kujundid.
2. Mõistete üks ja palju tutvustamine, nende kasutamine ümbritseva kirjeldamisel.
3. Aastaaegade oluliste tunnuste leidmine - talv - lumi, jää, külm.

3 - 6 aastased:

1. Geomeetriliste kujundite rühmitamine värvuse ja suuruse järgi, neist pildi koostamine, kujundite leidmine ümbruskonnast, paberi lõikamine kujunditeks - ruuduline paber.
2. Arvude 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 tutvustamine ühe juurde lisamise teel.
3. Ümbritsevate esemete võrdlemine järgmiste mõistete abil - pikem, lühem, ühepikkused jne.
4. Esemete asukoha määramine lapse suhtes, kas paremal või vasakul.

6 - 7 aastased:

1. Kujunditest mudelite valmistamine nende pinnalaotusi kokku kleepides.
2. Küsimusele mitmes vastamine.
3. Liitmine ja lahutamine 10 piires.
4. Orienteerumine tasapinnal - nupu asukoht.
5. Märgid - <, >, =.

VEEBRUAR:

1 - 3 aastased:

1. Arvu kaks moodustamine - kaks kinga, kaks jalga jne.
2. Mõistete suur ja väike tundmaõppimine ja kasutamine esemeid kirjeldades.

3 - 6 aastased:

1. Kõrtest ruudu ja kolmnurga moodustamine, kõrte arvu võrdlemine.
2. Küsimusele mitu ladusid vastamine.
3. Hulkade loendamine, küsimusele mitu on vastamine.
4. Kauguste mõõtmine sammudega.

6 - 7 aastased:

1. Nelitahuka tutvustamine.
2. Mõistete viimane ja eelviimane tundmaõppimine.
3. Loendamine 1 – 20, arvuderea omavahelised seosed - suurem (ühe, mitme võrra), väiksem (ühe, mitme võrra), võrdne.
4. Numbrite 1 - 4 kirjutamine.

MÄRTS:

1 - 3 aastased:

1. Mõistete suur ja väike kasutamine iseseisvalt esemeid kirjeldades.
2. Mõistete pikk, lühike, lai, kitsas tutvustamine.

3 - 6 aastased:

1. Eri suuruse ja värvusega kujunditest mustri tegemine.
2. Esemete rühmitamine ühe tunnuse järgi iseseisvalt.
3. Hulkade võrdsustamine ühe äravõtmise ja juurdepanemise teel.
4. Orienteerumine ruumis liikumist suunavate käskluste järgi.

6 - 7 aastased:

1. Võrdlemin, erinevate ja sarnaste leidmine.
2. Matemaatiliste jutukeste koostamine etteantud hulga järgi.
3. Orienteerumine ruudulisel paberil - figuuride, kujundite moodustamine.
4. Numbrite 5 – 8 kirjutamine.

APRILL:

1 - 3 aastased:

1. Mõistete pikk, lühike, lai, kitsas kasutamine.
2. Mõistete all, peal teadmine ning nende kasutamine ümbritsevat kirjeldades.
3. Aastaegade oluliste tunnuste leidmine - kevad lilled, rohi, päike.

3 - 6 aastased:

1. Esemete võrdlemine sõnade rohkem, vähem, niisama palju abil.
2. Arvukaardi tutvustamine.
3. Küsimusele mida, millal tegin? Mida millal teen vastamine.
4. Esemete loendamine erinevas järjekorras - arv ei muutu.
5. Arv, kui loendamise tulemus.

6 - 7 aastased:

1. Tekstiülesannete ja matemaatiliste jutukeste koostamine kahe etteantud hulga järgi.
2. Väärtuste mõõtmine.
3. Aja mõõtmine täistundides, kella kasutamine päevakava koostamisel ja täitmisel.
4. Ajaühikud - sekund, minut, ööpäev, nädal, kuu, aasta.
5. Numbrite kirjutamine 9 – 12.

MAI:

1 - 3 aastased:

1. Mõistete ees, taga tutvustamine.
2. Aastaaegade oluliste tunnuste leidmine - kevad lilled, rohi, päike; suvi soe, kuum..

3 - 6 aastased:

1. Esemete arvu kindlaks tegemine loendamise teel, mitu on?
2. Orienteerumine ruumis iseseisvalt.
3. Mõisted kiiresti, aeglaselt, kohe, hiljem, varsti.

6 - 7 aastased:

1. Rahauhikute kroon, sent, ning 1, 2, 5, 10 krooniste rahatähtede ning 10 sentise mündi tutvustamine.
2. Ajaühikud järjestaval tasemel.
3. Aja määramine pool ja veerandtundideks.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused:

2 - 3 aastased:

1. laps rühmitab esemeid ühe sarnase tunnuse järgi hulgaks
2. laps leiab erinevate esemete hulgast palju ja üks
3. laps loendab asju kolme piires ning vastab küsimusele mitu on?
4. laps näeb ja leiab esemetes erinevusi
5. laps leiab samasuguse kujundi peale-, kõrvuti- või sisseasetamise teel
6. laps kompimise-veeretamisega eristab ümmargusi ja kandilisi esemeid ka ringi ja ruutu
7. laps vestleb ööle ja päevale iseloomulikust ning matkib tegevusi mängus
8. laps orienteerub oma kehal ja näitab, mis asub ülal- all, kõrval, ees-taga

3 - 4 aastased:

1. laps otsustab, kas nimetatud ese kuulub moodustatud hulka
2. laps saab teada paaride moodustamisega, et esemeid on võrreldavates hulkades sama palju, ühepalju või võrdselt
3. laps loendab 5 piires ja tunneb arvude rida 5ni
4. laps võrdleb kahte eset suuruse, pikkuse, laiuse järgi ning kasutab mõisteid
5. laps eristab kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid rühmatoast, õuest ja tänavalt
6. laps leiab aastaaegadele iseloomulikke tunnuseid
7. laps eristab hommikut ja õhtut
8. laps määrab teiste laste ja esemete asukohta enda suhtes, all-ülal, ees-taga

4 5 aastased:

1. laps rühmitab esemeid, olendeid kahe erineva tunnuse alusel
2. laps võrdleb esemete hulki paaridesse seades ning otsustab, mida on rohkem kui, vähem kui
3. laps tutvub arvudega 10ni
4. laps järjestab esemeid kõrguse järgi
5. laps järjestab 3 eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi
6. laps näeb ja oskab kirjeldada ruudu ning ristküliku sarasusi ja erinevusi ning leiab sarnaseid kujundeid ümbritsevast
7. laps teab ööpäeva osi hommik-päev-õhtu-öö, kirjeldab tegevusi ja sündmusi eile-täna-homme
8. laps määratleb enda asukohta teiste laste ja sajade suhtes
9. laps määrab vasakut ja paremat poolt

5 6 aastased:

1. laps loendab 12 piires, teab arvude rida 12ni
2. laps oskab nimetada antud arvule eelnevat/järgnevat arvu
3. laps tunneb numbrimärke
4. laps võrdleb arve
5. laps paneb kokku kahe hulga esemeid ja liidab
6. laps võtab ühest hulgast esemeid ära ja lahutab
7. laps järjestab kuni 5 eset suurstunnuse järgi
8. laps leiab vaadeldavast objektist silma järgi suurema-väiksema-sama suure ning kontrollib objekte kõrvutades
9. laps hindab kaugust silma järgi
10. laps mõõdab pikkust, laiust ja kõrgust kokkulepitud mõõtevahenditega
11. laps järjestab raskuse ja paksuse järgi
12. laps koostab mustreid, laob pilte kujunditest
13. laps rühmitab vormi, suuruse, värvuse järgi
14. laps kirjeldab tegevusi erinevatel nädalapäevadel ja teab nädalapäevade järjestikuseid nimetusi
15. laps eristab mõisteid kiiresti-aeglaselt, varsti, hiljem, kohe
16. laps määrab eseme asukohta teise eseme suhtes, all-peal, kohal, keskel, vasakul-paremal
17. laps orienteerub ruumis juhendite järgi

6 7 aastased:

1. laps mõtestab arvude rida 12ni
2. laps liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb ja kasutab vastavaid sümbboleid
3. laps oskab koostada matemaatilisi jutukesi kahe etteantud hulga järgi
4. laps teab igapäevaelus kasutatavaid pikkusmõõte cm, m ja km; massimõõtu kg ning mahumõõtu liiter, rahaühikuid kroon ja sent ning kasutab neid mängutegevuses
5. laps mõõdab pikkust, raskust ja vedelikku kokkulepitud mõõtevahenditega
6. laps eristab ruumilisi kujundeid tasapinnalistest kujunditest
7. laps teab kuude nimetusi ning enda sünnikuud ja -päeva
8. laps määrab kellaaega täistundides ning koostab päevakava
9. laps kasutab kõnes õigesti sõnu enne, praegu, hiljem-varem, noorem-vanem
10. laps orienteerub tasapinnal

4.10.KUNST

Kunst on tegelikkus elavdatud kujul. Kunstiga avanevad uued vaatenurgad tegelikkusele, on maailma tõlgendamise vahend, kunstitegevuse abil laps mõtestab enda jaoks maailma, arendab oma meeli ja mootorikat. Kunstiõpetus hõlmab kujutamist ja väljendamist, kujundamist, kunsti vaatlemist ja vestlusi kunstist, voolimist, joonistamist, maalimist ja meisterdamist, nende kaudu laps tutvub värvi-, vormi- ja kujutamiseõpetusega, esemete kujundamise võimalustega, erinevate kunstiliikidega.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

1. laps tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest
2. laps kujutab isikupäraselt ümbritsevaid objekte ja sündmusi ning oma kujutlusmaailma
3. laps vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ning tarbeesemeid
4. laps kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid
5. laps kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt
6. laps vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu:

1. kujutamine ja väljendamine: mõtete ning tunnete edasiandmine nähtaval kujul
2. kujundamine objektile vormi, kuju ja esteetilise lisaväärtuse andmine
3. tehnilised oskused voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine
4. kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest ja kunstist

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

1. õpetaja annab lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning väljendada oma maailmanägemist
2. õpetaja suunab last jälgima kaaslasti päeva jooksul vabas või konkreetses tegevuses, vaatlema ümbritsevat looduses ja tehiskeskkonnas, väljasõidul ettevõtetesse või farmidesse ning kasutama saadud tähelepanekuid voolides, joonistades, maalides ja meisterdamises
3. õpetaja kasutab teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist
4. õpetaja arvestab, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduse leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ning loovalt kombineerida
5. õpetaja julgustab last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutab lapse kujutus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks tema isikupära väljendusviisis
6. õpetaja korraldab kunstitegevusi ka õues ning kasutab kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule kui ka liivale või kombineeritakse erinevaid materjale
7. õpetaja innustab last tehtut analüüsima ja arutlema, miks kujutas ta esemeid, nähtusi just sellisel viisil, mis materjale ja tehnikaid ta kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödese tolerantse suhtumise kujundamine aitab õpetaja kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut

SEPTEMBER:

1 - 3 aastased:

1. Pintsli tutvustamine, õige pintslihoid.
2. Pintsliga pika kriipsu tõmbamine.
3. Katkestatud vertikaaljooned.
4. Pikliku vormi rullimine.

3 - 6 aastased:

1. Õpetada kasutama pintsli, lappi, voolimisalust, švammi.
2. Õpetada töövahendeid peseme ja oma kohale asetama.
3. Õpetada aluspaberit värviga katma.
4. Loodusvaatlused.
5. Lõikamine kääridega.
6. Õpetada inimese joonistamist.
7. Õpetada köögiviljade, puuviljade joonistamist, voolimist, lõikamist, kleepimist.
8. Põhivärvide kasutamine.
9. Trükitehnikate õpetamine, kasutamine.
10. Taigna segamine, vormimine.

6 - 7 aastased:

1. Vaatlusoskuste, kompimismeelte arendamine.
2. Ühiskondliku elu, sündmuste, inimeste kujutamine erinevates tegevustes.
3. Kompositsiooniõpetuses juhtida tähelepanu pildi paberile paigutamisele.

OKTOOBER:

1 - 3 aastased:

1. Joonistamine pliiatsiga - ümarvormid.
2. Katkestatud jooned.
3. Kliiistrimaali tutvustamine.
4. Pikliku vormi voolimine.

3 - 6 aastased:

1. Õpetada koostama mustrit lehtedest, triipudest, täppidest.
2. Õpetada leidma oma töö jaoks midagi iseloomulikku, arendada loovust.
3. Süvendada voolimiseks vilumust.
4. Õpetada voltimisel servi teravaks vajutama.
5. Ilu leidmine sügiseses looduses.
6. Õpetada seeni tundma ja neist pilti koostama erinevates tehnikates.
7. Ehisjoonistamine.
8. Raamatu illustratsioonidega tutvumine.
9. Külmade toonide tutvustamine.
10. Erinevate taigna sortide tutvustamine.

6 - 7 aastased:

1. Süstematiseerimine, pildi paberile paigutamine, olulise esile toomine, jälgida tasakaalu pildil, et ei oleks tühje auke.
2. Voltimistehnikas kujundite tegemine.
3. Kompositsioonide koostamine.
4. Inim-, linnufiguuride voolimine plastilisel meetodil.

NOVEMBER:

1 - 3 aastased:

1. Joonistamine pintsliga katkendlikud jooned.
2. Kartulitrüki tutvustamine.
3. Vertikaaljooned.
4. Pikliku vormi rullimine ja liitmine.

3 - 6 aastased:

1. Õpetada tajuma rütmi ehisjoonistamisel.
2. Õpetada voolimisel ühendama detaile silumise teel.
3. Kunstielamuste pakkumine, näitused, loodus.
4. Õpetada rebima mõlema käe näpud koos.
5. Õpetada loomafiguuride joonistamist, voolimist, lõikamist.
6. Õpetada teistele rõõmu valmistama - isale, vanaisale kaart.
7. Rasva- ja vahakriitide kasutamise võimalused.
8. Soojad toonid.

6 - 7 aastased:

1. Loodusnähtuste, ühiskondliku elu sündmuste ja muinasjuttude süžeede loov kujundamine.
2. Õpetada värvide valikuga looma erinevaid meeleolusid.
3. Ruumiliste kaartide koostamine.
4. Heegelnõelaga tutvustamine ja selle kasutamine.
5. Pisidetailide lisamine põhikujundile.

DETSEMBER:

1 - 3 aastased:

1. Pintsliga katkendlik joon.
2. Pintsli küljega vajutamine.
3. Ümarvormide veeretamine

3 - 6 aastased:

1. Õpetada värve segama.
2. Õpetada kollaaži tegema.
3. Trükitehnikate kasutamine - kartulitrükk, templitrükk.
4. Jõulukompositsioonide meisterdamine.
5. Erineva kujuga piparkookide küpsetamine.
6. Jõuluehete meisterdamine erinevatest materjalidest ja erinevate tehnikatega.
7. Osata näha enda ümber ilu.

6 - 7 aastased:

1. Paberist ribad ja ümmarguste vormide rebimine ja neist jõuluehete valmistamine.
2. Õpetada kujutama inimest eest-, tagant-, külgvaates, erinevates tegevustes.
3. Piparkookide vormimine ja küpsetamine.

JAANUAR:

1 - 3 aastased:

1. Pintsliga aed.
2. Pliiatsiga vaba joonistus.
3. Katkestatud horisontaaljooned.
4. Ümarvormide voolimine.

3 - 6 aastased:

1. Joonistamine rasv- ja vahakriitidega, sõrmevärvidega.
2. Rahvalik ornamentika, kindla rütmi jälgimine.
3. Tutvumine niidi, nõela, haamri, sae, liivapaberiga.
4. Figuuride voolimine savist, plastiliinist.
5. Loodusvaatlused.
6. Süstemaatiline pildi paberile paigutamine
7. juurviljade puhastamine ja riivimine, salatite valmistamine.
8. Toalillede vaatlus ja nende kujutamine erinevates tehnikates.

6 - 7 aastased:

1. Joonistamine sõega.
2. Iseseisvalt segada värve ja nendest pilte luua.
3. Ruumiliste kaartide, mänguasjade valmistamine.
4. Õmblemine, puutöö.

VEEBRUAR:

1 - 3 aastased:

1. Pintsliga redel.
2. Horisontaal- ja vertikaaljoonte ühendamine.
3. Ümarvormide veeretamine ja liitmine tervikuks.

3 - 6 aastased:

1. Värvide segamise teel saadud uued värvid, nende julgem kasutamine.
2. Õpetada kujutama loomi ja inimesi liikuv asendis.
3. Arendada voolimises peenmootorikat.
4. Õpetada kujutama puid talvel.
5. Vahakriibe.
6. Valmistada jääkmaterjalidest figuure.
7. Valmistada sõbrale kaar, kingitus.

6 - 7 aastased:

1. Erinevate lindude, loomade kujutamine erinevates tehnikates.
2. Sõbrale kingituse ja kaardi meisterdamine.
3. Osata kasutada haamrit, liivapaberit.

MÄRTS:

1 - 3 aastased:

1. Suure palli värvimine.
2. Kliistrimaali kasutamine.
3. Ümarvormide joonistamine guaššvärvidega.
4. Ümarvormide veeretamine ja liitmine tervikuks.

3 - 6 aastased:

1. Õpetada pintsli otsaga kaar, ringi, lainelist joont tõmbama.
2. Õpetada kokkuvolditud paberist lõikama kontuuri järgi maja, karu.
3. Märgata looduses kevade tunnuseid.
4. Õpetada kaart, ringi, lainelist joont rütmiliselt kasutama.
5. Puuviljadest salatite valmistamine.
6. Õnnitluskaartidega valmistada lasteaiatädid röömu.
7. Kookide küpsetamine.

6 - 7 aastased:

1. Geomeetriliste kujundite kasutamine mustrite loomisel.
2. Õpetada nõelale niiti silma panema ja lihtsamate pistete õmblemine.
3. Serpentiinidest valmistada mänguasju.
4. Inimfiguuride voolimine, õigete kehaproportsioonide arvestamine.
5. Puutöö.

APRILL:

1 - 3 aastased:

1. Lillede joonistamine.
2. Liiva peale joonistamine.
3. Lainelised jooned.
4. Savi tükeldamine ja veeretamine.

3 - 6 aastased:

1. Õpetada edasi andma kirjanduspalade, muinasjuttude sisu.
2. Õpetada kujutama linde ja loomi erinevas asendis.
3. Õpetada tajuma rütmi seeliku triipude joonistamisel.

4. Süvendada õõnesvormide silumisoskust.
5. Süvendada täpsust voltimisel.
6. Lihtsamad õmbluspisted.
7. Puutöö.
8. Kevade tunnused ja nende kasutamine erinevates tehnikates.

6 - 7 aastased:

1. Edasi anda ümbritsevate kujundite iseloomulikke tunnuseid, erinevad loodusnähtused, kirjanduspalade sisud.
2. Värvidega edasi anda meeleolu, kujutada looduses aastaaegu.
3. Pakendusmaterjalidest figuuride meisterdamine.
4. Loomfiguuride detailide täpne edasiandmine voolingutes.
5. Tikimisvõtted.

MAI:

1 - 3 aastased:

1. Kartulitrükki tutvustamine.
2. Liiva peale joonistamine ja liivast voolimine.
3. Kaldjooned.
4. Ümarvormide vajutamine lapikuks.

3 - 6 aastased:

1. Süvendada rebimis- ja lõikamisoskust.
2. Süvendada õmblemis ja sõlmimisoskust.
3. Õpetada munale pintli otsaga peent mustrit joonistama.
4. Kevadlilledest kimpude valmistamine.
5. Märgata looduse ilu.
6. Osata valmistada emale rõõmu kaardi ja kingitusega.

6 - 7 aastased:

1. Anda loovtegevuse kogemusi, mis arendavad lapse loovust.
2. Õpetada kujutama esemeid kujutluse ja natuuri põhjal.
3. Meisterdada emale omal valikul kingitus.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused:

3 - 4 aastased

1. laps tunneb rõõmu kunstitegevuses osalemisest
2. laps leiab kritselduste hulgast nime andmist või loo jutustamist väärivaid kujundeid
3. laps leiab ümbritsevas juhendamise toel sinise, kollase, punase ja rohelise värvi
4. laps kaunistab ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid
5. õpetajat jäljendades laps muljub ja näpistab, rullib ja veeretab voolimismaterjale
6. laps teeb sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jäljendeid
7. laps tekitab iseseisvalt jämedate joonistusmaterjalidega erinevaid jälgi püsides paberi piirides
8. laps tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe ning katab pindu
9. laps trükib näpüvärvidega sõrmede ja kogu käega
10. laps vajutan jäljendeid, kattes templi iseseisvalt värviga
11. laps kortsutab iseseisvalt pehmet paberit ning rebib paberist tükke
12. laps katab aluspinna liimiga, puistab sellele erinevaid objekte ja liimib kujundeid
13. laps vaatleb pilte, näidistoid ja raamatuillustratsioone ning vastab küsimustele
14. laps näitab teistele oma tööd kui kunstiteost ja räägin sellest

4 - 5 aastased:

1. laps kujutab naturis inspireeritud asju, objekte isikupäraste sümbolitega, mis olemuselt täienevad ja muutuvad keerukamaks
2. laps jutustab oma piltides nii tuttavatst asjadest ja kogetud sündmustest kui oma fantaasiatest
3. laps kasutab emotsioonide, nähtuste, esemete kujutamiseks värvitoone oma seostest ja tunnetest lähtuvalt
4. laps valib mõtte teostamiseks sobivamana tunduvad vahendid
5. laps võrdleb heledamaid ja tumedamaid värvitoone ning tunneb sinist, kollast, punast, rohelist, valget, musta, pruuni ja roosat
6. laps koostab elementidest lihtsa kordusskeemiga mustririba eseme ääri kaunistamiseks
7. laps kujundab õpetajaga koos tähtpäevakaardi sündmuse meeleoluga sobivate motiividega
8. laps valib kaunistusmotiivi ja kannab juhendamisel šablooni või templi abil selle omavalitult kohale esemel
9. laps õõnestab ümarvorme süvendit pöidlaga vajutades
10. laps muudab voolimismaterjalide kuju neid pigistades ja venitades
11. laps loob soovitud esemeid nii ümar- kui piklike vorme töödeldes
12. laps ühendab voolitud detaile omavahel
13. laps joonistab sümbolitega jooni ja kujundeid ühendades, mis täienevad ja muutuvad keerukamaks
14. laps joonistab ning värvib pindu värvi- ja viltpliiatsitega, kriitidega, muutes joonte tihedust
15. laps kasutab joonistusvahendeid liigse surveta
16. laps võtab pintslile vajaduse korral lisaks värvi ja katab pindu
17. laps teeb objektidele väiksemaid detaile pintslivajutuse ja -tõmmetega
18. laps katab maalides juba küllaldaselt kaetud pinda korduvalt
19. laps rebib ja lõikab paberist ribasid ja kujundeid ning kleebib need sõltuvalt töö olemusest
20. laps lükib paelale, traadile auguga esemeid
21. laps valib meelepärased meisterdamisvahendid, paberit ning neid omavahel ühendades või materjale kombineerides loob oma töö
22. laps vaatleb omal algatusel raamatuillustratsioone ja kunstitöid ning esitab nende kohta küsimusi ja avaldab arvamust
23. laps jutustab küsimuste toel, mida ta on oma töödes kujutanud, ning nimetab, mis materjale ta on oma töös kasutanud
24. laps suhtub heasoovlikult kaaslaste töödessa

6 - 7 aastased:

1. laps kasutab loovalt geomeetrilisi kujundeid ja nende kombinatsioone keerukamate objektide ülesehitamiseks
2. laps püsib töös valitud teemas seda isikupäraselt tõlgendades
3. laps jutustab temaatilistes töödes tegelaste tegevusest, omavahelistest suhetest ning tegevusajast
4. laps rõhutab kõige tähtsat oma töös värvi, suuruse või asukoha valikuga
5. laps tunneb ümbritsevas esinevaid värve ja nimetab erinevaid värvitoone
6. laps märkab mustri rütmi ja suudab seda jätkata
7. laps kujundab kaunistusmotiivi või mustri, arvestades kaunistavat eset
8. laps selgitab omavalmistatud eseme otstarvet ja nimetab koha, kuhu see sobib
9. laps aitab kujundada tähtpäevaga seotud peolaua ja ruumilisel laps kasutab isesisvalt tuttavaid voolimismaterjale, arvestades nende eripära
10. laps valmistab õpetajaga koos uusi voolimissegusid
11. laps niisutab voolingute ühenduskohti esemete tugevdamiseks
12. laps kasutab soovi korral koos erinevaid joonistusvahendeid nende olemusest lähtuvalt
13. laps värvib oma joonstatud või värviraamatu kujundeid, varieerides käe liikumise suunda

14. laps sobitab pindu, kattes heledaid ja tumedaid, peeni ja jämedaid jooni
15. laps segab värve uute toonide saamiseks
16. laps kasutab töös eri jämedusega pintsli
17. laps väldib värvide määrdumist
18. laps kasutab töös pintsli erinevalt
19. laps kujundab või täiendab oma tööd, kleepides sellele erinevast materjalist tükke, objekte
20. laps valib eri materjalide liitmiseks ühendusviiside seast oma teostamiseks sobivamad või leiab oma võtmed
21. laps valmistab lihtsa mänguasja täiskasvanu tegevust matkides
22. laps märkab teoseid või ümbruses leiduvaid objekte vaadeldes ning kirjeldades detaile ja värve ning tajub meelega laps fantaaserib ja jutustab teose juurde ka loo
23. laps kasutab raamatuillustatsioone, fotosid ja kunstiteoseid oma töö lähtealusena, luues oma vaba ja isikupärase variandi

4.11 .MUUSIKA.

Muusika ümbritseb meid pea kõikjal. Ta pakub esteetilist naudingut, annab võimalusi oma tundeid välja elada, aitab mälu teravdada ja on heaks abivahendiks lõõgastumisel. Muusika stimuleerib laste arengut, rikastades laste tundeelu, luues võimalusi vabaks eneseväljenduseks.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

1. laps tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest
2. laps suudab keskenduda kuulavale muusikapalale
3. laps suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu
4. laps suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu:

1. laulmine
2. muusika kuulamine
3. muusikalis-rütmiline liikumine
4. pillimängu

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

1. esikohal on emotsionaalne ja aktiivne muusikaalane tegevus
2. õpetaja kujundab ja arendab lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid
3. õpetaja arvestab lapse individuaalseid eeldusi ning toetub eduelamusele ja tunnustusele
4. õpetaja kasutab muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades, muusika on igapäevaelu osa nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul
5. õpetaja seostab üksteisega muusika kuulamise, laumise, pillimängu, muusikalis-rütmilise liikumise, mängude ja tantsudega
6. õpetaja arvestab muusikapalade valikul laste huve ning ea- ja jõukohasust

1 - 3 aastased:

MUUSIKA KUULAMINE:

1. Rikastada laste muusikalisi elamusi.
2. Äratada huvi, armastust muusika vastu.
3. Arendada kuulumistaju, keskendumisoskust.
4. Tutvuda helide maailmaga.

LAULMINE:

1. Ergutada lapsi täiskasvanu häält ja intonatsiooni matkima.
2. Ergutada kaasa laulma lühikesi muusikalisi fraase, laulukesi.
3. Õpetada laulma koos täiskasvanuga loomuliku, õrna häälega.

RÜTMILINE LIKUMINE:

1. Luua lastele elav, rõõmus meeleolu.
2. Õhutada reageerima muusikale liikumisega.
3. Õpetada laulu või muusika saatel kõndima, jooksmata, hüppama, muutma liikumist vastavalt muusikale.
4. Sooritada lihtsaid tantsuliigutusi.
5. Õpetada muusika saatel liikuma lähtuvalt muusik tugevusest.
6. Reageerida muusika alguselt lõpule.
7. Eristada kõrget madalat registrit.
8. Eristada rahulikku erksat muusikat.

MÄNG LASTEPILLIDEL:

1. Tutvustada lastele lihtsaid rütmipille, ärgitada laste soovi nendega mängida.
2. Õpetada muusikapalale või õpetaja laulule rütmipillidel kaasa mängima.
3. Julgustada marssides, joostes rütmi kaasa lööma.
4. Õpetada reageerima muusika osade muutusele.

3 - 6 aastased:

MUUSIKA KUULAMINE:

1. Kuulata erinevate karakteritega laule ja muusikapalu, tutvustades muusikalisi põhimõisteid rikastamaks laste sõnavara, oskus iseloomustada muusikat.
2. Õpetada kuulama helisid looduses, linnas.
3. Arendada tämbriolist (õrn, tugev) dünaamilist kuulmist.
4. Tutvustada marssi, hällilaulu, tantsuviisi mõistet.
5. Tutvustada ja äratada armastust rahvaloomingu vastu.
6. Kuulata Eesti Vabariigi hümnid, laulu „Eesti lipp“.

LAULMINE:

1. Toetada laste loomupärast soovi laulda.
2. Kujundada järellaulmisoskust.
3. Pöörata tähelepanu laulvusele, selgele diktsioonile, ilmekusele.
4. Kujundada kooslaulmisoskust.

RÜTMILINE LIKUMINE:

1. Arendada oskust muusika järgi rütmiliselt liikuda.
2. Õpetada meetrumi ja rütmi edasiandmise oskust plaksutades, hüppates.
3. Õpetada sooritama erinevaid tantsusamme.
4. Õpetada oskuslikult ruumi kasutama.
5. Arendada igakülgset omaloomingulist liikumist tantsudes, muusikalistes ja laulumängudes.
6. Kasvatada armastust ja lugupidamist eesti rahvatantsu, rahvamängu vastu.
7. Aktiviseerida lapsi kasutama laulu- ja muusikalisi mängu rühmas vabal ajal.

6 - 7 aastased:

MUUSIKA KUULAMINE:

1. Sisendada lastele teadmist, et muusikat kuulatakse vaikselt ja tähelepanelikult.
2. Õpetada kuulama instrumentaalpala ja laulu, iseloomustada neid sügavamalt kui varem, kasutades uusi mõisteid laulev, uljas jne.
3. Tutvustada helilooja, rahvaviisi, koorijuhi ja dirigendi mõistet.
4. Jutustada mõningatest heliloojatest seoses nende loominguga.
5. Anda kuulata ka klassikalist muusikat - P. Tšaikovski, A. Vivaldi jt.
6. kuulata süvenenult Eesti Vabariigi hümnid, laulu „Eesti lipp“

LAULMINE:

1. Igakülselt toetada laste loomupärast laulusoovi.
2. Laulda üheskoos võimalikult intervallipuhtalt, ilmekalt ning kindla rütmiga.
3. Õpetada välja pidama pausi ja fermaati.
4. Jätkata emotsionaalse väljenduslikkuse arendamist eriilmeliste laulude abil.
5. Tutvustada ja õppida eesti rahvalaulu, mõisteid rahvatants ja laulupidu.

MÄNG LASTEPILLIDEL:

1. Kinnistada varem õpitud lastepillide nimetusi ja mänguvõtteid.
2. Õpetada lisama kaasmänge lauludele ning rütmilisele liikumisele.
3. Arendada ansamblitunnetust ning võimet mängida koos pillisaadet.
4. Pillimängu õpetades saavutada rütmiline kindlus.

RÜTMILINR LIIKUMINE:

1. Jätkata varem omandatu kinnistamist.
2. Taotleda liigutuste viimistletust, täpsust, rütmikust, kujundlikkust ning ilu.
3. Õpetada lähtuvalt muusikast paaride, kolonnide, viirgude moodustamist.
4. Õpetada eesti rahvatantsu elemente.
5. Tutvustada ja kinnistada rahvamängu, rahvatantsu ja rahvatantsupeo mõistet.
6. Arendada igakülselt omaloomingulist liikumist tantsudes, muusikalistes ja laulumängudes.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused:

2 - 3 aastased:

1. laps kuulab ja jälgib õpetaja laulu
2. laps sooritab koos õpetajaga lihtsaid liikumisi vastavalt laulu tekstile
3. laps tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast
4. laps mängib õpetaja ettenäitamisel kaasa kuulatud muusikale kehapilli

3 - 4 aastased:

1. laps huvitub laululistest tegevustest, püüab õpetajaga kaasa laulda
2. laps osaleb laulude esitamises
3. laps liigub koos õpetajaga vastavalt muusika meeleolule, arvestades pulssi ja meetriumit
4. laps reageerib emotsionaalselt muusika iseloomule
5. laps mängib muusikat kuulates, liikudes ja lauldes kaasa pulssi või rütmi kehapilli, kõlapulkadel, randmekuljusel, väikesel trummil ja marakal

4 - 5 aastased:

1. laps laulab rühmaga samas tempos
laps laulab peast lihtsamaid õpitud rahva- ja lastelaule
2. laps väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu
3. laps tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente
4. laps osaleb laulumängudes
5. laps kuulab laulu ja muusikapalastlaps väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud kontrastseid meeleolusid liigutuste ja liikumisega
6. laps tunneb kuulmise järgi ära mõningaid õpitud laule
7. laps mängib rütmipille muusika kuulamise, liikumise ja laulmise saateks
8. laps eristab kuulates tämbri järgi

5 - 6 aastased:

1. laps laulab väljahingamisel loomuliku häälega
2. laps esitab laule rühmaga samas tempo
3. laps laulab peast teistega koos mõningaid rahva- ja lastelaule
4. laps muudab liikumist muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumise põhjal
5. laps esitab õpetaja seatud tantse, kasutades õpitud tantsuelemente
6. laps kuulab laulu ja muusikapala huviga
7. laps väljendab kuulatud muusikas tajutud meeleolusid erinevate muusikaliste tegevuste kaudu
8. laps mängib ja tunneb kuulates tämbri järgi ära õpitud rütmipille
9. laps mängib rütmisaateid lasteriimidele ja -lauludele
10. laps osaledes ansambli mängus alustab ja lõpetab ühes tempos koos teistega
11. laps mängib tamburiini, kõlatoru, võrutrummi ja kastanjette

6 - 7 aastased:

1. laps laulab ilmekalt, lähtudes laulu ja teksti karakterist
2. laps laulab peast õpitud rahva- ja lastelaule ning esitab neid rühmas
3. laps liigub ja tantsib sünkroonis teistega, kasutades hüpaksammu ja eegaloppi
4. laps kõnnib, jookseb ja reageerib muusika tempo muutustele rütmiliselt täpselt
5. laps tunneb ära lihtsamaid žanre
6. laps väljendab loovalt muusika kuulamisest saadud elamusi
7. laps mängib rütm- ja meloodiapillidel kaasmänge
8. laps mängib pilliansambelis

7 aastased:

1. laps laulab ilmekalt voolavalt ja pehme häälega eakohaseid rahva- ja lastelaule
2. laps esitab neid laule nii rühmas kui ka üksi
3. laps väljendab ennast loovalt liikumise kaudu, toetudes õpitud muusikalitele väljendusvahenditele
4. laps sooritab tantsuliigutusi sünkroonselt, väljendusrikkalt ja õige kehahoiakuga
5. laps kasutab kuulatud muusikat iseloomustades eakohast sõnavara
6. laps näitab tegevuses üles loomingulist initsiatiivi, toetudes oma kogemusele kuulnud palade suhtes
7. laps eristab vokaal- ja instrumentaalmuusika lihtsamaid žanre
8. laps oskab mängida eakohastel rütm- ja meloodiapillidel kaasmänge õpitud lauludele, lasteriimidele ja instrumentaalpaladele
9. laps mängib pikkiansambelis
10. laps mängib järgmisi pille: kõlaplaadid, metall-agoogo, cabasa, cazizi, plaatpillid

4.12..LIIKUMINE.

Koolieelses eas on lapse üldfüüsiline, sotsiaalne, emostionaalne ja vaimne areng seotud liikumistegevusega. Arenguvaldkonnad on omavahel seotud ning toetavad üksteist. Oluline on lapse sihipärase huvi ja meelsuse ning omaalgatuse toetamine liikumistegevustes. Lapse enesekindlust ja eduelamust saab kujundada aktiivse liikumisega ka vähem võimekate laste puhul, säilitades tegutsemisrõõmu ja toetades lapse algatust ja loovust liikumisel. Kuna laste areng on kompleksne, siis moodustab aktiivne liikumine koolieelses eas lapse tegevuste ja mängude loomuliku osa. Liikumisõpetusele seatud eesmärgid ei tagata pelgalt liikumistundide kaudu, vaid liikumisõpetuse eri vormide ja kõigi õppe- ja kasvatusvaldkondade kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

1. laps tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu
2. laps suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel
3. laps tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas
4. laps mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele
5. laps järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu:

1. liikumisalased üldteadmised
põhiliikumised
2. liikumismängud
3. erinevad spordialad
4. tants ja rütmika

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine:

1. õpetaja arvestab, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist, liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed kujunevad ja arendvad tegevusi regulaarselt korrates
2. õpetaja rikastab lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega, jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine
3. õpetaja peab oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist, kui kehalisi harjutusi tehakse korrapäraselt kujunevad positiivsed iseloomuomadused
4. õpetaja ergutab last oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslast arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema ning mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust
5. õpetaja arendab põhiliikumisi, koordineerimist, rühti, tasakaalu, liikumisvõimet ja peenmotoorikat ning antakse tagasisidet

PÕHILIIKUMISED:

2 - 3 aastased:

SEPTEMBER, OKTOOBER:

1. Kõnd otsesuunas, pinnal – kahe joone vahel laud.
2. Hüplemine kahel jalal paigal - sulghüplemine.
3. Jooks otsesuunas.
4. Palli veeretamine õpetajale kahe käega, ühe käega.
5. Roomamine toengpõlvituses käpuli, kõhuli.
6. Käte tõstmine ette, kõrvale, üles, kerepöörded paremale, vasakule, kükk puudutades sõrmega põrandat.
7. Liikumismängud - „Rooma kõristini“, „Linnukesed ja kass“, „Lähme jalutama“.

NOVEMBER, DETSEMBER:

1. Kõnd üle takistuse, õpetaja järel kaldlual.
2. Jooks õpetaja järel, siira, viira.
3. Hüplemine kahel jalal edasiliikumisega.
4. Palli veeretamine lookade alt, otsesuunas liikudes palli järel.
5. Roomamine kaldlual toengpõlvituses, tasakaalupingil.
6. Kõnd võimlemislaua, liistulaua, nõõril.
7. Küünarliigesest käte kõverdamine ja sirutamine ette, käte hood ette, taha, painutus ette ja sirutamine, kõhuli ja tagasi selili pööramine.
8. Liikumismängud - „Püüdke palli“, „Korjake palle“, „Jänkuke“, „Karu ja lapsed“.
9. Küünarliigesest käte kõverdamine ja sirutamine ette, käte hood ette, taha, painutus ette ja sirutamine, kõhuli ja tagasi selili pööramine.

JAANUAR:

1. Kõnd ringjoonel, üle takistuse, erinevates tempodes.
2. Paigalt kaugushüpe.
3. Pallivise kahe käega eemale.
4. Roomamine käsuli ja kõhuli esemete vahel, roomamine paralleelselt nööri vahel.
5. Kõnd nööri juurdevõtusammuga.
6. Sügavushüpe - 10 – 20 cm.
7. Ringjoonel liigutused ühe ja kahe käega, jalgade kõverdamine ja sirutamine.
8. Liikumismängud - „Visake palli“, „Varblased ja auto“, „Püüdke mind“.

VEEBRUAR:

1. Kõnd paarides.
2. Hüpped rõngasse.
3. Pallivise kahe käega eemale ja mingi eseme pihta.
4. Lookade, nööri, toolide alt läbipugemine toengpõlvituses, kõhuli.
5. Kõnd võimlemispingil erinevad käteasendid, kastist kasti, rõngast rõngasse.
6. Vahendi andmine ühest käest teise. Käte ja jalgade üheaegne liigutamine.
7. Liikumismängud - „Põrnikas“, „Viska täpselt“, „Karussell“.

MÄRTS:

1. Kõnd peatusega, suunda muutes.
2. Hüpe üle takistuse 5 cm.
3. Palli viskamine maha ja püüdmine.
4. Takistustest üleroomamine
5. Kõnd ringikujuliselt asetatud nööri. Tõus päkkadele - laskuminetaldadele.
6. Kõhuli käe- käte, rindkere tõstmine, põlvitusest istesse laskumine.
7. Liikumismängud - „Suur ja väike pall“, „Leia oma maja“ (suuna muutus), „Lennukid“.

APRILL:

1. Pökk – kõnd, kõnd üleminekuga jooksuks.
2. Hüpped rõngast rõngasse.
3. Esemete viskamine, visked kaugemale, vise üle takistuse.
4. Seis ühel jalal, keerlemine paigal.
5. Kõhuli ja tagasi selili pööramine, rullimine, veeremine.
6. Varvastega esemete tõstmine.
7. Kaarredelil käsuli kõnd.
8. Liikumismängud - „Üle oja“, „Suur ja väike“, „Õhupall“, „Kass ja hiired“, „Rong“.

MAI:

1. Jooks kolonnis ühekaupa plaksutades käsi.
2. Hüplemine ühel ja teisel jalal vaheldumisi.
3. Õpetaja visatud palli püüdmine.
4. Varbseinal juurdevõtusammuga 1,5 m ronimine.
5. Kordamine aasta jooksul õpitut
6. Liikumismängud - „Jänkuke“, „Lõbus pallike“, „Koer läheb karja“

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused:

1. laps sooritab harjutusi aktiivselt ja entusiastlikult
2. laps liigub õpetaja juhendamisel ohutult
3. laps ronib ning roomab üle ja läbi väikeste takistuste
4. laps kõnnib piiratud pinnal

5. laps säilitab kõndides ja joostes sihipäranelaps hüpitab käes palli ning jälgib selle suunda
6. laps mängib koos juhendaja ning kaaslastega kõnni- ja jooksumänge
7. laps sooritab ettenäitamise ja juhendamise järgi asendeid ja liikumisi
8. laps jookseb veereva vahendi järel
9. laps istub kelgul ja hoiab tasakaalu mäest laskudes
10. laps kasutab liikudes rütmipilli juhendaja abil
11. laps sobitab juhendaja abil liikumist muusika järgi
12. laps mängib vabamängus iseseisvalt

PÕHILIIKUMISED

3 - 6 aastase

SEPTEMBER:

1. Aeglane ja kiire kõnd. Kõnd piiratud pinnal.
2. Sulghüplemine paigal, rõngast rõngasse.
3. Palli veeretamine teineteisele.
4. Roomamine kõhuli.
5. Kõnd tasakaalupingil.
6. Üldarendavad harjutused - lähteasendid, seis, algseis, harkseis, kõhuli, harkiste.
7. Matkimismängud.

OKTOOBER:

1. Kõnd üle takistuste.
2. Sügavushüpped.
3. Täpsusvisked horisontaalsesse märklauda.
4. Roomamine ümber esemete.
5. Tasakaaluharjutused - kõnd kaarredelil.
6. Üldarendavad harjutused pallidega, lintidega.
7. Matkimisharjutused.

NOVEMBER:

1. Rütmi- ja loovharjutused.
2. Kõnd rütmi plaksutades, siira-viira kõnd.
3. Hüplemine üle kahe joone, harkishüplemine paigal, edasiliikimisega.
4. Palli veeretamine lookade alt läbi.
5. Toengpõlvituses roomamine tasakaalupingil.
6. Tasakaaluharjutused. Kõnd tasakaalupingil liivakott pea peal.
7. Üldarendavad harjutused liivakotikestega, väikeste pallidega, erinevad liikumisasendid.

DETSEMBER:

1. Rütmi- ja loovharjutused.
2. Aeglustav ja kiirenev kõnd, läbisegijooks vahendite vahel.
3. Harki- kokkuhüplemine, kaugushüppe paigalt.
4. Täpsusvisked. Palli viskamine maha ja püüdmine. Pallimängud.
5. Kõhuli roomamine tasakaalupingil käte abil edasi tõmmates.
6. Kõnd liistulual selg ees. Jooks päkkadel peatumine signaali peale.
7. Üldarendavad harjutused lintidega, kummidega, langevari, erinevad lähteasendid.
8. Suusatamine, kelgutamine.

JAANUAR:

1. Tajumisharjutused, orienteerumine saalis, õues.
2. Kõnd liivakott või pall pea peal.
3. Jooks suunda muutes.
4. Hoojooksult kaugushüppe.
5. Palli visked üle nõõri.

6. Roomamine tagurpidi toengpõlvituses.
7. Kõnd tasakaalupingil mõõtsammuga.
8. Üldarendavad harjutused liivakotikestega, pallidega, lintidega.
9. Suusatamine, kelgutamine.

VEEBRUAR:

1. Loovharjutused, rütmiharjutused.
2. Kõnd päkkadel juurdevõtusammuga vasakule, paremale.
3. Jooks üle takistuste.
4. Harki-ristihüplemine.
5. Kaugusvisked, täpsusvisked.
6. Tasakaalukõnd pingil palli veeretades.
7. Rivistumine kaheks ringiks.
8. Jooksult läbi rõnga pugemine.
9. Üldarendavad harjutused hüppenõoriga, palliga.
10. Suusatamine, kelgutamine.

MÄRTS:

1. Kolonni moodustamine.
2. Kehatunnetusharjutused.
3. Kõnd jalatõstega ette, väljaastega, põiasirutusega.
4. Jooks püüdjate eest, põgenejate püüdes, läbisegi.
5. Sulghüplemine hübitsaga, käärhüplemine.
6. Pallivise üles, käteplaks ja püüdmine.
7. Ronimine vahelduva sammuga varbseinal.
8. „Hülgeroomamine“.
9. Seisud tasakaalupingil käte asendit muutes, kätehood.
10. Üldarendavad harjutused hüppenõoriga, pallidega, lintidega, linikutega.
11. Orienteerumismängud lasteaia õues, metsas. Vastlapäev

APRILL:

1. Rütmiharjutused.
2. Kõnd orientiiri järgi ristsammuga.
3. Põlvetooste- ja sääretõstejooks.
4. Hoojooksult kaugushüppe.
5. Palli, liivakoti visked läbi rippuva rõnga. Pallimängud.
6. Esemete alt läbi pugemine, ronimine varbseinal lisaülesandega.
7. Silmad suletud mingi eseme võtmine.
8. Kõnd nõõril.
9. Kägarkõnd.
10. Üldarendavad harjutused pallidega, hübitsaga, rõngaga, võimlemispallil, langevari.
11. Matkimismängud, maastiku- ja orienteerumismängud lasteaia õues, metsas.

MAI:

1. Tagurpidikõnd.
2. Sörkjooks, teatejooks vahenditeta, vahenditega.
3. Hoojooksult kaugus- ja kõrgushüppe.
4. Allahüpped lisaülesandega - käteplaks, pöördega.
5. Palli põrgatamine parema ja vasaku käega.
6. Kaugusvisked parema ja vasaku käega ülalt ja alt.
7. Ronimine redelil, ripe köiel.
8. Astumine üle topispallide, üle tasakaalupingil olevate esemete. Kägarkõnd tasakaalupingil.
9. Üldarendavad harjutused - erinevad lähetasendid - harkseis, sulgseis, kõhuli, selili. Vahendid - pallid, kepid, langevari, liivakotid, topispallid jne.
10. Orienteerumismängud metsas, matkamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused:

1. laps sooritab põhiliikumisi kombinatsioonides ja õpitud harjutustes
2. laps säilitab liikudes tasakaalu nii tasakaalupingil kui vähendatud pinnal
3. laps teeb koordineerimise, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi
4. laps kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses
5. laps mängib reeglita liikumismänge
6. laps mängib kollektiivseid võistlusmänge
7. laps pingutab end rühmategevustes ühise eesmärgi nimel
8. laps sooritab juhendamisel kuni neljast harjutusest koosnevat kombinatsioonidlaps teeb vahenditega harjutusi eakohaselt õigesti
9. laps hoiab oma kohta erinevates rivistustes
10. laps veab üksi, kahekesi, kolmekesi kelgul kaaslast
11. laps sooritab tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi
12. laps mängib veemänge ega karda vett
13. laps sooritab imiteerivaid liigutusi muusika järgi
14. laps jälgendab liikumisega erinevaid rütme
15. laps liigub vastavalt muusika tempo kiirenemisele ja aeglustumisele
16. laps plaksutab ja liigub vastavalt rütmile
17. laps algatab iseseisvalt mängu
18. laps tegutseb iseseisvalt lasteaia õuealal
19. laps kasutab mänguväljakute vahendeid sihipäraselt
20. laps sooritab rännakuid ja orienteerub koos õpetajaga

PÕHILIIKUMISED:

6 - 7 aastased:

SEPTEMBER:

1. Rütmi- ja kehatunnetusharjutused.
2. Paarikõnd, läbisegikõnd, kõnd ringjoonel.
3. Sikksakk jooks.
4. Sulghüplemine vasakule ja paremale koos palli pörgatamisega.
5. Palli veeretamine teineteisele - vahemaa 2 – 4 m., läbi väravate laius 40 – 50 cm.
6. Pallivise üles, käteplaks ja püüdmine.
7. Roomamine toenglamangus küünarvarred maas käte abil.
8. Kõnd tasakaalupingil juurdevõtusammuga.
9. Iseseisvalt ja kiiresti rivistumine ringiks.
10. Üldarendavad harjutused pallidega, vahenditega.
11. Matkimismängud.
12. Matk metsa.

OKTOOBER:

1. Loovharjutused.
2. Läbisegikõnnilt kolonni moodustamine.
3. Jooks sirgete käte ja jalgadega.
4. Hüplemine lõtvade käte ja jalgadega.
5. Pallivisked ja püüdmised kahe käega alt, ülalt, rinnalt.
6. Kõhuli üle pinkide roomamine.
7. Käpuli mööda kaldlauda varbseinani ronimine.
8. Kõnd tasakaalupingil takistusest üleastumise ja läbipugemisega.
9. Rivistumine kolonni.
10. Üldarendavad harjutused hüpitsaga, palliga, langevarjuga.

11. Orienteerumismängud õues, metsas või pargis.

NOVEMBER:

1. Rütmi- ja loovharjutused.
2. Läbisegikõnd.
3. Läbisegikõnnilt ühte viirgu rivistumine.
4. Hüpe üle esemete - 30 – 35 cm.
5. Pallivise käest kätte pörkega vastu põrandat.
6. Vise vertikaalsesse märklauda - kõrgus 8 m., kaugus 4 – 4 m.
7. Pugemine läbi rõnga, ise rõngast hoides.
8. Hüplemine üle tasakaalupingil olevate lintide.
9. Rivistumine pikkuse järjekorras.
10. Üldarendavad harjutused erinevate lähteasenditega, pallidega, lintidega, liivakottidega.
11. Orienteerumine pargis, saalis.

DETSEMBER:

1. Kõnd ristsammuga.
2. Jooks üle topispallide - vahe 2 m.
3. Hüplemine üle hoonööri.
4. Sügavushüpped.
5. Pallivise kahe ja ühe käega vastu seinat.
6. Pallimängud.
7. Järjestikuste takistuste alt läbi pugemine eri lähteasenditest - kõhuli, toengpõlvituses.
8. Varbseinal ronimine vahelduva- ja juurdevõtusammuga.
9. Jalatõsted tasakaalupingil.
10. Harvenemine juurdevõtusammuga kõrvele.
11. Suusatamine, kelgutamine.

JAANUAR:

1. Tajumisharjutused.
2. Ruumis orienteerumine.
3. Pöörded paremale, vasakule.
4. Hüplemine hübitsaga paigal.
5. Täpsusvisked
6. Pörkevise vastu seinat ja püüdmine.
7. Ronimine erinevate ronimisviisidega ja lisaülesandega.
8. Käpulikõnd.
9. Paaris loendamine.
10. Üldarendavad harjutused - hübitsad, topispallid, linnid.
11. Suusatamine, kelgutamine, täpsusvisked lumepallidega.
12. Hokilistri vedamine esemete vahel.

VEEBRUAR:

1. Rütmiharjutused, tajumisharjutused.
2. Kõnd poolkükis.
3. Teatejooksud vahenditeta.
4. Kolmesammuliselt hoojooksult hüpe pingile ja maha - kõrgus 30 – 40 cm.
5. Palli visked erinevatelt lähteasenditest - iste, põlvitus. Palli söötmine.
6. Käpuli mööda kaldlauda varbseinani ronimine, varbseinal ronimine juurdevõtusammuga.
7. Käpulikõnd tasakaalupingil.
8. Joondumine nõõri järgi.
9. Üldarendavad harjutused pallidega, keppidega, langevari, linikud.
10. Hokilistri löök tühja väravasse.

MÄRTS:

1. Aeglane ja kiire jooks.
2. Kõnd seisakutega.

3. Sügavushüpped - 30 – 40 cm.
4. Palli pörgatamine parema ja vasaku käega edasi liikudes.
5. Köielronimine.
6. Jooks tasakaalupingil.
7. Rivistumine pikkuse järjekorras.
8. Üldarendavad harjutused erinevatest lähteasenditest.
9. Matkamine kevadisse metsa.
10. Orienteerumine lasteaia õuel.

APRILL:

1. Kõnd mõõtsammuga, kõnd sirge jalatõstega ette, kätteplaks jala all.
2. Jooks rõngast rõngasse, aeglane jooks 2 – 3 minutit.
3. Hoojooksult kaugushüppe, kõrgushüppe.
4. Hüplemine hübitsaga.
5. Täpsusvisked, kaugusvisked.
6. Ripe varbseinal.
7. Takistuste ülestamine tasakaalupingil, liivakastiserval.
8. Joondumine kolonnis, viirus.
9. Üldarendavad harjutused keppidega, hüppenõoriga, liivakottidega, vahenditeta.

MAI:

1. Kehatunnetus – ja rütmiharjutused.
2. Aeglane, kiire kõnd.
3. Aeglane, kiire jooks, teatejooks vahendita, vahendiga.
4. Hoojooksult kaugus- ja kõrgushüppe.
5. Paigalt kaugushüppe.
6. Täpsusvisked horisontaal- ja vertikaalsesse märklauda.
7. Köielronimine, ronimine redelil vahelduva sammuga.
8. Kägarkõnd tasakaalupingil, suletu silmadega kõnd mahaasetatud nõõril.
9. Kõnnilt üheaegne peatumine.
10. Orienteerumismängud.
11. Matkamine metsa, parki.
12. Üldarendavad harjutused vahendita, hüppenõoriga, suured ja väikesed pallid.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused:

1. laps sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud ja rütmilised
2. laps säilitab paigal olles ja liikudes tasakaalupingil
3. laps kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt korraga, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt
4. laps võistleb kombineeritud teatevõistlustes
5. laps mängib sportlike elementidega mängu
6. laps organiseerib ise liikumismänge
7. laps kasutab ausa mängu põhimõtteid ning peab kinni kokkulepitud mängureeglitest
8. laps valitseb oma liigutusi nii ruumis, maastikul kui ka tänaval
9. laps orienteerub mänguväljakul ning sooritab kujundliikumisi, olles kolonnis esimene
10. laps sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid tegevusi
11. laps osaleb kelguvõistlustel
12. laps sõidab nõlvakust alla põhiasendis
13. laps suusatab koordineeritud liikumisega
14. laps käsitseb suusavarustust iseseisvalt
15. laps sooritab rütmiliikumisi ühel ajal kaaslasega
16. laps liigub enda tekitatud rütmi järgi ning vahelduva tempoga kiirelt aeglasele
17. laps väljendab liikumise kaudu emotsioone

18. laps kasutab liikudes loovalt vahendeid
19. laps tegutseb iseseisvalt koduümbruse mängu- ja spordiväljakul
20. laps mängib lihtsamaid maastikumänge

4.13. TERVISEÕPETUS:

ÕPETAMISE EESMÄRGID:

1. Lapsel kinnistuvad enesekohased oskused: paneb end riidesse ja riietub lahti iseseisvalt, sööb puhtalt, hoiab õigesti lusikat ja kahvlit, kasutab salvrätti.
2. Pöörab tähelepanu oma välimusele – juuksed kammitud, riided korras.
3. Kinnistuvad teadmised tervislikust eluviisist ja tervislikust toitumisest.
4. Laps mõistab enda ja teiste inimeste tundeid.

ÕPISISU:

1. Oma tervise väärtustamine:
 - 1.1. liikumine ja puhkus
 - 1.2. tervislik toit
 - 1.3. ohutus
 - 1.4. kahjulikud harjumused
 - 1.5. tervise teadvustamine ja juhtimine
2. Omavahelised suhted:
 - 2.1. sotsiaalne sfäär
 - 2.2. emotsioonid
 - 2.3. sõprus
3. Ühiskond, keskkond:
 - 3.1. keskkonna kaitse
 - 3.2. ühiskonna suhtumine
 - 3.3. ühiskondlikud teenused.

ÕPITULEMUSED:

1. Leiab loodusest prahti ja toob selle kokkulepitud kogumiskohta.
2. Kirjeldab, kuidas tema kodus prügi sortitakse.
3. Teab, miks on vaja prügi sortida.
4. Oskab kirjeldada asjade korduva kasutamise võimalusi.
5. Mõistab asjade säästliku kasutamise vajalikkust.
6. Nimetab tervist hoidvaid tegevusi – tervislik toit, piisav kehaline aktiivsus, piisav uni ja puhkus, mäng, hea tuju, meeldivad suhted.
7. Kirjeldab, mida tähendab tema jaoks terve olemine.
8. Kirjeldab, kuidas hoida enda ja teiste tervist.
9. Teab, mis on haigus.
10. Teab, milline tegevus või käitumine kahjustab tervist.
11. teab hammaste hooldamise vahendeid.
12. Harjab hambaid täiskasvanu abiga.
13. Peseb hambaid täiskasvanu juhendamisel.
14. Nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi.
15. Selgitab, miks tekib hambakaaries.
16. Järgib hammaste hooldamise ja hoidmise põhimõtteid igapäevaelus.
17. Nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev.
18. Oskab nimetada kehaosi ja teab nende vajalikkust.
19. Selgitab, mis on südame ja kopsude kõige olulisem ülesanne, ning teab, millised tegevused aitavad neid hoida tervena.
20. Teab tüdruku ja poisi erinevusi
21. Teab ja tunnetab ümbritsevaid ohte.

22. Teab, millised on turvalise käitumise reeglid erinevates situatsioonides ja keskkondades.
23. Nimetab hädaabinumbri 112 ja oskab seda kasutada.
24. Teab ja kirjeldab, kuidas tegutseda ohuolukordades.
25. Selgitab, kuidas käituda eksinuna linnas/maal või metsas.

4.14. LIIKLUSKASVATUS:

ÕPETAMISE EESMÄRGID:

1. Laps on omandanud ohutu liiklemise harjumused.
2. Laps on omandanud oskuse tajuda liikluskeskkonda ning hoiduda käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt.
3. Laps on omandanud teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ning ohutust mitmesugustes liiklusolukordades jalakäijana.

ÕPISISU:

1. Jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemine.
2. Liikluses toimetuleku õpetamine.
3. Käitumine liikluses lähtudes koduümbruse ja lasteaia liikluskeskkonnast.

LIIKLUSKASVATUSE TEMAATIKA:

1,5 – 3 aastased:

1. Ohutu liikumise õpetamine rühmaruumis, koridoris, lasteaia territooriumil.
2. Rühmaga liiklemise õpetus, liikumine rivis lasteaia välisterritooriumil.
3. Liiklemine lähtuvalt aastaegadest lasteaia välisterritooriumil.
4. Liiklejate ja liiklusvahendite tutvustamine.
5. Erinevate helide kuulamise õpetamine muusikaõpetuse tegevustes.

3 – 5 aastased:

1. Ohutu liikumise õpetamine lasteaia välisterritooriumil – jalakäijana, jalgratturina.
2. Lasterühmaga liiklemine tänaval, lasteaia ümbruse liikluskeskkonnaga tutvumine.
3. Õpetada märkama ohtusid ning neid vältima lasteaia ümbruse liikluskeskkonnas.
4. Jalgratturi koolitus lähtuvalt vanusest ja lasteaia kehtestatud jalgrattaga sõitmise korrale.
5. Liiklemine pimedas/hämaras, halva nähtavusega tingimustes, lasteaia välisterritooriumil ja väljaspool.
6. Parem, vasak pool. Stopp! Peatun, kuulan, vaatlan!
7. Liiklemine lähtuvalt erinevatest aastaegadest lasteaia välisterritooriumil.
8. Turvalisus autos, turvavöö kasutamise vajalikkus.
9. Erinevate helide kuulamise oskus, heli suuna määratlemine muusikategevustes.

6 – 7 aastased:

1. Ohutu liiklemise õpetamine tänaval liigeldes lähtuvalt lasteaia ümbritsevast liikluskeskkonnast.
2. Liiklemise erinevused linnas ja maal.
3. Lasteaia territooriumi ja ümbritseva liikluskeskkonna kaardistamine.
4. Kuulamisoskuse arendamine õppekäikudel tänaval liikudes, heli suuna määramine.
5. Ühistranspordi kasutamise reeglid, õppekäigud kasutades ühistransporti.
6. Erinevate liiklusvahendite otstarbe tutvustamine, tegevuste võrdlemine.
7. Turvalisus autos, turvavöö kasutamise vajalikkus, automängud.
8. Liiklemine pimedal ajal lasteaia välisterritooriumil, helkuri kasutamise õpetus.
9. Jalgratturi koolitus lähtuvalt jalgrattaga sõitmise korrale.
10. Tutvustada liikluseeskirja kui õigusakti.
11. Liiklusmärkide tutvustamine – jalakäijale, jalgratturile.

12. Liiklusmärkide tähenduse lugemise oskuse arendamiseks.
13. Tutvustada kuidas tegusteda liiklusõnnetuse korral, oskus kutsuda abi, hädaabi numbri valimise õpetamine.
14. Teavitada lapsi liiklusõnnetuste tekkimise põhjustest ja selle võimalikest tagajärgedest.

ÕPITULEMUSED:

1. Teab valgusfoori ja tulede tähendust
2. Teab mõistesi sõidutee ja kõnnitee.
3. Teab liiklusmärkide tähtsust
4. Teab liiklusvahendeid ja eriotstarbelisi sõidukeid.
5. Teab jalgrattaga sõitmise nõudeid.
6. Teab helkuri kasutamise vajalikkust.
7. Teab valgusfoori tulede süttimise järjekorda ning nende tähendust.
8. Teab, kuidas sõiduteed ületada.
9. Oskab ületada tänavat jalgrattaga.
10. Täeb liiklusmärkide tähendust.
11. Teab liiklusvahendite erinevusi ning eriotstarbeliste sõidukite ülesandeid ja tähtsust.
12. Oskab ühissõidukis käituda.
13. Teab turvavöö ja turvatooli vajalikkust sõidukis.
14. Oskab kirjeldada liiklemise ohtusid erinevates ilmastikuoludes.
15. Oskab selgitada, kus ka kuidas helkurit kanda.
16. Oskab kirjeldada oma teekonda kodust lasteaeda.
17. Teab, kuidas ületada ristmikku.
18. Teab liiklemise erinevusi linnas ja maal.
19. Oskab kasutada hädaabinumbrit 112.
20. Teab, kuidas käituda ühissõidukist väljudes.
21. Teab rulluiskude ja rulaga sõitmise nõudeid.
22. Teab, kuhu kinnitada helkurit.

4.15. KIUSAMISEST VABAKS!

EESMÄRGID:

- * Luua lasteaia laste vahel üksteist arvestav ja kaasav suhe
- * Luua kiusamist ennetav käitumiskultuur, kus suhtutakse üksteisse sallivalt ning austavalt
- * Kus lapsed hoolivad üksteisest, kiusamise korral sekkuvad ja kaitsevad kaaslast, kes ise seda ei suuda

Kiusamisvastase programmi põhipunktid:

- * Täiskasvanud vastutavad laste seas toimunud kiusamise eest.
- * Ennetusstrateegiad.
- * Kiusamisvastase töö uus sihtgrupp – kiusamise pealtvaatajad.
- * Lastekoosluste areng, mida iseloomustab sallivus, ausus, hoolivus ja julgus.

NELI PÕHIVÄÄRTUST:

Kiusamisvastane programm põhineb neljal inimlikul väärtusel, milleks on sallivus, austus, hoolivus ja julgus. Õpetajad sõnastavad ise, mida need väärtused tähendavad laste igapäevaelus, täiskasvanute vahel ning laste ja täiskasvanute vahel.

- * **SALLIVUS** näha ja arvestada lasterühma mitmekesisust ning kohelda üksteist võrdsena. Näha erinevuses tugevust nii üksiku lapse kui ka rühma jaoks.
- * **AUSTUS** suhtuda austuse ja hoolivusega rühma kõigisse lastesse. Olla kõigile hea kaaslane. Mitmekesisuse omaksvõtmine ning teiste erinevuste ja kommete austamine.
- * **HOOLIVUS** näidata välja huvi, kaastunnet, hoolivust ja abivalmidust kõikide laste vastu – nii endast väiksemate kui ka eakaaslaste suhtes.

* **JULGUS** jääda endale kindlaks ja panna paika oma piirid. Astuda vahele, kui näed mõnda last teiste piire ületamas. Olla julge ja hea kaaslane, kes astub ebaõiglusele vastu.

VAHENDID:

KOHVER:

* Õpetajaraamat - toodud programmi tagapõhi, antakse teavet kiusamise kohta ja kuidas programmi ellu viia. Lisaks sellele kirjeldatakse raamatus hulgaliselt tegevusi, mida saab teha laste, lastevanemate ja töökaaslastega.

* Massaažiraamat – jutud ja nende juures pildid vastvatest liigutustest. Lapsed pannakse kahekaupa istuma, õpetajad loevad lugusid ette ja näitavad pilte, mida lapsed teevad käega teineteise seljale. Jutud on lühikesed muinaslood, mis tavaliselt köidavad lapsi, pakuvad turvatunnet ja äratavad tähelepanu.

* Sõber karu – lastele, lastevanematele, õpetajatele. Karu seostub lasteaialastele üksteisest hoolimisega – olla kõigile hea kaaslane. Sõber Karusid kasutatakse esmajoonel lastekoosolekul, erinevates tegevustes ja sotsiaalsetes käitumismudelites.

* Väikesed karud – lastele kohvriga käivad kaasas ka väikesed mängukarud. Iga laps saab endale isikliku karu, kes kehastab kollektiivi, mis ümbritseb programmi. Karukesi kasutatakse lastekoosolekul, kus need on omamoodi märguandeks, et juttu tuleb kiusamise ennetamisest. Lapsed saavad karusid kasutada ka lohutajatena ning neid võib kasutada teisteski tegevustes.

* 22 vestluskaarti lastele, lastevanematele ja õpetajatele. Vestluskaardid on välja töötatud eelkõige lastevahelise dialoogi algatamiseks kiusamisega seotud teemadel. Kaardi ühel küljel kujutatud mingit olukorda, mille kohta julgustatakse lapsi jutustama lugusid. Kaardi tagaküljel on küsimused, mis pakuvad välja õpetajatele võimelusi lastega dialoogi pidamiseks. Samuti leidub kohvris vestluskaarte, mida saab kasutada näiteks lastevanemate-või töökoosolekul.

* Arutelukaardid lastevanematele. Kohvris on mõned arutelukaardid lastevanematele. Neid saab kasutada lastevanemate koosolekul et määratleda vanemate rolli kiusamisvastases programmis.

* Arutelukaardid õpetajatele. Need on välja töötatud igapäevatoos lastega tegelevatele inimestele, et ärgitada omavahel arutlema.

* Nõuannetevoldikud lastevanematele. Kasutada lastevanemate koosolekul arutelu algatamiseks.

* Nõuannete plakat lapsevanematele. Sisaldab viit nõuannet lapsevanemale.

* Kleebised lastele. Neid võib kasutada lastele jagamiseks pärast lastekoosolekut.

* Postkaardid lastele ja vanematele. Viis vestluskaarti on tehtud ka postkaartidena. Need antakse lapsele koju, kui nad on käsitlenud antud teemat.

EELDATAVAD ÕPITULEMUSED:

1. laps on muutunud sallivaks üksteise vastu, oskab kohelda üksteist võrdsena.
2. Laps suhtub austuse ja hoolivana rühma kõikidesse lastesse, oskab olla kõigile hea kaaslane, austab teiste kombeid ja erinevusi.
3. Laps näitab välja huvi, kaastunnet, hoolivust ja abivalmidust kõikide laste vastu – nii endast väiksemate kui ka eakaaslaste suhtes.
4. Laps jääb endale kindlaks, oskab panna paika oma piirid, astub vahele, kui näeb mõnda last teiste piire ületamas. Oskab olla julge ja hea kaaslane, kes austub ebaõiglusele vastu.

4.16. ETTEVÕTLIK ÕPPE:

Ettevõtliku õppe põhieesmärgiks on ettevõtliku hoiaku kujundamine.

EESMÄRGID:

* Laps on valmis märkama võimalusi ja neid ise ka ellu viima.

* Laps oskab määratleda uuendamisvõimalusi ja tegutseda sihipäraselt nende elluviimise eesmärgil.

* Ettevõtliku õppe vundamendiks on ettevõtlikkuse kujundamine ja toetamine.

ETTEVÕTLIKU ÕPPE SISUMUDEL:

* Ettevõtliku õppe eesmärkide saavutamiseks on õppeprotsess üles ehitatud nii, et õpetaja on suunaja ja juhendaja, kes võimaldab igal lapsel osaleda talle sobivas rollis. Õppetöö mõtestamiseks on õpitav seostatud reaalse eluga, seda rakendatakse praktikas kaasates partnereid. Teadmiste ja oskuste paremaks omandamiseks kasutavad õpetajad aktiivõppemeetodeid ja lõimitud õpet.

ÕPPISISU:

MÕTLEB LOOVALT - rõõmus, loov ja julge laps:

- * tunneb rõõmu mängust, tahab uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada iseenda lähiümbruses.
- * matkib mängudes erinevaid rolle, rakendab loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast.
- * suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda kaaslastega kokkuleppele.
- * teab, et inimesed on erinevad, püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses.

ALGATAB JULGELT - rõõmus, loov ja julge laps:

- * kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi, tegutseb iseseisvalt, uudses olukorras täiskasvanu juhise järgi.
- * on väljakujunenud eakohased tööharjumused ja soov teha kõike hästi.
- * algatab erinevaid mängu ja arendab tegevusi, selgitab oma arvamusi.
- * julgeb unistada ning oma unistustest rääkida.

TEGUTSEB ARUKALT - rõõmus, loov ja julge laps:

- * kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi, viib alustatud tegevused lõpuni, on võimeline keskenduma kuni pool tundi.
- * saab aru lihtsamatest seostest, tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi, rühmitab neid erinevate tunnuste alusel.
- * kasutab mängudes erinevaid vahendeid heaperemehelikult, ning tegevuse lõppedes koristab enda järel.
- * kasutab arutlevalt dialoogi, saab kuuldust aru, tahab ja julgeb suhelda ning loob sõprussuhteid, osaleb ühistegevustes.

VASTUTAB JA HOOLIB - rõõmus, loov ja julge laps:

- * hoolib teistest inimestest ja ümbritsevast keskkonnast, teeb vahet hea ja halva käitumise vahel, oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ja muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele.
- * järgib kokkulepituid reegleid ja käitumisnorme, teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ja kuidas ohutult käituda, püüab osutada abi ja küsib vajadusel ka ise .
- * tunneb rõõmu õnnestumistest ja tuleb toime pettumustega, suudab oma tundeid kirjeldada ning tugevaid emotsioone sobival viisil väljendada.

ÕPITULEMUSED:

1. Mõtleb loovalt:

- * on uudishimulik, avatud ja õpihimuline
- * oskab leida uusi ideid/lahendusi
- * oskab probleeme loovalt lahendada ning tehtud vigadest õppida.

2. Algatab julgelt:

- * on motiveeritud ja iseseisev.
- * tahab saavutada parimat.
- * julgeb otsustada ja katsetada.

3. Tegutseb arukalt:

- * on sihikindl oma eesmärgini jõudmisel.
- * oskab ennast ja ümbritsevat ning tehtud valikuga kaasnevaid tagajärgi adekvaatselt hinnata.

- * oskab teadlikult kavandada ja kasutada ressursse.
- * oskab luua suhteid ja teha koostööd.

4. Vastutab hoolivalt:

- * arvestab inimeste ja keskkonnaga enda ümber.
- * tegutseb vastutustundlikult.
- * tuleb toime ebaõnnestumistega.

4.17. ROBOOTIKAÕPPE:

Robootikakomplektid Lego WeDo on 5 – 11 aastastele lastele mõeldud konstruktor, mis aitab arendada laste peenmotoorikat, teadmisi erinevates valdkondades nagu tehnika, matemaatika, keel ja kõne, loodus, eesti keele õpet. Robotite programmeerimine toimub spetsiaalselt WeDo komplektile mõeldud graafilise programmeerimiskeskonnaga WeDo, mille abil on programmide loomine ja käivitamine lihtne ja kiirelt õpitav.

Lego WeDo abil on võimalik õpetada järgmisi valdkondi:

- * keeleline oskus, jutustamine, lugemisoskus, selgituste edastamine.
- * matemaatika, aja ja teepikkuse mõõtmine, mõistmine, liitmine, lahutamine, erinevad suurused.
- * tehnoloogia, töötamine lihtsamate masinatega, hammasratstega, ülekannete ja plokkidega.
- * informaatika, arvuti kasutamine, programmeerimine.

Tegevuste ülesehitus ja jaotus:

Ühe tegevuse pikkuseks tuleb arvestada 45 minutit, millest umbes pool kulub roboti ehitusele ja ülejäänud aeg programmeerimisele ning ülesannete lahendamisele. Vajadusel tuleb arvestada aega ka ehitatud roboti lahtimonteerimisele.

Tegevustes õpitav ja nimetused on järgnevad:

- * Sissejuhatav tegevus: „Mis on robotid ja milleks nad on loodud?“
- * Ülesandes robotiga „Laulvad linnud“ - õpitakse kasutama rihmülekannet.
- * Ülesandes robotiga: „Krokodill“ - õpitakse kasutama liikumisandurit.
- * Ülesandes robotiga „Trummar ahv“ - õpitakse kasutama nukkülekandeid.
- * Ülesandes robotiga „Vurr“ - õpitakse aru saama erineva suurusega hammasrataste pöörlemiskiirusega.
- * Ülesandes robotiga „Jalgpall – ründaja“ - õpitakse teepikkuse mõõtmist.
- * Ülesandes robotiga „Jalgpall – väravavaht“ - õpitakse juhuslikkuse määramist.
- * Ülesandes robotiga „Jalgpall – fännid“ - õpitakse rahvarohkel üritusel käitumist.
- * Ülesandes robotiga „Hiiglane“ - õpitakse erinevate vahendite abil lugude rääkimist.
- * Ülesandes robotiga „Tiibulehvitav lind“ - õpitakse tundma lindude elu.
- * Ülesandes robotiga „Lennuk“ - õpitakse intervjuu tegemist.

Programmeeritav Mesimumm Bee-Bot:

Bee-Bot on armas mesimumm-põrandarobot lastele alates 3. eluaastast, mis arendab laste matemaatilisi ja eneseväljendusoskusi, põhjus-tagajärg seost, seadme juhtimist ja programmeerimist.

Lego Education jutualustaja, muinasjutu ja eneseväljenduse komplektide abil saab õpetada lastele keelt ja kõnet, jutustamise oskust, eesti keele õpet, matemaatikat, ettevõtlikkust, tervisedendust, koostöö oskust, teistega arvestamist. Koostades meeskonnaga loo või muinasjutu saab pärast arvutis vastava programmi abil koostada koomiksi, mis õpetab lastele arvuti kasutamist.

5. LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED

Lapse arengu hindamine on vajalik, et:

- määratleda lapse arengulised saavutused
- selgitada välja lapse erivajadused, õppimise ja õpetamise eripära
- koostada lapsele individuaalne õppekava

- aidata lapsel ise enda arengut ja edasiminekut näha
- toetada lapse õppimist

Eelkooliealiste laste arengu hindamine on keeruline, kuna laste aktiivsuste on varieeruv, tähelepanu lühiajaline, lastel võib esineda võõraste ja võõra keskkonna kartust. Arengu hindamine nõuab teadmisi lapse taustast, testimise limiteeritust ja laste käitumisest. Arengu hindamisel kogutakse informatsiooni lapse eri valdkondadest. Hindamisse kaasatakse lapsevanemad, õpetajad, muusikaõpetaja, liikumisõpetaja, logopeed, õpetajaabi. Hindamisel on oluline lapsekesksus ja valdkondade paljusus, last hinnatakse kui tervikut, mitte tema arengu eri valdkondi.

Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist on jätkuv protsess, kus õpetajad viivad vaatlusi läbi kindla plaani alusel ning lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka õpetaja suunatud tegevustes ja selle tulemusi salvestatakse, fikseeritakse ja dokumenteeritakse. Lapse arengu hindamiseks on välja töötatud järgmised juhtnöörid:

1. mõõtmised peavad hõlmama spetsiifilisi, lapse edukaks toimetulekuks olulisi arenguvaldkondi nagu sotsiaalne kompetentsus, lähenemine õppimisele ja vajalikud kognitiivsed oskused
2. mõõtmised peavad silmas pidama lapse arengut tervikuna, mitte piirduma lihtsalt jah või ei märkimisega vastavate oskuste kohta, need peavad kajastama arengu protsessi
3. mõõtmistulemused peavad olema kohesed, lihtsad ja kergelt interpreteeritavad, et õpetaja saaks neid jagada lapsevanemaga, hindamisprotseduurid viiakse läbi rühmaruumis toimuvate tegevuste käigus
4. teatud perioodi järel mõõtmised korduvad, mis võimaldavad lapse üldist võimekust näidata

Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavad tulemused. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.

Mänguoskuste arengu hindamisel vaadeldakse lapse omandatud suhtlemis oskust, käitumisreeglid, oskust oma tundeid ja soove väljendada

Kehalise arengu hindamisel vaadeldakse lapse keha valitsemisoskust, üld- ja peenmotoorikat - koordineerimise ning töövahendite kasutamisoskust: pliiats, pintsel, käärid, spordivahendid kõndi, jooksmist, rühti ja tasakaalu, painduvust, täpsust, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskust ning jõudu ja vastupidavust.

Tunnetus- ja õpioskuste arengu hindamisel vaadeldakse psüühiliste protsesside sh tajude, kujutluse, mälu, mõtlemise ja õppimise alusoskuste arengut ning eeldavate arengutulemuste saavutamist.

Sotsiaalsete oskuste arengu hindamisel vaadeldakse lapse tegutsemist ja suhtlemist teiste laste ja täiskasvanutega, lapse tegevuste, eelkõige mänguoskuste arengut, iseseisvust, üldtunnustatud normide vastavat käitumist, õpi- ja toimetulekuoskusi, emotsioonide kontrolli ja väljendamise oskust.

Pedagoogiline nõukogu otsustab lapse hindamise meetoodika valiku, töötab välja korralduse põhimõtted ja tutvustab neid lapsevanemale.

Lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks viib pedagoog vähemalt korra õppeaastas lapsevanemaga läbi arenguestluse, mis:

- 1) annab tagasisidet lapse arengust ja õppimisest;
- 2) selgitab lapsevanema ootused lapse arengule.

Lapse arengu hindamise meetoodika:

*laste arengu hindamisel kasutatakse arenguestlusi ja ankeetküsitlust

* arengu hindamist viiakse läbi 1 kord aastas.

* lapsevanem täidab ankeedi lapsega kodus - september, oktoober

* õpetaja täidab lapsega lasteaias - veebruar

* arenguestlus lapsevanemaga täidetud ankeetide põhjal - märts, aprill

Kooliküpsuse hindamine toimub 2 korda õppeaastas:

* õppealajuhataja koos lapsega - märts

* õpetajad koos lapsevanemaga - aprill, mai

Lapse arengu hindamiseks on pedagoogide nõukogu poolt välja töötatud arenguhindamise ankeedid, aluseks võetud:

1. Einonen raamatut „Mängime ja õpime“,
2. M. Veissoni poolt kohandatud Bayley test 1 – 3 a. lastele
3. Wechsleri 3- 7 a. koolieelikute test
4. Tea ja Toimeta nr 17, 21, 23, 28, 31, 34
5. A. Tiko, S. Alman „Arenguestlused lasteaias“
6. P. Olenko „Arengumapp“
7. Pere ja Kodu raamat „Andekas laps“

Kooliküpsuse hindamiseks on välja töötatud joonistamistest ja ankeedid aluseks võetud

1. P. Kees „Täiskasvanu ja laps“
 2. E. Kulderknup „Lapsest saab koolilaps“
 3. Õpetajalt õpetajale „Koolimineku lävel“
- Lapse arengu hindamise tulemused õpetajad koguvad lapse kasvumappi ja neid tutvustatakse lapsevanemale arenguestluste käigus ja lapsevanema nõudmisel.
4. Lapse arengu hindamise tulemusel täidavad õpetajad kooliminevatele lastele koolivalmiduse kaardi, mis on valimud koostöös lasteaia pedagoogidega
 5. Koolivalmiduskaardi kinnitab lasteaia direktor ja see antakse lapsele lasteaia lõpetamisel.

6. ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED

Erivajadustega laps on laps, kelle võimetest, tervislikust seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast, isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas või rühma tegevuskavas. Erivajadustega lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab juhataja. Rühma meeskonna moodustavad õpetajad, liikumis- ja muusikaõpetaja, logopeed, tervishoiutöötaja, õpetajaabi, juhtkonna esindaja ja lapsevanemad.

Vajadusel koostavad rühma õpetajad õppeaasta algul koostöös logopeedi, muusikaõpetaja, liikumisõpetaja ja lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava. Õppeaasta lõpul tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest ning lapse edasistest vajadustest. Lasteasutus toetab erinevast keele- ja kultuurirühmast perest lapsele eesti keele ja kultuuri tutvustamisel ja oma kultuuri väärtustamisel.

Mida varem lapse erivajadusi märgatakse ja arendustööd alustatakse, seda paremad on lapse võimalused igapäevaelus ja koolis toime tulla.

6.1. ANDEKAS LAPS

Andekust on keeruline defineerida, andekatena defineeritakse neid lapsi, kes oma väljapaistvate võimete tõttu suudavad saavutada silmapaistvaid tulemusi. Erivajadustega laste hulka kuuluvad andekad lapsed seetõttu, et ka nemad vajavad arengupotentsiaalide realiseerimiseks kasvukeskkonna kohandamist. Samuti võib käitumishäiretega, muukeelsete ja puudega laste hulgas olla mingid valdkonnas andekaid lapsi. Andekust on liigitatud üksikute psüühiliste protsesside, mälu, mõtlemine, üldvõimete, intelligentsus, loovus, kui ka ainevaldkondade, matemaatika, muusika, keeled järgi. Peale lapse sisemiste tegurite tervis, temperament püütakse arvesse võtta ka andekuse kujunemist toetavaid keskkonnategureid. Loomupäraseid andeid jaotatakse nelja rühma:

1. intellektuaalsed – vaatlusvõime, mälu, mõtlemine, verbaalsed võimed
2. loovad – võime lahendada probleeme, originaalsus

3. sotsioafektiivsed – kaasaelamise võime, taktitunne, juhtimisvõime
4. sensomotoorsed – meelte, koordineerimise alal

Arendustegevus:

Õpetajad pakuvad lapsele mitmekülgset ja stimuleerivat kasvukeskkonda, see peab olema suurema paindlikkusega, võimaldama enam valikuid, iseseisvust ning vastutust, kokkupuudet lapse huvidele vastavate tegevuste ja vahenditega:

1. õpetaja tõstab lapse kompetentsust, kujundab enamarenenud valdkondades järk-järguliselt jõukohast pakkumist
2. õpetaja kujundab positiivset hoiakut õppimisse, soodustab lapse huvisid ja keskendumisvõimet, aitab luua lapsel endast kui õppijast meeldivat ettekujutust
3. õpetaja toetab lapse emotsionaalsust, loob turvalise füüsilise ja sotsiaalse kasvukeskkonna, mis toetab lapse individuaalset arengut. aitab lapsel rahuldustpakkuvate ja edukate suhete loomisel rühmakaaslastega
4. õpetaja loob koostöövõrgustiku lapsevanematega, pakub tegutsemisvõimalusi huvialaringides, ergutab last küsimusi esitama, lahendusi otsima isesisvalt, raamatu või arvuti abil.

INDIVIDUAALNE ARENDUSKAVA: (näidis)

1. Üldosa: lapse nimi, sünniaeg, elukoht, diagnoosid ja puude raskusaste. Varasem arengulugu, lapse arengutaseme kirjeldus ja analüüs antud ajahetkel
2. Arendustegevuse üldised tingimused ja eesmärgid. Isiklikus rehabilitatsiooniplaanis fikseeritud tingimused ja vajalikud teenused lapsele.
3. Oskuste kirjeldamine õppetegevuse valdkondade kaupa

ÕPPETEGEVUS	EESMÄRGID	RASKUSASTE	MÄRKUSED
Mina ja keskkond			
Keel ja kõne			
Matemaatika			
Kunstid			
Liikumine			

4. Oskuste kirjeldus arenguvaldkondade kaupa

Arenguvaldkond	Eesmärgid	Oskused	Märkused
Tunnetustegevused			
Sotsiaalsed oskused			
Kommunikatsioon			
Motoorika			
Eneseteenindus			

5. Individuaalse arenduskava koostajad ja osalejad.
6. Individuaalse arenduskava kokkuvõtte perioodi lõpus.

7. LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED

Koostöös lapsevanematega on tähtis eeskätt õpetaja ja lapsevanema omavaheline suhtlemine. Õpetaja töö motivatsiooniks on soov tunda perekonna kogemust ja seda arvestada ning seada koostöös partneritega ühised eesmärgid. Koostöö põhimõtted on

järgmised:

- lapsevanemaid nähakse koostöös aktiivsete partneritena
- professionaalsus lasteaias on perekeskne
- lasteaiatöötajad väärtustavad lapsevanemate kogemust ja asjatundlikkust.

Koostöö lastevanematega:

1. Lasteaia õpetajad teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.
2. Rühma õpetajad teavitavad regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning loovad võimalused lapsevanemale saada tuge ja nõu kasvatusküsimustes.
3. Lapsevanemal võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamisel ja läbiviimisel, anda tagasisidet lasteasutuse tegevusele.
4. Korra aastas viivad rühmaõpetajad läbi lapsevanematega arenguestluse lapsevanemale sobival ajal.
5. Õpetajad korraldavad ühisüritusi lastevanematele koos lastega: isadepäevaõhtud, perespordipäevad, jõuluõhtud, emadepäevaüritused, lõpupeod.
6. Igapäevane vahetu suhtlemine toimub vastavalt vanema võimalusele
7. Rühmade õpetajad on koostanud infomapid vanematele ja neid täiendatakse pidevalt
8. Lasteaias toimuvatest sündmustest teavitatakse lapsevanemaid teadetetahvilil ja üldseinalehe kaudu.
9. Koostöös lastevanematega toimuvad lasteaias näitused.
10. Küsitluslehtede abil selgitame välja lastevanemate soovid ja rahulolu lasteaia suhtes.

8. SISEHINDAMISE PÕHIMÕTTED JA SÜSTEEM

I ÜLDSÄTTEDI ÜLDSÄTTED

1. Reguleerimisala

Sisehindamise kord reguleerib sisehindamise korraldamist lasteaias Kirju-Mirju, ning sätestab lasteaia õppe-ja kasvatustegevuse ja juhtimise tulemuslikkuse hindamise, hindamiskriteeriumid ja mõõdikud.

2. Sisehindamise eesmärk

Sisehindamine on pidev protsess, mis tagab lasteaia eesmärgistatud ja õiguspärase tegevuse. Sisehindamissüsteemi eesmärgiks on regulaarne tegevuste ja tulemuste jälgimine, mis teadvus- tab olukordi ja tegutsemisviise ning püüab leida võimalusi nende parendamiseks.

3 Sisehindamise korraldamise eest vastutavad:

Lasteaia sisehindamist korraldab lasteaia direktor, õppealajuhataja, tervishoiutöötaja, õpetajad ja majandusjuhataja.

II SISEHINDAMISE LÄBIVIIMINE JA HINDAMISKRITEERIUMID

1. Sisehindamise perioodi kindlaksmääramine

Esimene sisehindamise ajavahemik: 2006-2007; 2007-2008; 2008-2009

2. Sisehindamise planeerimine ja kollektiivi teavitamine

Sisehindamise aeg planeeritakse õppeaasta alguses lasteaia aasta tööplaanis. Kõiki lasteaia töötajaid teavitatakse üldkoosolekul sellest, millal ja mida neilt oodatakse seoses kavandatava sisehindamisega.

3. Sisehindamise sagedus ja ajavahemik

Sisehindamine on pidev protsess ja viiakse läbi pidevalt õppeaasta jooksul ning iga töötaja vastutab ja viib läbi sisehindamist vastavalt oma pädevusele.

Esimene sisehindamise ajavahemik: 2006-2007; 2007-2008; 2008-2009 . Tulemuste esitamine ja vahearuanded koostatakse iga õppeaasta lõpul ja esitatakse – 31.05.õppealajuhatajale

4. Sisehindamise kriteeriumid

VÕTMEALAD	VALDKONNAD
1. Eestvedamine ja juhtimine	1.1. Eestvedamine
	1.2. Strateegiline juhtimine
2. Personalijuhtimine	2.1. Personalivajaduse hindamine ja värbamine
	2.2. Personali kaasamine ja toetamine
	2.3. Personali arendamine
	2.4. Personali hindamine ja motiveerimine
3. Koostöö huvigruppidega	3.1. Koostöö kavandamine ja huvigruppide koostööle kaasamine
4. Ressursside juhtimine	4.1. Eelarveliste ressursside juhtimine
	4.2. Materjal-tehnilise baasi arendamine
	4.3. Inforessursside juhtimine
5. Õppe- ja kasvatusprotsess	5.1. Lapse areng
	5.2. Õppekava arendamine
	5.3. Õppekorraldus ja õppemeetodid
	5.4. Väärtushoiakute kujundamine(põhiväärtused ja eetika)
TULEMUSED	VALDKONNAD
1. Lapsega seotud tulemused	1.1. Terviseedendus
	1.2. HEV lastega arvestamine
	1.3. Huvitegevus
	1.4. Lastega seotud statistika
	1.5. Laste rahuolu näitajad
2. Personaliga seotud tulemused	2.1. Personali saavutused
	2.2. Täeindkoolituse tulemuslikkus
	2.3. Personali rahulolu näitajad
	3.4. Personaliga seotud statistika

3. Huvigruppidega seotud tulemused	3.1. Hoolekogu aktiivsus
	3.2. Avalikkussuhted
	3.3. Kaasatus otsustamisse
	3.4. Huvigruppide tagasiside ja rahulolu näitajad
4. Õppeasutuse näitajad	4.1. Laste ja õpetajate suhtarv
	4.2. Lasteasutuse külastatavus ja rühmade täituvus
	4.3. Kasvukeskkond
	4.4. Infotehnoloogia
	4.5. Eelarve
	4.6. Ühiskonnaga seotud tulemused

5. Lasteaia sisehindamise läbiviimiseks kasutatav metoodika ja korraldus

1.Lapse arengu hindamise metoodika: laste arengu hindamisel kasutatakse arenguestlusi ja ankeetküsitlust ja lapse arengu hindamise tabeleid.

Lapse arengu hindamise korraldus:

1. ankeet lapse arengu hindamiseks – täidab lapsevanem lapsega kodus – oktoober, november
täidab õpetaja lapsega lasteaias 1 x õppeaastas

2. arenguestlus lapsevanemaga – 1x õppeaastas

2.Personali arengu hindamise metoodika: kasutatakse arenguestlusi ja ankeetküsitlust.

3.Sisekontrolli meetod:

- 1.dokumentatsiooni analüüs,
- 2.õppekasvatustegevuste vaatlus ja analüüs,
- 3.statistiliste andmete analüüs,
- 4.lastevanemate rahulolu uuringu analüüs,
- 5.vestlus töötajatega.

4. Sisehindamise läbiviija ei tee märkusi ega arvusta lasteaeda ega kolleege ja nende tegevust. Sisehindamisest saadud informatsioon on asutusesiseseks kasutamiseks.

5.Sisehindamise läbiviimine lõpetatakse eelkokkuvõttega, tuues välja esialgsed sisehindamise tulemused, milles on eristatud lasteaia tugevused ning parendamist vajavad valdkonnad.

III SISEHINDAMISE TULEMUSTE ESITAMINE

6. Sisehindamise tulemuste vormistamine

1.Sisehindamise tulemused on dokumenteeritud ja neid on analüüsitud pedagoogika nõukogus ja hoolekogus. Analüüsi tulemustest lähtutakse tööplaani ja tegevuskava koostamisel

2.Sisehindamise aruanne koosneb järgmistest osadest:

*lasteaia lühikirjeldus ja eripära

*lasteaia missioon,põhiväärtused ja arengukava üldeesmärgid

*sisehindamise aruande analüüsiv osa, milles tuuakse välja tugevused ja
parendusvaldkonnad

*Lisad: sisehindamise läbiviimise tegevuskava, tegevusnäitajad, rahuloluuuringute
tulemused

3.Sisehindamise aruanne tutvustatakse lasteaia pedagoogilises nõukogus ja kinnitatakse
direktori poolt ning kooskõlastatakse lasteaia hoolekogu ja pidajaga .

4.Lasteaia direktori kinnitatud sisehindamise aruanne esitatakse Haridus ja
Teadusministeeriumile koos nõuniku koostatud kirjaliku tagasisidega elektrooniliselt
1.jaanuariks vähemalt üks kord kolme aasta jooksul, kui nõunik ei ole määranud pikemat
tähtaega.

5.Lasteaia direktor tutvustab tagasiside- aruanet lasteaia pedagoogilises nõukogus ja
hoolekogus.

6.Sisehindamise aruanne arhiveeritakse vastavalt lasteasutuse asjaajamise korrale.

IV. SISEHINDAMISE TULEMUSTE KASUTAMINE LASTEAIA ARENDUSTE GEVUSES

Sisehindamise tulemused on aluseks lasteaia arengukava, aasta tööplaani ja õppekava
koostamisel.

V. SEIRE JA ANDMETE KOGUMINE

Sisehindamise läbiviimise eest on üldvastutus lasteaia direktoril ja õppealajuhatajal,
kaasates majandusjuhataja, tervishoiutöötaja ja rühmade õpetajad.

1. Sisehindamise andmete kogumine

*Õppeaasta töö kokkuvõtte koostamine

*Arenguestluste läbiviimine

*Sisehindamise aruande koostamine

SISEHINDAMISE TEGEVUSPLAAN

AEG	TEGEVUS	TEOSTAJA	VASTUTAJA	ASUKOHT
August	Eelmise õppeaasta aruanne	Õppealajuhataja	Direktor	Sisehindamise ja aruande kaust
	Uute eesmärkide püstitamine	Kogu pedag. personal	Õppealajuhataja	Üldtööplaani kaust
	Õppekava analüüs ja muudatuste tegemine	õppealajuhataja	Direktor	Õppekava kaust
	Rühmade tegevuskavade koostamine	Rühmade õpetajad	õppealajuhataja	Rühmade tegevuskavade kaustad
September	Vanemate ootused (uued lapsed)	Rühmade õpetajad	õppealajuhataja	Küsimusti lapse kasvumapis
	Individuaalsete	Rühmade	õppealajuhataja	Individuaalsete

	arenduskavade koostamine	õpetajad		õppekavade kaust
	Vestlused vanematega, lastevanemate koosolekud.	Rühmade õpetajad	õppealajuhataja	Lapse kasvumapp, rühmade koosolekute kaust
	Tagasiside andmine aasta aruanne hoolekogus	õppealajuhataja	Direktor	Protokollide kaust
	Rühma dokumentide kontroll	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Köögi, toidulao, keldri puhtuse ja enesekontrolli teostamise kontroll	Tervishoiutöötaja majandusjuhataja	direktor	Sisehindamiskaust
Oktoober	Laste arengutaseme määramine	Lapsevanemad	Rühmade õpetajad	Laste kasvumapid
	Rühmapäevikute kontroll	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Õppetegevuse võrdlemine, arvutamine vaatlus	õppealajuhataja.	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Õppetegevuse lugemine, kirjutamine vaatlus rühmas	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Puhtuse kontroll rühmades	Tervishoiutöötaja majandusjuhataja	direktor	Sisehindamiskaust
	Kasvumappide täiendamine	Rühmade õpetajad	direktor	Laste kasvumapid
November	Laste vaba mängu vaatlus	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Rühmapäevikute kontroll	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Igapäeva vestlused vanematega	Rühmade õpetajad	õppealajuhataja	Laste kasvumapid
	Hommikuringi vaatlus keelekümbelrühmades	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Õpetajatega vestlused, nõustamised	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Puhtuse kontroll rühmades	Tervishoiutöötaja majandusjuhataja	direktor	Sisehindamiskaust
	Laste arengutaseme määramine	Lapsevanemad	Rühmade õpetajad	Laste kasvumapid
Detsember	Õppetegevuse lugemine, kirjutamine vaatlus	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Vaba mängu vaatlus	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Puhtuse kontroll köök, ladu, kelder, koridor, saal	Tervishoiutöötaja majandusjuhataja	direktor	Sisehindamiskaust
	Rühmapäevikute kontroll	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust

Jaanuar	Eelarve aasta kokkuvõtte	Majandusjuhataja	direktor	Sisehindamiskaust
	Vanemate poolt kaetavate kulude kasutamise aruanne	õppealajuhataja	direktor	Sisehindamiskaust
	Koolitusplaanide täitmine	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Kooliküpsuse hindamine	Õpetaja	õppealajuhataja	Laste kasvumapid
	Rühmapäevikute kontroll	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Õppetegevuse võrdlemine, arvutamine	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Puhtuse kontroll rühmades	Tervishoiutöötaja , majandusjuhataja	direktor	Sisehindamiskaust
	Õppetegevuse kunst – voolimise vaatlemine	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
Veenruar	Rühmapäevikute kontroll	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Õppetegevuse vaatlemine, uurimine vaatlus	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Lapse arengu määratlemine	Rühmade õpetajad	õppealajuhataja	Laste kasvumapid
Märts	Hommikuringi vaatlus	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Arenguestlused lapsevanematega	Rühmade õpetajad	õppealajuhataja	Laste kasvumapid
	Kasvumappi täiendamine	Rühmade õpetajad	õppealajuhataja	Laste kasvumapid
	Puhtuse kontroll köök, ladu, kelder, saal, koridor	Tervishoiutöötaja , majandusjuhataja	direktor	Sisehindamiskaust
Aprill	Laste vaba mängu vaatlus	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Õppetegevuse vaatlemine, uurimine vaatlus	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Rühmapäevikute kontroll	Õppealajuhataja	Õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Puhtuse kontroll pesumaja, koridor	Tervishoiutöötaja , majandusjuhataja	direktor	Sisehindamiskaust
	Arenguestlused lastevanematega	Rühmade õpetajad	õppealajuhataja	Laste kasvumapid
Mai	Kasvumappide kontroll	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Rühmade dokumentide kontroll	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Õppe- kasvatustöö analüüs	Rühmade õpetajad	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Kooliküpsuse hindamine	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaustl

				laste kasvumapid
	Lastevanemate rahulolu uuring	õpetajad	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
Juuni	Koolitusplaani analüüs ja uue planeering	õppealajuhataja	direktor	Täiendkoolituse kaust
	Uue õppeaasta eesmärkide püstitamine	Kogu pedagoogiline personal	õppealajuhataja	Aastaplaan
	Eelarve ülevaatus	direktor	direktor	eelarvekaust
Pidev	Tegevuse vastavus seadusandlusele	direktor	direktor	
	Õppekava täiendamine	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Õppekava
	Rühmade dokumentide kontroll	õppealajuhataja	õppealajuhataja	
	Laste arengu hindamine	Õpetajad	õppealajuhataja	Laste kasvumapid
	Õppetegevuste vaatlused	õppealajuhataja	õppealajuhataja	Sisehindamiskaust
	Kvalifikatsiooni kontroll, kvalifikatsiooni tõstmine	õppealajuhataja	direktor	tarifitseerimislehed

9. PEDAGOOGILISE NÕUKOGU LÄBIVIIMISE KORD

kooskõlastus 28.05.2012 pedagoogilise nõukogu koosolekul
kinnitatud 29.05. 2012..a.

9.1. PEDAGOOGILISE NÕUKOGU ÜLESANNE:

- 1.1. Lasteaia pedagoogilise nõukogu ülesanne on lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse analüüsimine ja hindamine ning direktorile, hoolekogule ja linnavalitsusele õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks ettepanekute tegemine.
- 1.2. Pedagoogiline nõukogu juhindub oma tegevuses koolieelse lasteasutuse seadusest, Kohtla-Järve Linnavalitsuse otsustest, lasteaed Kirju-Mirju põhimäärusest, hoolekogu otsustest ning käesolevast tegutsemise protseduurist

9.2. PEDAGOOGILISE NÕUKOGU KOOSSEIS:

- 2.1. Pedagoogilise nõukogu koosseisu kuuluvad lasteaia kõik pedagoogid (direktor, õppealajuhataja, õpetajad, logopeedid, kunstiõpetaja, liikumisõpetaja, muusikaõpetaja.)
- 2.2. Oma töö korraldamiseks valib pedagoogiline nõukogu oma liikmete hulgast esimehe ja protokollija.
- 2.3. Pedagoogilise nõukogu liige on kohustatud teatama oma puudumisest.

9.3. PEDAGOOGILISE NÕUKOGU ÕIGUSED JA LIIKMETE VASTUTUS:

Pedagoogiline nõukogu:

- 3.1. koostöös direktori ja õppealajuhatajaga tagab lasteasutuse tulemusliku töö;
- 3.2. teeb direktorile ettepanekuid lastele soodsa ja turvalise arengukeskkonna tagamiseks;
- 3.3. analüüsib ja annab hinnangu lasteaia õppe- ja kasvatustegevusele;
- 3.4. vaatab läbi ja esitab direktorile kinnitamiseks lasteaia õppekava;
- 3.5. analüüsib ja annab hinnangu lasteaia õppekavas olevate eesmärkide täitmiseks;
- 3.6. otsustab rühma töö planeerimise (perioodilisus, kord) vormid;

- 3.7. vaatab läbi ja esitab direktorile, kinnitamiseks rühmade tegevus- ja päevakavad;
- 3.8. otsustab individuaal-õppekavade koostamise erivajadustega (puudelapsed, koolipikenduse saanud lapsed, andekad lapsed) lastele;
- 3.9. otsustab lapse arengu hindamise kriteeriumid ja vormid;
- 3.10. töötab välja kooliminevatele lastele esitatava koolivalmiduskaardi vorm
- 3.11. valib õpetajate esindajad hoolekogusse, sisehindamise töörühma, terviseedenduse töörühma.

9.4 PEDAGOOGILISE NÕUKOGU KOOSOLEKUTE LÄBIVIIMINE:

- 4.1. Pedagoogilise nõukogu töövorm on koosolek, mis toimub kord kvartalis.
- 4.2. Korralise koosoleku kutsub kokku lasteaia direktor või õppealajuhataja.
- 4.3. Koosolekust võivad osa võtta pedagoogilise nõukogusse mittekuuluvad isikud direktori või õppealajuhataja loal.

10. TÄIENDKOOLITUSE LÄBIVIIMISE KORD:

Uus redaktsioon, mis on kooskõlastatud Kohtla-Järve Lasteaed Kirju-Mirju pedagoogilise nõukoguga protokoll nr. 2 25.01.2016 ja kehtib alates 01.02.2016

Kord kehtestatakse Vabariigi Valitsuse Määrusega „Õpetajate koolituse raamnõuded“ vastu võetud 13.08.2015 nr 89 „Pedagoogide atesteerimise tingimused ja kord“ §4lõike 3alusel.

1. Üldsätted

1.1. Vabariigi Valitsuse Määrusega „Õpetajate koolituse raamnõuded“ §17 lõike 2 järgi läbib õpetaja iga viie aasta jooksul tööalase täiendkoolituse vähemalt 160 tunni ulatuses.

1.2. Haridusministri 2.10.2002.a. määrusega nr.69 „Pedagoogide atesteerimise tingimused ja kord“ §4 lõike 3 järgion õpetaja viimase viie aasta jooksul läbinud vähemalt 160 tunni ulatuses aine- või pedagoogika- või ametialaseid kursusi või juhtimiskursusi, millest 80 tundi võib moodustada iseseisev enesetäiendamine, mida tõendab õppeasutuse juht, või õppinud kraadiõppes hariduse valdkonnas.

2. Koolitusstrateegia

Kohtla-Järve lasteaed Kirju-Mirju on kiiresti arenev, konkurentsivõimeline, pidevalt õppiv asutus, kus töötajad osalevad täiendkoolitustel, tasemeõppes. See aitab ellu viia lasteaia õppekavas püstitatud õppe- ja kasvatusesmäärke ning saavutada lasteaia arengukavas esitatud tegevuseesmärkidele kvaliteetseid ja edukaid tulemusi.

2.1. Koolituse ja iseseisva enesetäiendamise prioriteetsed lähtepunktid on:

- Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded ja – kompetentsinõuded;
- Koolituse temaatika aktuaalsus, asjakohasus, kaasaegsus;
- Koolitus on seotud asutuse õppeaasta eesmärkidega, sisehindamise aruandest ja

arengukavast tuleneva vajadusega

2.2.Koolituse ja iseseisva enesetäiendamise eesmärgid :

- Töö tulemuslikkuse parendamine;
- Kompetentsuse ja motivatsiooni tõstmine;
- Õppe-kasvatustegevuse kvaliteedi tõstmine;
- Ühise nägemuse kujundamine;
- Kutse- ja ametialase pädevuse täiendamine

3. Koolitustüübid

3.1.Tööalane täiendkoolitus (individuaalne ja kollektiivne);

3.2.Iseseisev enesetäiendamine;

3.3.Vabahariduslik koolitus (õpe toimub kursustel, õpiringis või muus õppijale sobivas vormis)

3.1 Tööalane koolitus

3.1.1.Tööalast koolitust annavad täiskasvanute koolitusasutused. Koolitust korraldab ja arvestust peab õppealajuhataja

3.1.2.Tööalane koolitus jaotub:

- Koolitus väljaspool asutust - osaletakse väljaspool lasteaeda korraldavatel kursustel vastavalt koolitusplaanile;
- Asutusesisene koolitus - viiakse läbi oma asutuse ruumides väljastpoolt kutsutud lektorite poolt.
- Sisekoolitus - viivad läbi oma asutuse töötajad. Antakse edasi teadmisi ja oskusi väljaspool lasteaeda osaletud koolitusest;

3.2 Iseseisev enesetäiendamine

3.2.1.Iseseisev enesetäiendamine sisaldab:

- iseseisev töö erialase ja pedagoogilise kirjandusega;
- konsultatsioonide läbiviimine lasteaia õpetajatele ja lapsevanematele;
- avalike ürituste, tegevuste ja seminaride läbiviimine lasteaias;
- ürituse läbiviimine ja ettevalmistus lasteaias.

3.2.2.Iseseisva enesetäiendamise hulka arvatakse:

- konsultatsioonide korraldamine ja organiseerimine õpetajatele ja lapsevanematele (lastevanemate koosolekud, vanemate nõustamine, arenguvestlused jne.) ;
- lasteaiasiseste ürituse korraldamine ja läbiviimine (mängupeod, väljasõidud jne.)
- osalemine linna (lasteaia) avatud üritustel (seminarid, ühisüritused, lahtiste tegevuste läbiviimine, kolleegi ürituse külastamine jne.)
- projektitegevus (projekti kirjutamine, tegevuste planeerimine ja läbiviimine, aruandlus)

- osalemine üleriigilistel ja piirkondlikel üritustel ettekandega;
- uute õppematerjalide väljatöötamine ja nende tutvustamine;
- osalemine erinevates töörühmades (ettevõtlik lasteaed, tervistedendav lasteaed, hoolekogu jne.)
- praktikantide ja noorte pedagoogide töö juhendamine

3.2.3. Iseseisev enesetäiendamine planeeritakse ja teostatakse lisaks tööajale.

3.2.4. Õpetaja vormistab iseseisvat enesetäiendamist ja tööalast koolitust aruandena (lisa1) hiljemalt 20. detsember

3.2.5. Pedagoogide iseseisvat enesetäiendamist ja tööalast koolitust tõendab õppealajuhataja aruandena (lisa 2) hiljemalt 31. detsember

3.2.6. Direktor kinnitab pedagoogide iseseisvat enesetäiendamist käskkirjaga, mille lahutamatu osa on õppealajuhataja poolt koostatud pedagoogide täiendkoolituse ja iseseisva enesetäiendamise aruanne (lisa2).

3.2.7. Iseseisva enesetäiendamise tunnid (80 t) arvestatakse tööalase täiendkoolituse hulka.

4. Tööalase täiendkoolituse korraldamine

4.1. Osalemine tööalasel täiendkoolitustel (seminaril, konverentsil, kursustel) tasutakse asutusele eraldatud eelarve vahenditest koolituse korraldaja (koolitaja) poolt esitatud arve alusel.

4.2. Õppealajuhataja kooskõlastab pedagoogiga tööalase täiendkoolituse aja, koha, päevakava ja asendused.

4.3. Pedagoog esitab direktorile avalduse koolitusel osalemiseks vähemalt kolm päeva enne koolituse toimumist..

4.4. Juhul, kui tööalane täiendkoolitus ei toimu või muudetakse toimumise aegu, informeerib õppealajuhataja õpetajaid nendest muutustest hiljemalt üks päev enne planeeritud koolituse algust.

5. Tööalasele täiendkoolitusele lubamine

5.1. Pedagoogi suunamine tööalasele täiendkoolitusele vormistatakse käskkirjaga. Tööaja arvestuse tabelis märgitakse õppepäev «K» tähega.

5.2. Kvalifikatsiooni tõstmise koolitusele suunatud töötajatele (töölt puudumisega) säilitatakse keskmine töötasu põhitöökohas (kuni 20 päeva õppeaastas). Järgmised päevad tasumisele ei kuulu.

5.3. Töötajatele, kelle täiendkoolitus toimub teises piirkonnas kompenseeritakse sõidukulud kuludokumentide alusel.

6. Tööalase täiendkoolituse aruandlus

6.1. Täiendkoolitusel osalenud pedagoog esitab tööle naasmisel tõendi või tunnistuse koolitusel

osalemise ja selle läbimise kohta ning vormistab lähetusaruande.

6.2. Koolituse läbinud pedagoog esitab pedagoogilisele kollektiivile ülevaate koolituste materjalidest, koolitusel saadud teadmiste ja materjalide kasutamisest oma töös.

6.3. Pedagoog teavitab koolitusel saadud õppevahenditest, mille eest tasub lasteaed, õppealajuhatajat, kolleege ja võtab vahendid arvele.

Lisa 1

Töölase täiendkoolituse ja iseseisva enesetäiendamise aruanne

Õpetaja:

ajavahemik: jaanuar detsember

Töölane täiendkoolitus

Koolitusel osalemise kuupäev	Koolituse teema	Tõend, tunnistus, tundide arv	Kuidas kasutan koolitusel saadud teadmisi oma igapäevatöös.
		Kokku tunde:	

Iseseisev enesetäiendamine

Iseseisva enesetäiendamise kuupäev	Enesetäiendamise eesmärk, viis ja teema .	Tundide arv	Iseseisva enesetäiendamise sisu kokkuvõtte. (praktiline väärtus ja vajadus, vastavus tööalase vajadusega)

Koostas: õppealajuhataja

kuupäev:

11. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD:

Õppekava on arenev dokument, mis muutub koos ajaga. Muudatusi võivad esitada kõik pedagoogilise nõukogu ja hoolekogu liikmed. Uuendamise korra eest vastutavad lasteasutuse juhid.